

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 159

Poznań, środa dnia 8 kwietnia 1931

Rok XXVI

Obowiązek solidarności narodowców

Pytania, z którymi wystąpiliśmy wczoraj na tem miejscu, są pytaniami, które się wręcz narzucają każdemu obywatelowi, myślącemu kategorjami praworządności. A są to zarazem pytania, które w państwie naszym powinny być więcej, niż zbędne. Nie powinny one istnieć, bo nie powinno być podstawy do ich istnienia.

Powiedzieliśmy wczoraj, że pytania te przejmują społeczeństwo gorączką, bo każdy w umyśle swym zestawia je z fenomenalną wręcz gorliwością odnoszących do nich czynników w tropieniu każdego jaskrawszego objawu „nieprawomyślności” politycznej, choćby — „imieninowej”. Wywołuje to w świadomości obywateli wrażenie, że istnieje podział ich na dwie kategorie, żyjące na warunkach odmiennych.

Weźmy pierwszy lepszy przykład z brzegu: bojówki „sanacyjne” w okresie wyborów, wbrew prawu, wbrew najwyraźniejszemu, świeżo wydanemu rozporządzeniu policyjnemu, w oczach policji oblepiły kilkakrotnie całe miasto, a szczególnie bezpośrednie okolice komendy policji na m. Poznań afiszami wyborczymi, i uszło im to całkiem bezkarnie; za to ci, co choćby tylko narożnik takiego bezprawnie nalepionego afisza B. B. zdarli z muru lub szyby, czyli przyczynili się tem samem, acz w skromnej mierze, do przywrócenia statusu prawnego, byli aresztowani i musieli dzień czy dwa dni przesiedzieć w areszcie policyjnym. Oto obraz „rzeczywistej rzeczywistości”.

Albo weźmy przykład z dziedziny życia zarobkowego: kto się wysługuje bożyszczom, może być pewny wszelkich względów; kto śmie się tym bożyszczom lub ich arcykapłanom, czy kapłanom narazić, może być pewny czego innego: to się pamięta, tego się nie daruje, za to każe się pokutować.

Gdy takie panują stosunki, żywioły narodowe mają niezwykle obowiązki. Mają je wobec siebie samych. Mają bezwzględny obowiązek solidarności, popierania się wzajemnie we wszystkich dziedzinach życia: życia nietylko publicznego, ale i prywatnego, życia nietylko moralnego, ale i materialnego.

Trzeba to powiedzieć wyraźnie i głośno. Czas skończyć ze słabością i niedołęstwem! Czas skończyć z rozdźwiękiem między teorią a praktyką! Słusznie w tej mierze wypowiedział opinję „Orędownik Wielkopolski”, pisząc:

„Nienawiści przeciwstawić musimy miłość. Ona tylko skutecznie oprze się złemu, które idzie na nas. Trudno jednak żądać, abyśmy miłością tą ogarnęli — bojówkarzy „sanacyjnych”, oprawców brzeskich itd. Objąć nią powinniśmy szeregi swe własne, — szeregi, stojące w obozie narodowym.

„Zdawałoby się to tak jasnym i prostym, że na to słów szkoda. A jednak!

Spotkanie w Chequers odłożone do końca maja

Przyczyną — silny opór Francji

London, 8. 7. (Tel. wł.). Z powodu silnego oporu Francji spotkanie Hendersona z Brüningiem i Curtiusem, planowane pierwotnie na początek maja, zostało odłożone na później.

Biuro Reutera donosi, że spotkanie to ma się odbyć w końcu maja w letniej siedzibie premjera angielskiego. Wiadomość tę potwierdzają „Daily Herald”

Dalsze głosy krytyczne prasy francuskiej

Paryż, 8. 7. (Tel. wł.). Prasa francuska w dalszym ciągu ostro krytykuje plan spotkania Hendersona z Brüningiem i Curtiusem w Chequers przy ewentualnym udziale Brianda. Pisma francuskie stwierdzają zgodnie, że w chwili, kiedy Niemcy muszą być pociągnięci do odpowiedzialności za projekt unji celnej z Austrią, odbywanie z nimi takich „przyjacielskich” konferencji jest absurdem. Konferencje takie zresztą nie mają sensu ze względu na bliską sesję Rady Ligi Narodów.

„Petit Parisien” pisze z rozgoryczeniem o stronniczości Hendersona, który nie wykazał bezstronności ani w sprawie flotowej, ani w sprawie „Zollvereinu” i dlatego nie może być pośrednikiem.

„Figaro” wyraża obawę, że niemiecko - austriacka umowa celna znajdzie aprobatę Hendersona w Chequers i w ten sposób „Mitteleuropa” ruszy naprzód.

„L'Ordre” stwierdza, że Briand został przez Hendersona przyciśnięty do muru.

„Echo de Paris” pisze, że bez względu na to, czy w spotkaniu wezmą udział 2 czy 4 osoby, zaproszenie jest absurdem.

Czy Grandi pojedzie do Chequers?

Paryż, 8. 4. (PAT). „Le Matin” dowiaduje się, że Henderson w czasie konferencji, którą odbył z Briandem podczas swego ostatniego pobytu w Paryżu, nie zamierzał zaprosić na konferencję do Londynu także przedstawiciela Włoch. Obecnie zaś „Foreign Office” zwróciło się z zaproszeniem do Grandiego, który jeszcze nie udzielił

odpowiedzi. Dziennik wyraża przypuszczenie, że jeżeli Grandi istotnie pojedzie do Cherquers, Briand postara się również wziąć udział w konferencji. „Le Matin” przypuszcza, że Foreign Office umyślnie odsunęło datę konferencji, pragnąc zapewnić w niej udział Brianda.

„Morning Post”, natomiast inne pisma wyrażają nadzieję, że spotkanie nastąpi w Chequers 1 lub 8 maja.

Zgodnie natomiast stwierdza prasa, że zaniechano myśli omówienia podczas spotkania spraw rozbrojeniowych, Sprawy te omówione być mają w Genewie podczas sesji Rady Ligi Narodów.

Nadto pisma francuskie stwierdzają zgodnie, że do tej pory nie nadeszło oficjalne zaproszenie do Brianda na spotkanie w Chequers.

Prasa francuska wyraża obawę, że Anglja poczyni ustępstwa zarówno w sprawie rozbrojeniowej, jak w sprawie „anschlusu”.

Paryż, 8. 7. (Tel. wł.). Dzisiejsze ranne pisma francuskie donoszą, że Briand rzekomo już w końcu lutego otrzymał od angielskiego ministra spraw zagranicznych zaproszenie na konferencję. Do tej pory Briand nie dał odpowiedzi ani potakującej, ani odmawiającej.

Jedno z pism, pozostające w dobrych stosunkach z Quai d'Orsay, twierdzi, że Briand nie będzie mógł wziąć udziału w konferencji w Chequers, jeśliby miała być tam omawiana sprawa „Zollvereinu” gdyż Briand chce mieć wolne ręce na sesji Rady Ligi Narodów.

Wszystkie te artykuły prasy francuskiej ukazały się oczywiście jeszcze przed komunikatem biura Reutera o przełożeniu spotkania w Chequers na koniec maja, t. j. na czas po sesji Rady Ligi Narodów.

Odnosimy się z miłością, sympatją do wszystkich tych, co te same wyznają ideały narodowe, co my, lecz tylko — platonicznie. Gdy chodzi o danie tej miłości wyrazu rzetelnego, wówczas sprawa wygląda inaczej. Czy nie okazujemy się obojętnymi, gdy chodzi o poparcie ludzi, bliskich nam ideowo, czynem? Znamy np. wypadek, że człowiek, który stracił pracę w związku ze służbą narodową, znajduje się dziś bez chleba. Kto mu pomoże, kto da pracę jemu i otrze lzy jego żonie i kilkotygodniowemu małżeństwu?

„Poza tym jaskrawym dowodem braku miłości (nie chcąc mówić o braku prostej wdzięczności), czy nie widzimy na każdym kroku dowodów obojętności wobec kupców, rzemieślników itd., stojących na tej samej platformie ideowej, co my? Czy często bez zastanowienia się nie idziemy kupić coś u człowieka, zupełnie nam politycznie obojętnego, a często nawet wrogiego, gdy towar tak samo dobry nabyć możemy u bliskiego sobie ideowo druha?

„Przy tem pamiętajmy, że ten obojętny, lub wrogi dla naszych ideałów człowiek cieszy się poparciem właśnie ze strony systemu, o którym wyżej mowa. My, jednak na to zamykamy oczy.

„Najskuteczniejsza, a zarazem jedy-

na samoobroną, jedyną obronę naszych ideałów upatrujemy w stosowaniu hasła miłości wobec tych, co ideowo są nam bliscy. Hasło popierania swoich kupców, przemysłowców, rzemieślników, robotników, pracowników wszelkiego rodzaju, — rozebrzmieć powinno głośno jako odpowiedź na system kupowania sobie ludzi chwiejnych, na system bojówek. A wówczas niewątpliwie rosnąć będzie nasz obóz w siłę i znaczenie”.

Słowa proste, uczciwe. Nakaz naszego sumienia obywatelskiego. A przytem nakaz, nie trudny do wykonania, boć właśnie w naszej dzielnicy olbrzymia, przyniatająca większość kupców, rzemieślników i pracowników, to zwolennicy obozu narodowego. Więc jest między nimi obfity wybór: nie dogadza jeden, to dogodzi drugi, byleby narodo- wiec, byleby swój.

Powtarzamy: czas skończyć ze słabością i niedołęstwem! Mamy w dłoni potężną broń. Jest nią opinja publiczna. Kto z nami, zasługuje na nasze poparcie; kto przeciw nam, niech liczy na poparcie przeciwników,

Dalsze konsekwencje „Anschlusu”

Znaczenie „Anschlusu” niemiecko-austriackiego polega przede wszystkim na tem, że jest to pierwszy od czasu wojny, na wielką skalę przeprowadzony wyraz samodzielności polityki niemieckiej. Niemcy dały dowód, że są już zupełnie niezależne, że mogą sobie pozwolić na zaskakiwanie Europy stanowczymi posunięciami. Dzieje się to w niespełna rok po ewakuacji Nadrenji. Chyba wszyscy teraz widzą, że gdyby wojna francuskie stały nadal w Moguncji „Anschluss” nie byłby możliwy. Nie byłoby też możliwe takie podważenie pokoju, jak to się stało obecnie.

Sprawa „Anschlusu” wysuwa szereg bardzo interesujących zagadnień. Będzie ona bogata w różne konsekwencje. Nie trzeba bowiem przypuszczać, że „Anschluss” jest objawem sporadycznym. Przeciwnie stanowi on napewno jedynie ogniwo w bardzo daleko idącym planie niemieckim.

Wystarczy śledzić uważniej politykę niemiecką, aby się przekonać, że dyplomacja Rzeszy posiada bardzo gruntownie opracowany plan w stosunku do Europy środkowo - wschodniej. Plan ten zmierza do pokojowego podbicia tej części kontynentu i jest bardzo umiejętnie realizowany. Najbliższym jego celem to rozbięcie sojuszków i węzłów, jakie się wytworzyły między państwami, które odniosły korzyści w traktatach pokojowych.

Niemcy więc przypuszczają, że „Anschlussowi” nie oprą się Węgry i że wówczas Czechosłowacja będzie musiała kapitulować przed Rzeszą. Nie bez dużego politycznego znaczenia było też zachowanie się delegacji niemieckiej na konferencjach paneuropejskich i na konferencji rolniczej w Rzymie w sprawie cel preferencyjnych dla zboża z państw naddunajskich, głównie Węgier i Rumunii. Niemcy z ośmielającą sympatją odnosili się do postulatów Bukaresztu i Budapesztu, które nie wiedzą, jak ulokować na rynkach nadmiar swego zboża wobec konkurencji państw zamorskich i domagają się preferencji celnej w Europie. Widać, że Niemcy pragną pozyskać sympatję w Rumunii, co im tem łatwiej może się udać wobec pewnego rozgoryczenia, jakie tam teraz panuje w stosunku do Francji w konsekwencji trudności, robionych w Paryżu pożyczkom rumuńskim.

Do czego te posunięcia prowadzą łatwo zrozumieć. Niemcy chciałyby wciągnąć w orbitę swoich działań zarówno Węgry, jak i Rumunję, jak i państwa bałkańskie. A narazie chodzi o rozbięcie porozumienia państw rolniczych, organizowanego przez Polskę, i o dalsze izolowanie oraz osaczenie naszego kraju ze wszystkich stron. Są to jeszcze cele dalsze, ale wskazują one dla czego musimy interesować się kryzysem rumuńskim, który odbywa się na tle ciężkiego przesilenia finansowego, i dlatego już teraz musimy być aktywni w przyszłości zaskoczonymi takimi wypadkami, jak „Anschluss”.

Nowe statki „Żegluga Polskiej”.

Warszawa, 8. 4. (Tel. wł.). — „Żegluga Polska”, utrzymująca przy pomocy swoich statków stałą komunikację morską towarową z różnymi krajami na Morzu Bałtyckim, Śródziemnym i t. d. m. in. także z Finlandją, zamierza zamówić dwa nowe statki współczesnego typu dostosowane do żeglugi zimowej. Statki te będą użyte do usprawnienia komunikacji morskiej między Gdynią i Finlandją.

Doroczny bieg o puchar „Kurjera Poznańskiego” odbędzie się w niedzielę, 12 b. m.

Start i meta na boisku Sokoła.

Świat powojenny i Polska

III.

Jeżeli zdobędziemy się na wysiłek wyrwania się z tej atmosfery, którą cała Europa dziś oddycha, w której narody przodujące całkowicie są pogrążone, a która wlokącym się w ich ogonie ogromnie imponuje, — łatwo spostrzeżemy, że klęski, spadające obecnie na Europę, mają swe źródło nie tylko w tem, co się dzieje poza Europą i w Rosji, w której najczęściej się szuka głównej przyczyny zlego. Źródła zła trzeba szukać w niemiejszej mierze w samej Europie, w błędach i niedorzecznościach jej polityki ostatnich czasów, ale także, i to przede wszystkim, w głębokich przemianach, jakie zaszły w duszy ludzkiej, w upadku religijnym, moralnym, obyczajowym, umysłowym — polegającym na tem, że równoległe z popularyzowaniem się wiedzy nastąpiło zwulgaryzowanie umysłowe elity i zanik zdolności do samodzielnego wysiłku myśli — wreszcie w upadku energii i zdolności do wyteżonej pracy.

Cywilizację europejską stworzył Rzym i chrystyanizm. I od jednego, i od drugiego odiegła ona na ogromną odległość. Życie jej uległo zbyt silnemu wpływowi czynników, sprzecznych z jednym i z drugim. I to bodaj przede wszystkim odebrało jej duszę, tę mocną duszę, która umiała się przeciwstawić całej reszcie świata.

Może to nie jest upadek definitywny, może głębokie zmiany, jakie będą musiały w niej zająć naskutek tego, co się dziś dzieje, odrodzą jej ducha, podniosą ją moralnie i przywrócą potęgę jej myśli... W każdym razie dziś żyjemy i nie wiadomo, jak długo będziemy żyli w okresie postępującego upadku Europy.

Dziwnym zdarzeniem losu, w którym bodaj więcej było logiki, niż się napozór może wydawać, przez ciąg okresu, w którym Europa była u szczytu swej potęgi, bogactwa i panowania nad światem, Polska była wykreślona z jej karty, a powróciła na nią, odzyskała samoistną rolę w świecie, dopiero w chwili, kiedy się rozpoczął upadek naszej części świata.

Nie dzieliłiśmy tych wielkich sukcesów Europy — sprawiedliwość wymaga, ażebyśmy i jej klęsk teraz nie dzielili. Nie mówię tych słów dla wygłoszenia efektownego frazesu.

Fakt, żeśmy byli nieobecni w Europie w ciągu ubiegłego okresu, sprawił, że jesteśmy dziś o wiele mniej Europą, niżbyśmy byli, gdybyśmy mieli w XIX w. własne państwo. Straciliśmy przez to wiele: skurczył się nasz obszar narodowy, kraj się strasznie zażydził, jesteśmy biedni, politycznie dziecinni, nie mamy należytej dyscypliny, nie umiemy szanować prawa, nie umiemy rządzić... Ale czy tylko straciliśmy?...

Czy wszystko, co wiek dziewiętnasty dał Europie, a od czego myśmy byli w znacznej mierze odsunieni, przedstawiało tak niewątpliwą wartość?...

Dziś widzimy, że ten szalony wzrost industrializmu, który dawał Europie bogactwo, zamienia się w klęskę; że wysoka kultura materialna, nawiązanie do dobrobytu i komfortu utrudnia jej współzawodnictwo gospodarcze z krajami niższej kultury; że typ oświaty, który się tam w masach rozszerzył, zrodził w nich wstręt do prostej pracy, wypędza je ze wsi i zapełnia miasta ludnością, stanowiącą coraz większy ciężar dla społeczeństwa; że ten typ oświaty, i to nawiązanie do dobrobytu i wyrastająca na tym gruncie, przed upadkiem religii, coraz większą chęć używania pociąga za sobą szybki upadek urodzeń, a z nim kurczenie się liczebne narodów; że szczytujące się wspaniałymi instytucjami, znakomicie obsłużone państwo nowoczesne stało się o wiele za kosztowne, ażeby je narody przy obecnych swych środkach zdolne były utrzymać; że wybujały parlamentarizm, który sobie Europa w ciągu XIX wieku wytworzyła, uniemożliwia sensowną gospodarkę państwową, zgodną ze środkami społeczeństwa. Wymieniamy tu tylko najbardziej oczywiste dolegliwości cywilizowanej Europy, które ją obdarzyła doba świetnego rozwoju, a z których się wyliczyć jest jej niesłychanie trudno.

Myśmy tę świetną dobę, ten XIX wiek przeżyli, tylko w małej części i te

dolegliwości w krew nam nie weszły. Prawda, że po odbudowaniu państwa, nie z żadnej konieczności, ale poprostu przez małą naśladowczość, w przekonaniu, że tem swojemu krajowi największe wyświadczamy dobrodziejstwa, znaczną ich część zdążyliśmy już na swój grunt przeszczepić, ale zaszczepiliśmy je dość powierzchownie. Pod naciskiem wymagań życia i pod wpływem zdrowego rozsądku, który jednak robi szybko u nas postępy, będziemy bodaj umieli wielu z tych naleciałości się pozbyć. Przywiązanie do cywilizacji europejskiej nie powinno przekraczać zdrowych, sensownych granic: nie trzeba dobrowolnie skazywać się na dzielenie z Europą tych cierpień, od których my możemy być wolni, dlatego właśnie, żeśmy nie dzielili jej powodzeń i owoców ich nie używali.

Jest jeszcze jeden i to nie najmniejszy skutek dobroczynny naszej nieobecności w Europie w XIX wieku, zwłaszcza w drugiej jego połowie. Masoneria, jak to widać z całej jej publikystyki po r. 1863, uznała nas za naród na śmierć skazany, a czasami za już umarły, nie zajmowała się też naszą przyszłością i niewiele dbała o rozwój swej organizacji w Polsce. Gdy niespodzianie Polska zjawiła się znów na mapie, agenci jej rzucili się do popiesznego organizowania łóż w naszym kraju. Pomagali im gorliwie nasi działacze, którzy koniecznie chcieli dzielić wszystko z Europą, któ-

rzy zwłaszcza w masonerii widzieli bądź dla Polski przyszłość, bądź dla siebie karierę. Pomimo to Polska po dziś dzień należy do krajów najuboższych w liczbę masonów: z drugiej strony, naskutek pośpiechu w organizacji, w tutejszej masonerii wytworzyły się stosunki o wiele anarchiczniejsze, niż gdzieindziej.

Dzięki temu i myśl nasza, i nasza wola jest o wiele mniej zakuta w faktyczne kajdany. Byliśmy umieli uwolnić się od rozmaitych sugestji i pozbyć się swego bezmyślnego popędu naśladowczego, Polska może się zdobyć na o wiele większą swobodę myślenia i działania, na o wiele większą samoistność w budowaniu swej przyszłości, niż zakute w kajdany masonskie inne kraje europejskie. A jeżeli się zdobędzie, zużytkuje dla budowania przyszłości te wszystkie pierwiastki swego życia, które dawniej uważaliśmy za swą niższość, a które w dzisiejszej dobie dają nam przewagę.

Przyszłość naszego państwa w o wiele większej mierze, niż państw innych, zależy od narodu, który je posiada.

Jeżeli w budowaniu naszej przyszłości, naskutek lenistwa i tchórzliwości naszej myśli, bezwład w czynie, nie będziemy umieli znaleźć drogi, wynikającej z naszego położenia i naszych potrzeb, jeżeli, ulegając wpływom i podszeptom obcym, dobrowolnie pchniemy własną ojczyznę w katastrofę — nie będziemy mieli prawa skarżyć się na nikogo, sami będziemy za swój los odpowiedzialni.

Roman Dmowski.

Senat francuski — Trybunałem Stanu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, w kwietniu.

Budżet uchwalony, parlament na wakacjach do 5-go maja, a jednak w Pałacu Luksemburskim (siedziba senatu) panuje ruch niezwykły. Jest on wywołany specjalnym zebraniem senatorów, mających ukonstytuować się w Trybunał Stanu, celem osądzenia 4 parlamentarzystów, wmięszanych w aferę „Snia Viscosa”. Parlamentarzystami tymi są: były minister i prezes Izby deputowanych p. Raoul Péret, były ambasador Francji w Rzymie, p. Besnard, oraz dwaj byli podsekretarze stanu, pp. Gaston Vidal i Abel Favre.

Gmachu senatu strzegą na zewnątrz poważne siły policji. Na wewnątrz również kontrola jest nadzwyczaj ostra. Z wybiciem godz. 3-ciej prezes Doumer otwiera posiedzenie. Ławy ministrów puste, ławy senatorów natomiast przepelnione. Rzucając okiem dokoła sali, wzrok mimowoli zatrzymuje się na ławie, dumnie zadartej czaszce senatora departamentu de la Sarthe: p. Caillaux. Zajmuje on bowiem to samo miejsce, co ongiś w 1918 r., gdy był sądzony przez tenże Trybunał Stanu.

Po odczytaniu protokołu, jaki prezesowi senatu wręczył prezes Izby, a następnie artykułów ustawy, na których mocy poczynione zostały dochodzenia, p. Paweł Doumer zapytuje, którego dnia Senat chce ukonstytuować się w trybunał. Jednogłośnie postanowiono, że nastąpi to natychmiast. Wówczas posiedzenie zawieszono. Kiedy zaś pół godziny później, senatorowie powrócili na salę, wystąpili już w charakterze członków wysokiego sądu.

Pierwsza sesja była jednak tylko formalna. Nie byli obecni, ani oskarżeni, ani też ich obrońcy. Nadzwyczajny trybunał ma bowiem najpierw rozpatrzyć sprawę przyjęcia aktu oskarżenia, a następnie sprawę własnej kompetencji. — Ma on też prawo, po zapoznaniu się szczegółowo z prokuratora generalnego ze wszystkimi dowodami oskarżenia, zdecydować, czy zadawała się temi dokumentami, czy też pragnie przeprowadzić dodatkowe śledztwo. Wówczas zaś specjalna komisja śledcza wysokiego trybunału nadzwyczajnego musi na swoją rękę podjąć szczegółową ankietę, oraz przesłuchać świadków. Jak więc widzimy, mogą upłynąć jeszcze długie miesiące zanim cała ta sprawa wypłynie przed forum Senatu. Ogólnie bowiem przypuszczają, iż Senat opowie się za dodatkową ankietą. Następna „audjencja” odbędzie się dopiero 19. maja.

Dodajmy wreszcie, że senatorowie nie lubią naogół odgrywać roli sędziów. Jest to zupełnie niezrozumiałe, jeżeli się pomyśli, że muszą wypowiedzieć się co

do własnych kolegów. Nawiasem należy jeszcze zaznaczyć, że Senat ukonstytuował się ostatnio w Trybunał Stanu w 1918 r. dla sądenia najpierw p. Malvy'ego, obecnego prezesa komisji finansowej Izby, potem p. Caillaux. Następnie zaś w r. 1923 dla rozpatrzenia sprawy komunisty Cachina. Ta ostatnia kwestja została jednak przekazana zwykłemu sądownictwu. Wysokie zgromadzenie posiada bowiem prawo uznania się niekompetentem w danym wypadku.

Co się jednak dzieje z komisją ankietową, której Izba powierzyła zasadnicze śledztwo w sprawie Oustrica? Członkowie jej rozjechali się także na świąteczne wywczasy. Przedtem jednak wyświetlili oni niezmiernie ciekawy punkt całej afery, przesyłując syna przywódcy socjalistów, p. Roberta Blumal.

Już w grudniu, kierownik propagandy wyborczej wszystkich ugrupowań republikanów narodowych, p. Henri de Kerillis, opierając się na pewnych informacjach, dowodził, że rodzina Bluma pozostawała w stosunkach z bankierem Oustriciem. Można sobie wyobrazić, jakie wrażenie wywarło to oświadczenie. Socjaliści starali się naturalnie nadrobić miną, potem przypuścili w imię moralności szturm na większość narodową, chcąc ugodzić przez p. Flandina w obecny gabinet i zatuszować te rewelacje. Wiemy, jak im się to nie udało. Wreszcie kilka dni temu, „Ami du Peuple, a potem „Echo de Paris” opublikowało w sprawie „afery Bluma” decydujące dokumenty, a mianowicie pokwitowanie syna szefa socjalistów za dodatkowe honorarium, a ten ostatni dziennik wykazał, że to honorarium dodatkowo nie było jakąś gratyfikacją, ale miesięcznym, stałym... uzupełnieniem pensji.

Publikacja tych dokumentów zmusiła komisję ankietową do powołania p. Roberta Peugeot, właściciela wielkiej firmy samochodowej, kontrolowanej przez bankiera Oustrica, a u którego właśnie pracował młody inżynier Robert Blum. Na specjalne życzenie tegoż bankiera, inżynier Blum został zaangażowany do firmy Peugeot i na życzenie Oustrica otrzymał specjalne honorarium w kwocie nie 3.000 fr. jak wszyscy inni inżynierowie (jego kategorii, ale w sumie 6.000 fr. Dla ukrycia tej nierówności wobec jego kolegów, prowadzono podwójną rachunkowość.

Było to więc, jak widzimy, stanowisko uprzywilejowane. P. Robert Blum, chcąc odsunąć od swego ojca wszelkie podejrzenia, oświadczył, że w tej całej sprawie, odgrywał on pomiędzy nim, a

bankierem Oustriciem, jedynie rolę... skrzynki do listów! P. Leon Blum spotykał się podobno z nim w salonach pani Abel Favre, pozostając widocznie w tak dobrych stosunkach, że potężny finansista nie mógł mu niczego odmówić.

Socjaliści bardzo zaambarasowani, starają się teraz, po przesłuchaniu inżyniera Bluma przez komisję ankietową, zatrzeć to niekorzystne wrażenie, mydląc oczy swym wyznawcom. Operacja ta jest jednak bardzo niezdolnie prowadzona. Oburzają się oni na niegodną, oszczerczą kampanję, prowadzoną przez partje narodowe przeciwko liderowi socjalistów, oświadczaając, że Robert Blum nie posiadał żadnego uprzywilejowanego stanowiska — jego chlebodawca tymczasem wręcz co innego zeznał, że słowem rodzina Blumów wychodzi z tej afery najzupełniej czysta.

Zrozumiałem jest, że powyższe rewelacje są dla socjalistów bardzo a bardzo nie na rękę. Charakterystycznym jest natomiast fakt, że zostały one dokonane przez prasę. Pod jej wpływem komisja ankietowa, okazująca dużą powolność i pewien brak energii względem niektórych osób, zamieszanych w aferę, zmuszona została zająć się nieco szczegółowier rewołucjonistami II-giej międzynarodowówki. P. de Kerillis zaś postanowił akcję antysocjalistyczną poprowadzić w sposób znacznie szerszy, ogłaszając w całej Francji te przedziwne konszachty socjalizmu z kapitalizmem.

I. Briares.

Dr. Wieliński a P. P. S.

Łódź, 8. 4. (Tel. wł.) W nocy z wtorku na środę toczyła się w Łodzi bardzo burzliwa, trwająca do późna w nocy, debata komitetu okręgowego P. P. S. z powodu wystąpienia z partji dr. Wielińskiego. Zadnego delegata z Warszawy nie było.

Ostatecznie komitet okręgowy przyjął rezolucję, w której przeszedł do porządku dziennego nad sprawą wystąpienia wiceprezydenta miasta i przewodniczącego komitetu dr. Wielińskiego z partji. P. Wieliński mimo to urzęduje i zapowiada ogłoszenie nowego pisma, w którym będzie dowodził, iż przyczyną jego kroku są nie tyle różnice polityczne, ile etyczne. Domagał się bowiem oddania sądowi kilku działaczy miejscowych, czego władze partyjne nie chciały uczynić. (w)

Niezabezpieczony rewolwer ppłk. Ryszanka

Warszawa, 8. 4. (Tel. wł.) — Badany przez prokuratora sądu wojskowego Zielińskiego podpułkownik Ryzanek w sprawie zagadkowego postrzału oświadczył, iż postrzał spowodowany został przez niego samego (ppłk. Ryszanka). Mianowicie ppłk. Ryzanek zeznał, iż przekładał rewolwer, który był niezabezpieczony, z kieszeni jednej do drugiej i przez nieostrożność spowodował wystrzał.

Niezależnie od tego po Warszawie krąży nadal uporczywe pogłoski.

O redakcję traktatu morskiego.

Paryż, 8. 4. (PAT). Konferencja w sprawach morskich, która miała się odbyć pojutrze w Villefranche przed objazdem prezydenta Doumergue'a do Tunisu, została odwołana w ostatniej chwili. Powodem tego są nieporozumienia, które powstały przy redakcji umowy morskiej z dn. 1 marca, co wymaga nowych narad między rzeczoznawcami technicznymi, zanim ministrowie spraw zagr. Francji i Włoch będą mogli uzgodnić ostateczny tekst porozumienia.

London, 8. 4. (PAT). Ag. Reutersa dowiaduje się, że rozmowy angielsko - francusko - włoskie w kwestji traktatu morskiego podjęte zostaną ponownie w Foreign Office w początkach przyszłego tygodnia.

Jubileusz Hindenburga.

Berlin, 8. 4. (Tel. wł.) Prezydent Hindenburg obchodził wczoraj jubileusz 65 lecia swej służby wojskowej.

Nowy minister wojny w Jugosławji.

Wiedeń, 8. 4. (Tel. wł.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Białogrodu: min. wojny gen. Hadzic podał się do dymisji, którą król przyjął. Następcą Hadzica został zamianowany gen. Dragomir Stojanowicz.

Dokoła upadłości Banku Handlowego w Łodzi

Łódź, 8. 4. (Tel. wł.) Z kół poinformowanych donoszą, iż pierwotnie podawana cyfra deficytu Banku Handlowego w Łodzi w wysokości 28 milj. zł. jest przesadzona. Bank posiada znaczne aktywa, które pozwolą pokryć pewną część długów. Zda się nie ulegać wątpliwości, iż Bank ulegnie likwidacji, gdyż ani kapitaliści krajowi ani zagraniczni — (Anglicy) nie okazują skłonności do przejęcia upadłej placówki.

Rozżoś jakiego nabrała sprawa upadłości w szerokich kołach deponentów bankowych w Łodzi wskutek często bezkrytycznych pogłosek rzuconych w tutejszej prasie, wywołał poważne zaniepokojenie w kołach finansowych. Banki tutejsze zmobilizowały duże zasoby gotówkowe na zwiększone w takich okresach niepokoju wypłaty. Należy jednak stwierdzić, iż nie ma powodów do paniki, gdyż sprawa Banku Handlowego ma charakter indywidualny.

Warszawa, 8. 4. (Tel. wł.) Sąd Okręgowy w Łodzi odrzucił prośbę wicedyrektora Kalinowskiego i inspektora bankowego Bałusznego oraz pracowników Banku Handlowego w Łodzi, którzy prosili o zwolnienie ich za kaucją. (w)

Trzęsienie ziemi na Rusi Przykarpackiej

w odległości 40 km. od granicy polskiej

Lwów, 8. 4. (Tel. wł.) We wtorek o godz. 1 popołudniu na Rusi Przykarpackiej zadrżała ziemia. Wstrząsy trwały 12 sekund. W wielu miejscowościach wynika z tego powodu panika.

Najsilniej ucierpiały miasta Užhorod i Munkaczewo. Z wielu domów pospadały kominy i zawałiło się kilka dachów. W Husti zarysowały się mury cerkwi. Ofiarą paniki w Munkaczewie padły trzy osoby.

Teren nawiedzony trzęsieniem zie-

mi, znajduje się w odległości 40 km od granicy polskiej, a 170 km od Lwowa.

W porównaniu z innymi krajami Polska jest pod względem geologicznym wyjątkowo uprzywilejowana. Historia wspomina wprawdzie o trzęsieniu ziemi na Podolu, ale był to wypadek sporadyczny. Jedyne przejawy czynności wulkanicznej na terenach Rzeczypospolitej to cieplice w Jaszczyrówce koło Zakopanego, źródło w Ożarkowie, oraz odkryte przed rokiem cieplice w Ciechocinku.

Manewry floty niemieckiej

Gdynia, 8. 4. (Tel. wł.) Tegoż dnia manewry niemieckiej marynarki wojennej odbędą się w pobliżu Świnoujścia (270 km od granicy polskiej) i za zadanie taktyczne będą miały zblokowania wybrzeża, bronionego przez wojska lądowe.

W manewrach, które trwać będą od 13 kwietnia do dnia 1 maja, brać bę-

dzie udział całą niemiecka flota wojenna: cztery okręty linjowe, „Schleswig-Holstein“, „Schlesien“, „Hessen“ i „Hanover“, krążowniki, „Königsberg“ i „Köln“, pierwsza i druga eskadra torpedowców i kanonierka „Hela“.

W dniu 18 i 19 kwietnia cała flota niemiecka zgromadzi się w porcie w Świnoujściu. S. B.

Walka Stennesa z Hitlerem

Berlin, 8. 4. (Tel. wł.) W chwili obecnej trudno się zorientować, jak duża ilość członków hitlerowskich oddziałów szturmowych („S. A.“) w Berlinie stanęła po stronie przywódcy rebeljanłów Stennesa. Z otoczenia Stennesa zapewnijają, że 80 do 90 procent „S. A.“ wypowiedziało się za nim, natomiast

dr. Goebbels, mianowany przez Hitlera komisarzem do zdławienia rebelji, oświadczył, że wszystkie oddziały w Berlinie i okolicy z wyjątkiem dwóch, pozostały wiernie Hitlerowi i podporządkowały się nowemu kierownikowi „S. A.“ Schulzowi.

Zwycięstwo demokratów w Chicago

Nowym burmistrzem wybrany został Czermak, z pochodzenia Czech

Chicago, 8. 4. (Tel. wł.) Burmistrzem Chicago został wybrany demokrat Czermak, z pochodzenia Czech. Czermak oświadczył już, że z chwilą objęcia przez niego władzy, co nastąpi jutro, nie będzie już w ratuszu ani jednego z szefów biurowych poprzedniego burmistrza.

Chicago, 8. 4. (PAT.) W wyborach na burmistrza miasta wybrany został Czermak, który według nieoficjalnych obliczeń otrzymał 667.529 głosów. Drugi z kolei kandydat Thompson otrzymał 475.613 głosów.

Po ogłoszeniu wyniku wyborów

miasto przybrało wygląd odświętny. — Mieszkańcy okazują żywo swą radość. Urządzono szereg iluminacji. Przebieg wyborów był stosunkowo spokojny. W niektórych chwilach dochodziło do energicznej wymiany zdań a nawet bójek, policja jednak zawsze interwenjowała w porę. Zmobilizowane zostały wszystkie oddziały policji i detektywów. Policja patrolowała w samochodach pancernych.

Czermak był kandydatem demokratycznym, Thompson zaś, dotychczasowy burmistrz, kandydatem republikańskim.

Cała Madera w rękach rewolucjonistów

Powstańcy przeprowadzają mobilizację rezerwy

Paryż, 8. 4. (Tel. wł.) W sprawie rewolucji na Maderze przywódcy powstańców komunikują, że zarządzają mobilizację rezerwy na wyspie, gdyż rząd portugalski chce zgnieść rewolucję. Trzy parowce portugalskie zostały przez powstańców zarekwirowane, by zapewnić aprowicację wyspy.

Powstańcy rozporządzają baterią artylerii ciężkiej oraz karabinami maszynowymi i twierdzą, że istnieje dostatek środków żywności dla ludności Madery.

Cała wyspa jest w rękach rewolucjonistów.

Nowe propozycje Harrimana?

Berlin, 8. 4. (Tel. wł.) Harriman przybył do Berlina. W towarzystwie jego znajduje się dr. Hans Berkenmayer, generalny dyrektor Górnośląskich Zakładów Koksowych. Harriman chce dokonać inspekcji swoich przedsiębiorstw na Śląsku i wziąć udział w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółki Giescheho.

Przedstawiciel europejski firmy

Harrimana Irving Rossi daje do zrozumienia, że istotnym powodem przyjazdu Harrimana jest pragnienie złożenia rządowi polskiemu zmodyfikowanej koncesji na elektryfikację Polski.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w cbrtach nieoficjalnych w Warszawie 8.9175 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.920 zł.

Kurs marky niem. i guł. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś

za 100 marek niem. w dewizach 212.05 do 212.35 zł, gotówką 211.66 zł, za 100 guldenów gd w dewizach 173.03 zł do 173.29 zł, gotówką 172.69 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 8. 4. 1931 r.

Spędzono: wołów 48, buhajów 125, krów 270, świń 1940, cieląt 300, owiec 177; razem 2860 zwierząt.

Placono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań, łącznie z kosztami handlowymi.)

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczzone nieoprzęgane	100—106
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	86—98
Mięsiste tuczone starsze	7—80
Miernie odżywione	60—64
Buhaje:	
Wytuczzone pełnomięsiste	100—104
Tuczone mięsiste	90—98
Nietuczzone, dobrze odżywione starsze	74—80
Miernie odżywione	60—64

Krowy:	
Wytuczzone pełnomięsiste	98—100
Tuczone mięsiste	84—94
Nietuczzone, dobrze odżywione	60—64
Miernie odżywione	40—50

Jalowice:	
Wytuczzone pełnomięsiste	100—106
Tuczone mięsiste	88—96
Nietuczzone, dobrze odżywione	74—80
Miernie odżywione	60—64

Młodzież:	
Dobrze odżywione	60—64
Miernie odżywione	54—58

Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczzone	126—130
Tuczone cielęta	110—120
Dobrze odżywione	96—106
Miernie odżywione	70—80

OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste iagnięta i młodsze skopy	130—146
---	---------

SWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	128—130
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	122—126
Ielnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	114—120
Mięsiste świnię ponad 80 kg żywej wagi	102—110
Maciory i późne kastraty	110—114
Świnie bekorowe	118—122

Przebieg targu normalny.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 8. 4. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w. h.).

„Ceny transakcyjne“
Żyto 30 tonn par. Poznań 24.00

„Ceny orientacyjne“
parytet Poznań

Żyto	23.00—23.50
Usposobienie mocne	
Pszenica	29.50—30.00
Usposobienie mocne	
Jęczmień przemiałowy	21.50—22.50
Usposobienie stałe	
Jęczmień browarowy	24.50—25.50
Usposobienie stałe	
Owies pastewny	21.00—22.00
Owies jednolity nadający się do siewu	23.00—24.00
Usposobienie stałe	
Mąka żytnia 65% wł. work.	34.00—35.00
Usposobienie stałe	
Mąka pszen. 65% wł. work.	44.00—47.00
Usposobienie mocne	
Otręby żytnie	19.50—20.50
Otręby pszenne	20.00—21.00
Otręby pszenne (grube)	21.00—22.00
Rzepak	38.00—40.00
Gorzycza	42.00—47.00
Wyka latowa	42.00—44.00
Peluszką	43.00—47.00
Groch Victoria	24.00—28.00
Łubin niebieski	22.00—24.00
Łubin żółty	34.00—38.00
Seradela	35.00—42.00
Koniczyna czerwona	300.00—350.00
Koniczyna biała	340.00—460.00
Koniczyna szwedzka	230.00—260.00
Koniczyna żółta odłuszczona	140.00—170.00
Koniczyna żółta w łuskach	60.00—70.00
Przelot	200.00—240.00
Tymoteusz	90.00—105.00
Rajgras angielski	90.00—110.00
Tatarska	25.00—28.00
Ziemniaki jadalne	4.00
Ziemniaki fabryczne	3.50
Ziemniaki eksportowe	5.00—7.50
Słoma prasowana	2.80—3.00
Siano luzne	7.50—7.80
Siano prasowane	8.50—8.90

Ogólne usposobienie mocne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 57,5 tonn, pszenicy 135 tonn, jęczmienia 5 tonn, owsa 12,5 tonn, otrab żytnich 15 tonn, ziemniaków 75 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8. 4. 1931 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję utrzymaną z małym odcieniem mocniejszym.

Na rynku pap. procent. poszukiwano wszystkich papiery notowane przy niedostatecznym materiale, mianowicie poszukiwano i placono za 5 proc. poz. konwersyjną 48½ proc. i za 8 proc. oblig. m. Poznania z 1926 r. — 92 proc., również z pap. lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 8 proc. listy dolarowe (stare) po 90 proc., 8 proc. listy amortyzacyjne po 86 proc., 4 proc. listy zast konw. po 37½ proc. oraz 6 proc. listy żytnie po 16,50.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych ofiarowano Bank Polski po 130.— i robiono tranzakcje Herzfeldem po 20,50. Pozatem ofiarowano R. Maja po 24.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).
5% Pożyczka konwersyjna 48½% P
8% obligacje m. Poznania z 1926 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 90% P.
8% listy dolarowe w złocie amort. 86.— P.
4% listy zast konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 37½% P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 16,50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).
Bank Polski I em. 130.— O.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję).
Herzfeld-Viktorius I—II em. zł. 20,50 +
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 8. 4. 1931 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,92, sp.: 8,94, kup.: 8,90.

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	357,3	358,75	356,93
Kopenhaga	238,65	239,25	238,05
Londyn	43,3584	43,4642	43,25
Nowy Jork			
czeki	8,917	8,937	8,897
kabel	8,925	8,945	8,905
Paryż	34,91	35,00	34,82
Praga	26,43	26,49	26,37
Szwajcaria	171,83	172,26	171,40
Sztokholm	238,90	239,50	238,30
Wiedeń	125,45	125,76	125,14
Włochy	46,72½	46,85	46,60
Berlin	212,51		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. mwest.	88,25
6% poz. dol.	73,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0,0—130,00
Bank Zachodni	0,00—63,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	0,00—65,00
W. T. Węgla	0,00—31,50
Modrzejów	0,00—7,00
Starachowice	0,00—12,00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Z papierów państw. mocniejsza poz. inv. i 6 proc. poz. dol. Dla listów zast. i akcji tendencja niejednolita, z bankowych słabszy Bank Polski, mocniejszy Zachodni, utrzymany Bank Związku Węgla nieco słabszy, Modrzejów utrzymany, Starachowice cokolwiek słabze.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 8. 4. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	288,00—290,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march. 70—71 kg.	187,00—189,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	229,00—240,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	212,00—228,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad. 167,00—171,00	
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	34,75—40,50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytn. przemiał. do 60%	26,50—29,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	13,30—13,60
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	13,25—13,50
Tendencja mocniejsza.	
Groch Victoria	24,00—29,00
Groch drobny jadalny	23,00—26,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszką	25,00—29,00
Bób polny	18,00—20,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,50—15,50
Łubin żółty	22,00—26,00
Seradela nowa	64,00—68,00
Makuchy rzepakowe	9,80—10,40
Makuchy lniane	14,40—14,60
Wytłoki suche paryt. Berlin	7,70—8,00
Śrót Soja	14,20—14,80
Płatki ziemniaczane	14,70—15,00

Ogólna tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 8. 4. 1931 r.	
Wypłaty na Warszawę	46,95—47,15
Noty wielkie	46,775—47,175

Rebelja w partii hitlerowskiej

Rebelja w tonie partii hitlerowskiej, która zrobiła tak duże wrażenie zarówno w Niemczech jak zagranicą, wywołana została nieporozumieniami między politycznym kierownictwem partii, mającym swą siedzibę w Monachium, a niektórymi przywódcami ruchu hitlerowskiego w Berlinie i wogóle w północnych Niemczech. Dołączyły się do tego osobiste różnice między szefem sztabu głównego hitlerowskich oddziałów szturmowych („Sturmabteilungen“ — w skróceniu S. A.) podpułkownikiem w stanie spoczynku Röhmem, a kierownikiem berlińskich S. A., b. kapitanem Stennesem. Wódz partii Hitler rozstrzygnął ostatecznie konflikt na korzyść Röhma i pozbawił Stennesa funkcji kierownika berlińskich S. A. W miejsce Stennesa nowym kierownikiem, czyli t. zw. Osafem (skrót „Osaf“ oznacza „Oberster Sturmabteilungsführer“) mianowany został były porucznik Schulz, który wstąpił się jako jeden z głównych oskarżonych w licznych procesach o mordy „kapturowe“.

Decyzja ta wywołała wrzenie w sferach zwolenników Stennesa. Sam Stennes wystosował do Hitlera i Röhma depeszę, w której oświadcza, że nie będzie odtąd uznawał rozkazów monachijskiego kierownictwa partii. Równocześnie Stennes zawiadomił nowomianowanego kierownika oddziałów szturmowych Schulza, że berlińskie S. A. nie uznają go za swą władzę i odmawiają mu posłuszeństwa. Przedtem jeszcze Stennes wystosował do Hitlera zapytanie, czy decyzja Röhma, usuwająca go ze stanowiska kierownika oddziałów szturmowych, jest legalna. Hitler odpowiedział na to zapytanie telegramem treści następującej: „Pan nie ma prawa stawiać żadnych pytań. Pan ma wypełnić wydany rozkaz służbowy i wraz ze wskazanymi kierownikami przybyć do Wejmaru“. Na to Stennes oddepeszował, że jego swoboda działania jest już ograniczona przez postanowienia innych kierowników S. A. i że musi wziąć pod uwagę uzasadnione życzenia swych przyjaciół. Hitler odpowiedział znów w tonie bardzo ostrym, że domaga się bezwarunkowego posłuszeństwa i że jeśli Stennes nie przybędzie natychmiast z dwoma wymienionymi działaczami partyjnymi do Wejmaru, wszelkie dalsze rozmowy zostaną przerwane. Wówczas kierownicy S. A., będący zwolennikami Stennesa, oświadczyli, że nie będą respektować zarządzeń Hitlera i że nie pozwolą na wyjazd Stennesa do Wejmaru.

Równocześnie redakcja berlińskiego organu Partii Narodowo - Socjalistycznej „Der Angriff“, opanowana przez rebeliantów, ogłosiła deklarację, podpisaną poza Stennesem przez następujących kierowników S. A.: przez kierownika obwodu berlińskiego Wetzela, kierownika obwodu Brandenburg - Ostmark Veltjensa, kierownika oddziału meklemburskiego Püstrowa, kierownika obwodu śląskiego Kremsera i kierownika obw. pomeraniańskiego Lustiga. W oświadczeniu tym Stennes stwierdza, że Hitler dopuścił się „złamania wiary“ wobec czego Stennes zdecydował się objąć kierownictwo ruchu narodowo - socjalistycznego w prowincjach meklemburskiej, pomeraniańskiej, brandenburskiej, pogranicznej, śląskiej oraz w stolicy Rzeszy, Berlinie.

Oświadczenie mówi w dalszym ciągu:

„Kierownictwo polityczne Partii Narodowo-Socjalistycznej w Monachium odwróciło się od ideałów, dla których poświęciły swe życie tysiące najlepszych członków oddziałów szturmowych. Dla nas nie ma żadnej rezygnacji i wiernie

pragniemy dalej stać przy starych sztandarach. Rewolucyjna siła bojowa oddziałów szturmowych została przepojona przez kierownictwo polityczne Partii Narodowo - Socjalistycznej tendencjami mieszczańsko-liberalnymi. Ugodziło to w nerw życiowy ruchu, od którego można było oczekiwać, że usunie nędzę społeczną narodu niemieckiego. Kierownictwo polityczne oszukalo naród w jego oczekiwaniach, próbując zrobić z ruchu narodowo-socjalistycznego partię, niczem się nie różniącą od innych stronnictw. Obyczaje parlamentarne, przedtem odrzucane bezwzględnie przez ruch narodowo - socjalistyczny, stały się obecnie rzeczami samo się przez się rozumiejącymi dla kierowników politycznych. Rozwodnienie i rozmięczenie partii i odpływ najczynniejszych jej bojowników do obozu komunistycznego i do grupy Strassera (czego dowodzą m. in. wypadki z Schellingerem i z Kasselem) są tego dalszymi nieuchronnymi konsekwencjami. Kto zawiera kompromisy, sam się kompromituje. Oddziały szturmowe mają być poświęcone dążeniu kierownictwa politycznego do foteli ministerjalnych“.

Z oświadczenia tego widać, że secesja Stennesa podyktowana została momentami natury nie tylko personalnej, ale także różnicami w poglądach na taktykę stronnictwa, oraz w poglądach socjalnych. Z motywów natury socjalnej wystąpiła już poprzednio z partii grupa Strassera, ujawniająca tendencje komunizujące. Wśród zwolenników Stennesa oddawna już występowało także przeciwko zbyt niemu, ich zdaniem, zaangażowaniu się kierownictwa partii w kierunku kapitalistycznym. Na tem tle doszło już do tarć nawet we frakcji hitlerowskiej w Reichstagu (przed jej secesją z parlamentu), gdzie jeden z posłów hitlerowskich Bürger wypowiedział filipikę przeciwko kapitalizmowi, natomiast niemal równocześnie inny poseł tej partii, Feder protestował przeciwko temu, aby partii hitlerowskiej podsuwano jakieś tendencje socjalistyczne.

Dalszy rozwój wypadków jest znany z depeszy. Hitler postanowił zgnieść rebelję z całą energią i dokonał przytem doskonałego posunięcia taktycznego, mianując swego rywala dr. Goebbelsa komisarzem nadzwyczajnym do wprowadzenia porządku w okręgu berlińskim i zobowiązując go w ten sposób wobec siebie. Zaznaczyć bowiem należy, że rebeljanci liczyli początkowo na poparcie Goebbelsa. Obecnie Goebbels ogłosił oświadczenie, w którym podkreśla swą wierność dla Hitlera i osobistą przyjaźń, jaką żywi dla niego.

Hitler usunął z partii buntownicze elementy i zażądał od kierowników wszystkich oddziałów szturmowych w północnych i wschodnich Niemczech, by do dnia 12 kwietnia złożyli pisemne oświadczenia posłuszeństwa kierownictwu partii. Kto tego do wspomnianego terminu nie uczyni, będzie z szeregów stronnictwa bezwarunkowo usunięty.

Energiczne posunięcia Hitlera zażęgnęły, jak się zdaje, kryzys, grożący całemu stronnictwu. Grupa Stennesa jeszcze się trzyma, ale prawdopodobnie cała secesja w rezultatach swych nie przybierze większych rozmiarów, niż secesja grupy Strassera. Dodać należy, że rebeljanci, którzy chwilowo opanowali lokale berlińskich S. A. i redakcję czasopisma „Der Angriff“ po dwóch dniach postanowili jednak wycofać się stamtąd i przenieśli swą kwaterę gdzieś indziej.

Centralny organ partii „Völkischer Beobachter“ donosi równocześnie, że kierownicy polityczni Partii Narodowo-Socjalistycznej z Brandenburgii, Pomeranii, Prus Wschodnich, Śląska, Szlezwiaka i Holsztynu wyrazili swą wiarę w wierność Hitlerowi i potępiłi ostro rebelję.

stawia wybór formy uznania swych obywateli. Zaprowadziły takie śluby Ameryka północna, Anglja, Norwegja; c) Śluby cywilne zastępcze lub mniej właściwie nazwane z konieczności, w wypadkach, gdy państwo dopuszcza tylko wówczas cywilną formę małżeńską, jeśli Kościół ślubu udzielić nie może. Takie śluby znają Austrija, Danja, Rosja (dawniejsza), Szwecja, Hiszpanja.

Pierwszym, który potępił śluby cywilne, był Papież Pius VI., który po uchwaleniu konstytucji cywilnej duchowieństwa francuskiego przez Zgromadzenie Ustawodawcze wydał do kleru francuskiego instrukcję, która rozpoczyna się od słów:

„Fidelibus nefas est nuptias conficere coram parochio intruso vel coram officiali...“ („Wiernym nie wolno zawierać małżeństwa wobec proboszcza intruza lub urzędnika państwowego“).

Niemniej stanowczo potępił śluby cywilne Papież Pius VII., oświadczając przytem, że kodeks Napoleński, który wprowadził śluby cywilne, nie tylko świętym Kanonom, ale i prawem Ewangelji jest przeciwny. A w liście do ówczesnego nuncjusza w Warszawie oświadcza na zamierzenia zaprowadzenia ślubów cywilnych w Królestwie Warszawskim, że „to niesłychane zamierzenie jest jawnym buntem przeciw prawom Kościoła i nowością wiodącą do błędu i schizmy“.

Klasyczną wprost naukę Kościoła o małżeństwie znajdujemy w encyklikach wielkiego Papieża Leona XIII. Według niego źródło ślubów cywilnych tkwi w błędnych poglądach filozoficznych, na skutek których rodzi się u ludzi niechęć do poddania Bogu swej woli.

Papież Pius X, patrząc na chaos prawny, jaki istniał w Niemczech z tego powodu, że uchwały Soboru Trydenckiego nie zostały tam urzędowo ogłoszone, wydaje głośny dekret „Ne Temere“ w roku 1907, według którego nie może istnieć ważne małżeństwo między wiernymi, jeśli nie było zawarte wobec proboszcza i dwóch świadków. Dekret ten z małymi odchyleniami został wcielony do Kodeksu Prawa Kanonicznego i obowiązuje w tej formie do dzisiaj.

Krótko lecz jasno określił swoje zapatrywanie na t. zw. śluby cywilne Episkopat Polski w odezwie wydanej dnia 5 marca 1926 roku do rządu i stronnictw poselskich, kiedy nawoływał o zabezpieczenie katolickim związkiem małżeńskim ich charakteru sakramentalnego: „Związek małżeński, zawarty przed urzędnikiem stanu cywilnego jest nieważny, bo sprzeciwia się prawu Bożemu“.

Ks. Dr. Brasse.

(Dalszy ciąg nastąpi)

Wyrok uwalniający w procesie gen. Berbeckiego przeciw „Słowu Pomor.“

„Słowo Pomorskie“ donosi, co następuje:

Sąd apelacyjny w Toruniu rozpatrywał sprawę red. Aleksandra Wojdera oskarżonego o zniewagę, jakiej się ten miał dopuścić, zamieszczając w „Słowie Pom.“ w sierpniu 1926 r., tuż po głośnym rozkazie generała B., artykuł p. t. „Z przeszłości szabli gen. Berbeckiego“. Artykuł ten był przedrukiem komunikatu, wydanego w roku 1918 przez Polską Organizację Wojskową (P. O. W.), do którego redakcja dodała tylko krótki komentarz. Oskarżonego bronili: mec. St. Kijeński z Warszawy i mec. dr. Paweł Ossowski z Torunia.

W czwartek 2 b. m. o godz. 12-tej sąd ogłosił wyrok, uchylający wyrok sądu okręgowego w Toruniu z dn. 5-go lutego 1930 r., który skazywał red. Wojdera na 6 miesięcy więzienia — i uznał oskarżonego winnym zniewagi gen. Berbeckiego tylko z § 185 k. k., lecz uwolnił oskarżonego od wszelkiej kary wobec wzajemności obustronnych zniewag w myśl § 199 k. k., nakładając na niego koszty postępowania. W uzasadnieniu wyroku sąd w streszczeniu podniósł pomiędzy innymi, co następuje:

Inkrym artykuł „Słowa Pom.“ p. t. „Z przeszłości szabli gen. Berbeckiego“, jakkolwiek nie oparty na udowodnionych faktach, przytoczył jednakowoż tylko fakty, zawarte w komunikacie P. O. W. i w „Dokumentach Chwili“, i oparte na opowiadaniach św. Studnickiego, chociaż nieprawdziwych, ale potwierdzonych przez wiarogodnych świadków: Kościalkowskiego, Zbierańskiego i innych.

Ponieważ autorowie komunikatu P. O. W. nie zostali zaskarżeni przez gen. Berbeckiego o zniewagę za treść komunikatu, oskarżony mógł być uważać opublikowanie treści komunikatu jako odpowiednią dla siebie obronę wobec rozkazu gen. Berbeckiego, dotyczącego „Słowa Pom.“ i jego redaktorów.

Jakkolwiek gen. Berbecki oznaczył rozkaz jako „tajny“, był tego świadom, że rozkaz, odczytywany przed tysiącami

żołnierz, nie może pozostać tajnym. Rozkaz jednakowoż w swej części, zarzucającej redaktorom „Słowa Pom.“, którym patriotyzmu odmówić nie można, robotę komunistyczną, na rzecz wroga ojczyzny prowadzoną i nazywającą ich przybłędami, już w swej formie jest zniewagą, czego gen. Berbecki był świadom, i dlatego co do tych zwrotów nie może stać pod osłoną § 193 k. k.

Inkrym artykuł „St. Pom.“ podający treść komunikatu P. O. W., zawierał tylko krytykę stanowiska politycznego gen. Berbeckiego z czasów wojny. Lecz ustępy, dodane przez redakcję, jak ten, że „sanatorzy stają się coraz bezczelniejsi i brutalniejsi“ i t. p. zawierają formalną i świadomą zniewagę gen. Berbeckiego, która również nie może stać pod ochroną § 193. Sąd Apelacyjny nie podzielił zapatrywania Sądu Okręgowego, jakoby red. Wojder przed inkrym. publikacją już mógł być ochłodniętym po doznanej przez gen. Berbeckiego zniewadze i doszedł do przekonania, że zaistniały wzajemne zniewagi, mianowicie, że inkrym. artykuł „Słowa Pom.“ należy uważać za natychmiastowe odanie zniewagi w myśl § 199 k. k.; sąd oparł swe stanowisko na wyroku Sądu Rzeszy w tomie 30 do tego paragrafu. Przy zastosowaniu § 199 k. k. sąd uwolnił więc red. A. Wojdera od kary, nakładając nań koszty postępowania.

Sąd apelacyjny stwierdził w przeciwnieństwie do sądu okręgowego, że inkryminowany artykuł „St. Pom.“ nie zawiera zarzutu, iż gen. Berbecki chciał być zastrzelony przez członków Rady Regencyjnej — że zwrot o szabli ma raczej znaczenie polityczne, dając, że nie został przeprowadzony dowód, iżby gen. Berbecki był członkiem spisku na Radę Regencyjną.

Wielki pożar w cukrowni w Gostyniu.

Wczoraj popołu, około godz. 16.30 zajęły się w cukrowni w Gostyniu nagromadzone tam wytloki. Po godz. 20 wybuchł olbrzymi pożar. Mimo energicznych wysiłków straży pożarnej z Gostynia i okolicznych miejscowości pożar zniszczył cały budynek oraz zapasy wytloków w ilości 550 wagonów. Wartość wytloków, które padły pastwą płomieni, wynosi około 150.000 zł, wartość zaś budynku, który spłonął, 100.000 zł. Na miejsce wypadku przybyli przedstawiciele miejscowych władz ze starostą na czele.

Gandhi domaga się niezawisłości Indji

Bombaj, 8. 4. (Tel. wł.) Gandhi odbył dalszą rozmowę z wicekrólem w sprawie programu konferencji londyńskiej, domagając się ponownie uznania niezawisłości Indji.

Oświadczył on, że Indje nie mają nic wspólnego z dominjami angielskimi, ani z punktu widzenia etnicznego, ani kulturalnego. Zamiast nadania Indjom charakteru dominjum Gandhi wolałby raczej wprowadzenie statutu na półkontraktowego sojuszu z Anglią.

W przededniu reformy prawa małżeńskiego w Polsce

a po wydaniu Encykliki Piusa XI o małżeństwie

IV. Tak zwane śluby cywilne.

Ponieważ w projekcie Polskiej Komisji Kodyfikacyjnej przewidziane są śluby cywilne, i to najprawdopodobniej przymusowe, a dalej, ponieważ i opinia publiczna w Polsce niestety, opiera się na podstawowym ale fałszywym twierdzeniu, jakoby małżeństwo było instytucją prawa cywilnego, przeto wydaje się rzeczą na czasie przypomnieć stanowisko Kościoła w sprawie ślubów cywilnych.

Ślub cywilny jest to umowa małżeńska zawarta wobec przedstawiciela świeckich władz państwowych z za-

chowaniem przepisów wyłącznie prawa cywilnego.

Nauka prawa wymienia trzy rodzaje ślubów cywilnych, mianowicie:

a) Śluby cywilne przymusowe lub obowiązkowe, jeśli władze państwowe zobowiązują do cywilnej formy wszystkich bez wyjątku obywateli. Takie śluby istnieją w Niemczech, w Holandji, Francji i w krajach Ameryki południowej; istniały w Włoszech przed Konkordatem Laterańskim niedawno zawartym;

b) Śluby cywilne dowolne, z wyboru albo fakultatywne, gdy państwo zo-

KRZYWICIE
GRUZIŁCIE
WYCIENCZENIE

lecy
witaminowo
wapienisty

BIOCALCOL
KLAWE

TR 1278

DZIAŁ GOSPODARCZY

Echo z przed stu laty

Na wstępie niedawno wygłoszonego przez radio odczytu, b. min. p. Kwiatkowski przypomniał broszurę Kurowskiego „O przyczynie tak ciężkich obecnie czasów“, wydaną sto jeden lat temu.

Analoga jest trafna. Po szeregu lat zawieruchy wojennej nadeszły lata pokoju. Produkcja zaczęła się gwałtownie wznosić, spożycie zubożałego kraju nie mogło jej nadążyć. Kredyt był drogi. Anglja, sprawadzająca polskie zboże, wprowadza premje eksportowe. Wszystko się chwiloje, życie gospodarcze staje na brzegu ruin.

Czasy te dawno minęły. Wiele razy potem powtarzały się okresy złych i dobrych konjunktur. Można w tem porównaniu znaleźć otuchę i bodziec do wytrwałej pracy.

Istnieje jedno „ale“. Jest niem pytanie, jaką naukę wyciągnęliśmy z lat ubiegłych. Bodaj, że żadnej. Wszakże zgodnie piszą nieledwie wszyscy autorzy, że kryzys przyszedł nieoczekiwanie.

Dziś trudno pisać inaczej. Nie trzeba ekonomisty, nie trzeba poruszać wielkich wydarzeń, aby wiedzieć, że w rolnictwie tłuste i chude lata występują naprzemiennie. Stąd rolnictwo musi posiadać rezerwy. Jeżeli niema ich rolnik w swej kasie, powinno je mieć dla niego państwo w postaci długotrwałego kredytu.

Rolnictwo polskie miało swoje tłuste lata. Ceny ziemiopłodów stały bardzo wysoko. Budżety swoje zamykało z dużemi aktywami.

Czy było lekkomyślne? Czy roztrwoniło pieniądze?

Wnioski te byłyby błędne. Przecież jeszcze do niedawna cała polityka rządu była skierowana przeciw rolnictwu. Wysilano się, aby zmniejszyć dochód rolnika, aby nie posiadał rezerw. Era p. Szwabego zbyt szybko poszła w niepamięć. Co więcej! Wszystkie świadczenia ustalano w granicach wysokiego poziomu zbóż. Forsowano nieledwie import zboża z zagranicy po wysokiej cenie, gdy nasi rolnicy, pozbawieni kredytu, sprzedawali nasze zboże na eksport po cenie niższej. Nasz bilans zbożowy jest deficytowy, a przeliczony na obrót gotówkowy wykazuje nieporównanie większe straty.

Wiemy dobrze, że kryzys trzeba przetrzymać i że potem ceny znów się podniosą, a konjunktura się poprawi. Niewątpliwie upadek kultury rolnej, przejście do ekstensywnej gospodarki — to klęska państwowa i pozbawienie rolnika możliwości powetowania strat. Jak jednak tego uniknąć?

Pan min. Kwiatkowski w odczycie swoim cytuje, że dzięki premjom rządowemu cena za podstawowy nawóz azotowy „Nitrofos“ wynosi niespełna 31 zł. Przy tej cenie, pomimo deprecjacji zbóż, nawożenie się opłaca. Kredyt nawozowy jest wliczony w cenę do 31-go października i obejmuje nawet koszty transportu.

Są to duże ulgi, niewątpliwie starania, aby niedopuszcząć do upadku rolnictwa. Niestety ta pomoc przychodzi zbyt późno. Plon błędów i pomyłek, plon etatystycznego uporu i zbożowych dyktatur wszędzie wcześniej. Nie pokryje go gwałtowne zapobieganie złu.

Proroctwa na krótki okres czasu są niebezpieczne, ale bez trudu możemy wyobrazić sobie sytuację, że rok obecny będzie gorszy pod względem urodzaju. Oznacza to plon znacznie mniejszy, wobec zmniejszenia się spożycia nawozów sztucznych. Jeżeli zjawisko to uogólnimy, staniemy wobec niedoboru zbóż i konieczności przywozu. Przy tendencji zwykłej. Dla naszego bilansu oznacza to katastrofę.

Nie bez pewnego uczucia dumy cytuję p. Kwiatkowski fakt, że Mościce eksportują nawozy azotowe, które pozyskały sobie uznanie zagranicy. My widzimy odwrotną stronę tego medalu. Powrót tychże nawozów w postaci zboża, przyczem różnicę ceny trzeba będzie płacić.

Rządowa polityka rolnicza zmienia się, lecz rachunek za lata eksperymentowania długo jeszcze będziemy płacić. Jakiś tragikomiczny paradoks tkwi w rozbudowie przemysłu nawozów sztucznych, przy jednoczesnem podcinaniu bytu rolnictwa. Dziś przemysł osiągnął swą wyżynę, tylko brak mu nabywców. Trudno — państwo to nie jest seminarjum, w którym wolno się doświadczać kształcić samouchem.

Tego sto lat temu nie było.
St. Zorja.

Ulgi podatkowe przy eksporcie

Jak wiadomo, ustawa o podatku przemysłowym zwalnia od podatku obrotowego transakcje eksportowe, dotyczące półfabrykatów i gotowych wyrobów. Prócz tego ustawa zawiera upoważnienia dla ministra skarbu do zwalniania od podatku eksportu surowców.

Z upoważnienia tego przewidzianego w art. 94 ustawy minister skorzystał w ciągu ostatnich pięciu lat w stosunku do następujących artykułów: 1) kopalniaki, słupy telegraficzne, węgiel kamienny i brykiety, sól kamienna, wosk ziemny, dolomit surowy i palony oraz nasiona buraków cukrowych, traw, warzyw i zbóż — zwolnione od podatku od chwili wejścia w życie ustawy o podatku przemysłowym z dnia 15. VII. 1925 r., 2) papierówka z wyjątkiem osikowej — a) była wolna od podatku do dnia 31 grudnia 1928 r., b) podlegała podatkowi według normalnej 2-procentowej stawki w r. 1929, c) podlega podatkowi według 1/2-procentowej stawki w latach 1930 i 1931, 3) bekony — zwolnione od podatku od dnia 1 stycznia 1927 r., 4) rośliny lecznicze i ich części, suszone jagody oraz grzyby — zwolnione od podatku od dnia 1 stycznia 1927 r., 5) żyto — zwolnione od podatku od 1 maja 1929 r., 6) owies — zwolniony od podatku od dn. 1 lipca 1929 r., 7) mięso oraz białe

nie — zwolnione od podatku od 1 lipca 1929 r., 8) chmiel — zwolniony od podatku od 1 sierpnia 1929 r., 9) rzepak, rzepak, siemię konopne, fasola, groch, bobik, wyka, peluszk, soczewica, łubin, hreczka i koniczyna — zwolnione od podatku od 1 sierpnia 1929 r., 10) ruda darniowa — zwolniona od podatku od 1 stycznia 1930 r., na przeciąg jednego roku, 11) bydło i trzoda — podlega podatkowi według ulgowej 1/2% stawki od 1 stycznia do 31 grudnia 1929 r., 12) jęczmień i konie — zwolnione od podatku od 1 stycznia 1930 r., 13) jaja — podlegają podatkowi według ulgowej 1/2% stawki od 1 stycznia 1929 r. do 31 grudnia 1929 r.; wolne od podatku od 1 stycznia 1930 r., 14) len, pakuly lniane, siemię lniane i seradela — podlegają podatkowi według ulgowej 1/2% stawki od 1 stycznia 1929 r. do 31 grudnia 1929 r.; wolne od podatku od 1 stycznia 1930 r., 15) skóry surowe — podlegają podatkowi według ulgowej 1/2% stawki podatkowej od 1 stycznia 1929 r., 16) ziemniaki — zwolnione od podatku od 1 listopada 1930 r., 17) drób bity zwolniony od podatku od 1 grudnia 1930 r.

Z powyższych ulg korzystają przedsiębiorstwa, które prowadzą prawidłowo księgi handlowe i fakt wywozu udowodnioną deklaracją celnymi.

ciagu początkowych dni ubiegłego okresu sprawozdawczego 1,50 do 2 zł. na 100 kg. Również i żyto na giełdzie warszawskiej podrozało o 2,50 na 100 kg.; w Poznaniu zwykła była skromniejsza, i wynosiła tylko 60 gr. Jęczmień podrozał o mniej więcej 75 gr. Tendencji pod koniec tygodnia nie dało się wyraźnie określić, gdyż większość giełd z powodu zbliżających się świąt zaprzestała swych czynności już w Wielki Czwartek.

Masło

Tydzień przedświąteczny miał przebieg naogół zadowalający. Obniżenie cen masła w ciągu ub. tygodnia zachęciło konsumentów do kupna i pozwoliło opróżnić magazyny. Jednak nie grozi z tego powodu brak towaru i zwyczaj cen. Kupy liczą się raczej z osłabieniem się tendencji.

Notowania berlińskie z dn. 4 b. m. utrzymały się na dotychczasowym poziomie, t. j. 131, 123 i 109 Rm za I, II i III gat. Dalsze kształtowanie cen masła w Niemczech zależy od stanowiska rządu Rzeszy, który sprawy podwyższenia cla będzie rozpatrywał w drugiej połowie b. m.

Na rynku serów tendencja naogół słaba, przy lekkiej niżce cen na ser szwajcarski, tyliński, limburski i piwny.

Jaja

Zwykłe w tygodniu przedświątecznym ożywienie wzmogło zapotrzebowanie, wskutek czego przy pewnem osłabieniu produkcji z powodu oziębienia się atmosfery ceny podniosły się nieznacznie. Za doborowy towar eksportowy płacono 16 — 16,75 dol. za dwie półskrzynie loco stacja graniczna.

Na rynkach zagranicznych tendencja mimo zwiększonego zapotrzebowania słaba z powodu wzmózonej podaży ze strony Belgji, Danji i Holandji. W Anglii ceny za polskie jaja ustaliły się na 6—9 sh. za 2 kopy w Austrii na 8½—9½ gr. za sztukę, co odpowiada 17 dol. za 1 skrzynię loco granica. Wywóz do Niemiec osłabił z powodu wysokiej ochrony celnej i wzrastającej produkcji krajowej.

Bydło i mięso

Tydzień przedświąteczny zaznaczył się zwyczajnie zarówno na rynku bydła rogatego jak i nierogacizny na wszystkich giełdach. Na targowicy poznańskiej naskutek rekordowo niskiego spędu zwykłowało bydło rogate o 2—4 zł, cielęta o 6—10 zł, trzoda chlewna o 14—20 zł na 100 kg. Ożywiająco na rynek podziała obecność kupców z Górnego Śląska, dokąd od 2 tygodni wywóz z targowicy jest dozwolony.

nego. W związku z Targami, odbędzie się 26 kwietnia zjazd Związku Zrzeszeń samodzielnich złotników, zegarmistrzów, jubilerów, i brązowników ziem zachodnich.

(t) Samochody biorą udział w Targach Poznańskich. Po dwuletniej przerwie na podstawie zgody Bureau Permanent, otwiera swoje podwoje na Targach Poznańskich salon samochodowy w rozmiarach bardzo okazałych. Rok ubiegły przyniósł w technice budowy samochodów wiele ulepszeń, zarówno w dziale budowy motorów, jak i podwozia. Salon samochodowy obejmie wozy osobowe, ciężarowe lekkie i ciężkie, autobusy i użyteczności publicznej (asemizacyjne, poźarnicze, karetki lekarskie).

Kalendarzyk podatkowy

Ministerstwo skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w kwietniu b. r. płatne są następujące podatki:

do końca kwietnia — I-sza rata państwowego podatku gruntowego za rok 1931, do dnia 15 kwietnia — państwowy podatek przemysłowy od obrotu, osiągniętego w marcu b. r. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przemysłowe od I do V kategorii, prowadzące prawidłowo księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze,

od 15 kwietnia — państwowy podatek przemysłowy od obrotu za rok 1930 przez wszystkie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, oraz zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe w wysokości kwot wymienionych w doręczonych nakazach płatniczych,

do dnia 1 maja — państwowy podatek dochodowy w wysokości połowy tej kwoty, która przypada od wykazanego w zeznaniu, osiągniętego w roku 1930, wzgl. połowy podatku, wymierzono za poprzedni rok podatkowy, o ile zeznanie o dochodzie nie zostało złożone w terminie.

Nadto płatne są zaległości odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w kwietniu, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

Z KRAJU

(k) **Ogłoszenia spółek akcyjnych w „Monitorze Polskim“.** Dyrekcja wydawnictwa państwowych powiadomiła wszystkie Izby przemysłowo-handlowe, iż wskutek wiążącej opinji Prokuratorji Generalnej R. P., wszelkie ogłoszenia od spółek akcyjnych pochodzące, a dotyczące walnych zebrań i bilansów, będą zamieszczane w „Monitorze Polskim“ jedynie wówczas, gdy każdorazowo dołączane do nich będą wyciągi z rejestru handlowego, stwierdzające uprawnienie osób podpisanych na listach, przy których zgłasza się ogłoszenie, do podpisywania korespondencji i zarządzeń w imieniu firmy. Zarządzenie to wchodzi w życie z dniem 15 kwietnia r. b.

(k) **Kursy dla budowniczych.** Związek Polskich Fabryk Portland Cementu zadeklarował swój udział w Jubileuszowych Targach Poznańskich. Szkoła Budowy Maszyn, Poznań, Łąkowa 11, urzęduje przy współudziale Związku Portland Cementu, między 25. 4., a 3. 5., wykłady najpoważniejszych profesorów z Warszawy, Łwowa i Poznania: dla pod mistrzów i mistrzów, dla budowniczych i inżynierów. Ze względu na możliwość ożywienia ruchu budowlanego, kursy te są specjalnie aktualne i powinny ściągnąć na Targi większą ilość budowniczych i majstrów, którym nowe te wiadomości pozwolą na intensyfikację pracy odbudowy miast, miasteczek i wsi.

(k) **Wiosenny pokaz kwiatów i warzyw w Poznaniu.** Poznańskie Towarzystwo Ogrodnicze urządza wiosenny pokaz kwiatów, warzyw wczesnych oraz innych produktów ogrodniczych. Pokaz ten będzie otwarty w sobotę, 9 maja r. b., i potrwa trzy dni. Jako teren pokaz uupatrzone jest Pawilon Banku Handlowego na terenie byłej Powszechniej Wystawy Krajowej w Poznaniu. W czasie trwania pokazu wyłączone będą wykłady z dziedziny hodowli kwiatów, o zdobieniu domów i balkonów kwiatami oraz z dziedziny higieny odżywiania organizmu ludzkiego. Osoby, pragnące wziąć udział w pokazie, zechcą zgłosić się pod adresem: Poznańskie Tow. Ogrodnicze w Poznaniu, ul. Pocztowa 30, lub do referatu ogrodnictwa Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Poznań, ul. Mickiewicza nr. 33.

Z ZAGRANICY

(z) **Rezultaty wiosennych targów praskich.** Wiosenny targ praski 22—29. III. wykazał słabsze rezultaty niż dotychczasowe, co przyspisać należy ogólnemu kryzysowi gospodarczemu. Wystawiających na targach było 2.987, zajęto pod wystawę 45.000 mtr. kwadr. Zwidziło targi 423.000 osób. Z zagranicy przybyły na targi koła handlowe z 27 państw, w tem 19 europejskich, 8 pozaeuropejskich. Obroty na targach były znacznie słabsze niż poprzednio.

(z) **Z sowieckiego przemysłu naftowego.** Prezydium naczelnej rady gospodarczej Z. S. R. Z. zaaprobowało program przemysłu naftowego, przewidujący w najbliższym i ostatnim roku 1933 pięciolecia, wydobycie 46 milionów tonn nafty wobec 21,7 milionów tonn, którą to ilość przewidywał 5-letni plan gospodarczy. Jak dalej informuje „Tass“, wykonanie planu w przeciągu 2 i pół lat zamiast 5 przeprowadzone zostało przez trusty naftowe „Azneft“ i „Grozneft“.

Z WYDAWNICTW

(w) **Jan Piotrowski — Zagadnienia polskiego eksportu mięsnego.** Poznań 1931 r. Skład główny Gebethner i Wolff. — Jako numer 15 „Poznańskich Prac Ekonomicznych“, wychodzących pod redakcją prof. dr. Edwarda Taylora, ukazała się powyższa praca, której pojawienie notujemy, zapowiadając obszerniejsze jej omówienie w najbliższym czasie.

Konjunktury Ziemiopłodów

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	30. 5.	31. 5.	1. 4.	2. 4.	3. 4.	4. 4.
Pszenvica						
Warszawa	28.00	29.00	—	30.00	—	—
Poznań	26.50	27.50	28.00	—	—	—
Lwów	25.50	—	—	—	—	—
Lublin	26.50	—	28.50	—	—	—
Żyto						
Warszawa	22.25	23.50	—	24.75	—	—
Poznań	21.90	22.00	22.50	—	—	—
Lwów	19.25	—	—	—	—	—
Lublin	19.00	—	21.00	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	24.50	24.50	—	25.00	—	—
Poznań	22.00	22.50	22.50	—	—	—
Lwów	23.25	—	—	—	—	—
Lublin	21.50	—	22.50	—	—	—
Owies						
Warszawa	25.00	25.00	—	25.00	—	—
Poznań	21.00	21.00	21.00	—	—	—
Lwów	25.00	—	—	—	—	—
Lublin	22.00	—	23.00	—	—	—

Na głównych rynkach amerykańskich ostatnie kilkanaście dni po dotychczasowej dobrej konjunkturze, stały pod znakiem wahań w cenie, przeradzających się w tendencje niżkową. Powody ku temu były różne, przede wszystkim zaś duże dowozy i pogoda.

Sytuacja na rynkach europejskich nie uległa zasadniczej zmianie. Główne rynki odbiorcze w Skandynawji, są obecnie dobrze zaopatrzone, wobec czego tendencja rynkowa jest bez wahań. Osłabieniu uległy natomiast nastroje na giełdzie wiedeńskiej, przyczyniając się do niżkowego kształtowania kursu. Rynek niemiecki cechuje uspokojenie obrotów, a nawet lekka niżka wywołana brakiem zainteresowania. Odnosi się to szczególnie do rynku królewieckiego. W Berlinie bowiem zaznaczyła się nieznaczna zwykła cen, spowodowana ożywieniem w przemyśle młynarskim. Poza tem daje się tam odczuwać ograniczenie podaży.

W kraju tendencja była w dalszym ciągu mocna. Wszystkie główne rynki zbożowe z Warszawy i Poznaniem na czele lotują dalszy wzrost cen pszenicy, żyta i jęczmienia. Podniosła się również cena owsa wysięwego. Szczególnie mocna była tendencja dla pszenicy, która zyskała w

KRONIKA GOSPODARCZA

Przed Targami Poznańskimi

(t) **Złotnictwo warsztatowe na drodze do zrzeszenia.** Rozproszone w swej pracy złotnictwo owarsztatowe po raz pierwszy zaodem nstruje zbiorowe swoje wyroby na Jubileuszowych Targach Poznańskich. W przeciągu 12 lat niepodległości sztuka złotnicza ziem zachodnich potrafiła niezależnie się od naleciałości obcych, stwarzając styl własny, który zyskał zwolenników wśród szerokich sfer ludności. Wystawa złotnicza przyniesie rzemieślnikom wielkopolskim wiele korzyści, gdyż przekona do wyrobów polskich wielu kupców prowincjonalnych, pozostających jeszcze do tej por ypod wpływem przemysłu zagranicz.

WIADOMOŚCI POTO CZNE

Pod znakiem miłosierdzia w czynie

Tanie Kuchnie im. ks. Kardynała Dalbora pod protektorem J. Em. ks. Prymasa dr. Hlonda dożywają 2.500 osób dziennie

Tanie Kuchnie, stworzone w najcięższej chwili naszego powojennego życia gospodarczego, oparte na ofiarności społeczeństwa, sprostały swemu zadaniu, dożywając tysiączne rzesze. Akcja od tego czasu trwa nieustannie i w miarę pogarszania się sytuacji gospodarczej nateżnienie prac tej instytucji wzrasta.

Obecnie w związku z ciężkim kryzysem gospodarczym dożywa się w naszym mieście w siedmiu kuchniach 2500 osób, a mianowicie: w zakładach SS. Miłosierdzia św. Józefa, na Głównej i na Górczyńskim i SS. Elżbietanek na Jezycach i na Zagórzcu. Oprócz tego dożywa się stale w kuchni w lokalu własnym przy ul. Ratajczaka 31 zubożałą inteligencją i biedną kształcąca się młodzież szkół zawodowych.

Pierwszego kwietnia odbyło się — jak już donosiliśmy — poświęcenie nowej placówki przy Drodze Urbanowskiej 1. Magistrat, zamieniuwszy budynek potfabryczny na mieszkania, umieścił w nich 132 rodziny. W suterrenach domu, w którym mieści się ochronka, zorganizowana przez p. Posadzowną. Akcją organizacyjną kuchni przeprowadzono pod kierunkiem pp. Czubkowej i prof. Niklewskiej niestrudzonych pracowników na wiecie charytatywnej.

Ostatni dzień

Tylko jeszcze jutro przyjmuje się zgłoszenia do biegu o puchar „Kurjera Poznańskiego“

Zaledwie parę dni dzieli nas od atrakcji sportowej wiosennego sezonu, biegu na przełaj o puchar redakcji „Kurjera Poznańskiego“, tej najdawniejszej konkurencji lekkoatletycznej w odrodzonej Polsce.

Bieg odbędzie się w niedzielę o godz. 12 ze startem i metą na boisku Sokola. Trasa jest b. urozmaiconą, typowo przełajową. Przed biegiem o godz. 12 program przewiduje ciekawy mecz w hazenę, bardzo efektowną grę specjalnie dla pań. Wystąpią dwie najlepsze drużyny na naszym gruncie, a mianowicie: akademicy (AZS) i „Warta“; oba zespoły otrzymają efektywne kosze kwiatów, przygotowane i ofiarowane przez dyrekcję ogrodów miejskich.

O godz. 12 wymaszerują zawodnicy na start i po strzale startera ruszą w dystans. W międzyczasie, gdy biegacze będą walczyć na trasie — publiczność ujrzy na boisku ciekawy bieg rozstawny t. zw. sztafetę szwedzką, (400, 300, 200 i 100 m), w której zmienią się starannie dobrane czolowe zespoły „AZS-u“, „Sokola“ i „Warty“; dla tych zespołów przeznaczony miejscowy związek lekkoatletyczny specjalne, efektowne dyplomy. Na zakończenie odbędzie się rozdanie nagród zwycięzcom.

Tak się przedstawia urozmaicony program niedzielnego biegu. Przypominamy raz jeszcze, że termin zgłoszeń (skierowywać je należy do redakcji „Kurjera Poznańskiego“) upływa jutro t. j. w czwartek.

„Początek i koniec“

Dzisiejsza premiera, której autorem jest znany art. p. Marjusz Maszyński

Piszą nam z kancelarii Teatru Polskiego:

Dziś Teatr Polski występuje z premierą najświeższej nowości scenicznej, jaką ukazała się w świecie teatralnym.

„Początek i koniec“ utalentowanego artysty dramatycznego, który sięgnął po laury autorskie — Marjusza Maszyńskiego, jednego z beniaminków Warszawy, jest tak miłą i pełną wdzięku oraz czaru sztuką, że trudno wierzyć, iż autor jej debiutuje dopiero na arenie twórczości literackiej.

Komedja posiada moc wyborczych sytuacji, dowcipów, wybornie narysowane postacie, a przede wszystkim wdzięk młodzieńcy i świeżości, jaka bije z każdego słowa „Początku i końca“

Miłą nowością sceniczną niewątpliwie i w Poznaniu oczekuje tak ciepłe przyjęcie, jakiego doznała w Warszawie.

członków Komitetu Tanich Kuchni. W uroczystości poświęcenia, brały udział przedstawicielki Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo na Solaczu, które podjęły się ofiarnej pracy wydziałania obiadów i opieki nad kuchnią. Zaraz po poświęceniu wydano 280 porcji pożywnej, smaczonej zupy z dodatkiem chleba, ubogim i bezrobotnym Urbanowa, Solacza, Winiar i Grudzieńca.

Instytucja ta, o której organizację zabiegano od szeregu lat Stow. Pań Miłosierdzia na Solaczu, dzisiaj stanęła i niesie ratunek liczny potrzebującym. Widzimy więc, że Komitet Tanich Kuchni nie ustaje w swej mroźszej, a wytrwałej pracy i spełnia zadanie, naznaczone przez niezapomnianego inicjatora śp. Ks. Kard. Dalbora, w miarę potrzeby stwarzano nowe posterunki doraźnej pomocy głodującym. Doznając poparcia naszego ofiarnego społeczeństwa i tym razem woła do wszystkich, aby pamiętali o najbiedniejszych i złożyli ofiarę na Tanie Kuchnie. Dary w naturaljach należy skierować do Centrali przy ul. Franc. Ratajczaka 31 tel. 22-97. Dary w gotówce Komitet prosi aby wpłacać na jego konto do Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, lub na P. K. O. nr. 206.183.

Gościnne występy

P. Junosza-Stępowski jako „Papa-kawaler“

Kancelaria Teatru Nowego komunikuje nam:

Dziś po raz pierwszy wystąpi w Poznaniu znakomity artysta polski Kazimierz Junosza - Stępowski w świetnej roli „Papa - kawalera“ którą niedawno z niezrównanym humorem bawił i czarował warszawską publiczność. Znaliśmy nasz gość ukazuje się w tej doskonałej roli tylko trzy razy, t. j. do piątku włącznie. Następną rolą będzie pułk Kornilow w sztuce G. Zapolskiej p. t. „Tamten“, której pierwsze przedstawienie naznaczone zostało na sobotę bieżącego tygodnia.

Występy Junoszy - Stępowskiego wzbudziły wielkie zainteresowanie wśród kulturalnych sfer naszego miasta

KALENDARZYK

Środa, 8 kwietnia 1931.

Słońce: wschód 5,12; — zachód 18,37; — długość dnia 13 godz. 25 min.
Księżyc: wschód 1,31; — zachód 7,45; — przed ost. kw.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska minus 1 st. C., pogodnie, wiatr północno-zachodni. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa minus 3 st. C.

Przewodniki pogody na czwartek: Pogodnie i stosunkowo ciepło w ciągu dnia.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu Dziś plus 1,88 m.

Kal. rzk.: Marja Kłof; jutro Kasylida P. Kal. słow.: Radosław; jutro Dobrosław.

Biblioteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł, wpis 50 gr.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 34. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka K. Marcinkowskiego w „Bazarze“, ul. Nowa.

Jezycy: Apteka „Pod Gwiazdą“, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Łazarza, ul. Maleckiego narożnik ul. Strusia.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

OSOBISTE

— **Egzamin mistrzowski kołodziejów.** Dnia 26 marca i 2 kwietnia odbyły się w Domu Rzemieślniczym egzaminy na mistrzów w zawodzie kołodziejstwa. Komisję tworzyli pp.: Józef Staszak z Poznania (przewodniczący), Leon Wiśniewski z Śremu i Zygmunt Kmiecinski z Poznania.

Egzamin złożyli, uzyskując dyplom mistrzowski i prawo do wyuczania uczniów pp.: Jan Kmiecisk z Murzynówka, Franciszek Dratwiński z Poznania, Wacław Boguś z Kościana, Roman Fellman z Córy, Stanisław Myśliński z Szelcic, Oton Krüger z Lipy, Antoni Grzeszkowiak z Starogo Tomysła, Marcin Andrzejczak z Brodów, Leon Dziembowski z Buku, Antoni Wasielewski z Kononadu, Józef Maciejewski z Śremu, Jan Krawczyk z Brodnicy, Wacław Markiewicz z Nekli, Jan Rybarczyk z Rogalina.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Sodalicji Marjańskiej Nauczycieli.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 11 bm. w tutejszym Seminarjum Duchownym. Wykład n. t. „Wola ludzka wobec wpływów życia społecznego“ wygłosi rektor Semin. Duch. ks. prałat dr. Rolewski. Poprzednio od 9—10 spowiedź w kaplicy semin., o 10 msza św. z nauką i wspólną komunją św. Koledzy, pragnący bliżej zapoznać się z życiem sodalicyjnym, zawsze mile widziani.

— **Komitet Towarzystw dzielnicy wniarskiej** urządza dnia 31 maja br. kiermasz na rzecz budowy kościoła w Winiarach. W tej sprawie odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 19 wielkie zebranie na salce parafjalnej, na które wszystkie towarzystwa, bractwa kościelne oraz obywatelstwo dzielnicy uprzejmie się zaprasza.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokół“ Śródmieście.** Odczyt o Wojciechu Kossaku będzie wygłoszony na zebraniu plenarnym w dniu 8 bm. o godz. 20 w salce przy ul. św. Marcina 65.

— **Tow. gimn. „Sokół“ Winiary.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 19 w szatni sokolej. Przybycie konieczne.

— **Żeńskie Gniazdo Jezycy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 9 bm. o godz. 20 w salce Domu P. K. E., ul. Słowackiego 19. Ze względu na ważność sprawy przybycie wszystkich druhen konieczne.

WIECZORY, KONCERTY

— **Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej** pod wezw. św. Kazimierza Pcznawie Jezycy urządza w sobotę, 11 bm. zabawę wiosenną w salach Ogrodu Zoologicznego. Początek o godz. 20.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Święcone w towarzystwie Pomocy Społecznej.** W Wielki Czwartek o godz. 5-tej popołudniu w biurze Towarzystwa Pomocy Społecznej odbył się uroczysty podział „święconego“ pomiędzy ubogich. — Do licznie zebranych członków i ubogich przemówił prezes Tow., p. Feliks Skowronski, wskazując na ścisłą łączność pracy społecznej z pracą charytatywną. — W zastępstwie ks. proboszcza parafii jezyckiej zabrał głos ks. Mieżynski, który pocieszał zebranych ubogich. Po poświęceniu darów nastąpił ich podział. Z „święconego“, które się składało z jaj, wędlin, pieczywa świątecznego, chleba i cukru, korzystało przeszło 110 osób m. in. kilka rodzin z Katolickiego Towarzystwa Robotników przy parafii jezyckiej. — Okazuje się, że Towarzystwo Pomocy Społecznej swoją opieką z roku na rok coraz większą obejmuje ilość ubogich. Akcję Towarzystwa należy darzyć uznaniem i popierać materialnie.

— **Z targu.** Dnia 8. b. m. na placu Sapiężeńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,80—5,20 zł; masła mleczarskiego 5,20—5,60 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 1,50—1,60 zł; liter śmietany 1,60—2,00 zł; liter mleka pełnego 2,80—3,00 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,00 do 2,20 zł; słoniny wędzonej 2,40—2,80 zł; wieprzowiny 1,80—2,00 zł; wółowiny 1,60 do 2,80 zł; cielęciny 1,60—2,80 zł; skopowiny 2,00—2,60 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,00—2,60 zł; za drobi: kura 3,50 do 6,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczmka 4,00 do 6,00 zł; gęś 8,00—11,00 zł; para gołębi 1,80—2,00 zł; królik 3—4 zł; indyk 8,00 do 10 zł; za ryby: 1 kg. karpia 3,60—4,40 zł; lina 4,40—4,60 zł; okonia 2,40—3,00 zł; karpas 2,30—3 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. węgorza 6,00 zł; 1 kg. sandacza 6,00—7,00 zł; 1 kilogram suma 4,00 zł; 1 kilogram szczupaka 3,60—4,40 złotych. Za ryby śniecie płacono 60—80 gr mniej płacono za jarzyny: 1 kg kapusty białej i włoskiej 50—60 gr; modrej 60—80 gr; 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; 50 kg. 2,50 do 3,00 zł; 1 kg. marchwi 40 gr; buraków 20—30 gr; cebuli 60—70 gr; szpinaku 1,60 do 1,80 zł; jarmużu 1,20—1,40 zł; pietruszki 1,00—1,40 zł; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kilogram brukselki 2,60—3,00 zł; pecek rzodkiewek 30 do 40 groszy; główka zielonej salaty 20—30 gr. Za owoce: 1 kg. jabłek 1,60—3,00 zł; 1 kg. świeżych ślipek 0,90—1,20 zł; wiązka rabarbaru 60 gr. — Ceny nabiału spadły nieco. Dowóz mały, ruch słaby. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzież z włamaniem.** Ostatniej nocy włamali się nieznanymi sprawcy do mieszkania p. Lidkiewicza w Zdunach i skradli różne przedmioty, wartości około 2000 złotych.

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych, — naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa“ zapewnią łagodne wypróżnienie bez nadwyrężania się. nw 9149

— **Kradzieże i włamania.** Z samochodu własności p. Rudolfa Gottgeireua z Czarnkowa, postawionego na ul. Masztalarskiej 5, skradziono 5 surowych skór lisich, 5 skór z tchórzów i 2 gronostajowe oraz pierzynę — P. Ludwikowi Matuszewskiemu (Jasna 9) skradziono 9 par półbucików czarnych i brązowych męskich i parę lakowych. — Na budowlu na Ostrogu 26 skradziono narzędzia murarskiego i inne przedmioty, wartości około 500 złotych z szkodą Tadeusza Pręckiego (ulica Fabryczna 30). — Podczas włamania do składu rzeźniczego p. Syllera przy ul. Przemysławej 1 przytrzymaono włamywaczy w osobie 21letniego Władysława Kaźmierowski (Prussa 20) i 21-letniego Mieczysława Gołaszewskiego (Polna 41). Oba aresztowanym odebrano różne narzędzia złodziejskie. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Pożar w magazynie.** Wczoraj wieczorem powstał pożar w magazynie artykułów męskich firmy Krause przy ulicy Kramarskiej 25. Na miejsce pożaru przywołano straż pożarną, która stłumiła ogień, zanim powstały większe szkody. Jak się okazało, ogień powstał od wadliwego pieca. (k.)

— **Samobójstwo.** W Jabłonowie na Pomorzu popełnił samobójstwo kupiec i właściciel młyna parowego Karol Stoyke; przyczyną rozpaczyliwego kroku były straty materialne, poniesione przy pewnej transakcji zagranicą. (x.)

— **Tragiczny wypadek.** Rybak Kiedrowski z Gorzędzicza dobijając na łódce do brzegu Wisły, stracił w pewnej chwili równowagę i wpadł do wody, ponosząc śmierć w nurtach rzeki. (x.)

— **Powieszil się w areszcie.** Niejaki Nowak Jan, lat 38, osadzony za włóczęgostwo w więzieniu, powieszil się w swej celi; desperata nie zdołano już przywrócić do życia. (x.)

— **Postrzelony przez kłusowników.** Podczas obchodzenia lasu majetności Dornich (pow. kępiński) robotnik Jan Smardz natknął się na dwóch kłusowników, którzy zaczęli uciekać. Jeden z uciekających strzelił z fuzji, raniąc Smardza w nogę kilku ziarnami strutu. P. Smardz rozpoznał kłusowników w osobie braci Józefa i Stanisława Frasów. Oba aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Ostrzeszowie. (k.)

— **Krwawe porachunki.** Na zabawie tanecznej, urządzonej w święta przez P. W. i W. F. w oberży Jakóba w Nabyszczach (pow. odolanowski) powstała gwałtowna bójka, podczas której zdemolowano cały lokal. Porozbijano okna i powyłamywano drzwi. Doszło do strzelaniny, podczas której raniono ciężko w głowę znanego z awantur 27-letniego Franciszka Lipszyna. Rana postrzałowa była tak ciężka, że Lipszyn zmarł następnego dnia. — Również krwawy przebieg miała zabawa urządzona w sali p. Dudka w Jaraczewie (pow. jarociński). W nocy doszło do bójki a zaniepokojony zajęciem gospodarz wezwał policję. Awanturujący się uczestnicy zabawy napadli na posterunkowego Chwaliszewskiego, raniąc go dwukrotnie w głowę i zadając mu wewnętrzne obrażenia. Specjalnie awanturowali się bracia Paluszkiwiczowie, Jan Skrzypczak, Franciszek Teilik, Czesław Nogaj i Fran-

KRONIKA SĄDOWA

— **Dyrektor cukrowni zasądzony za krzywoprzysięstwo.** W jednym z procesów, jakie w ub. roku wytoczone zostały dyrektorom cukrowni chełmińskiej, znalazł wicedyrektor Busch, obecnie dyrektor cukrowni w Pelplinie, na sędzie w charakterze świadka, że nie wymusił na robotnikach cukrowni, by pracowali w godzinach nadliczbowych, grożąc im zwolnieniem w razie odmowy. Zeznanie to nie zgadzało się z prawdą, wskutek czego wytoczono mu proces o krzywoprzysięstwo. B. odpowiadał przed sądem okręgowym w Toruniu; rozprawa wykażała, że B., który jest obywatelem gdańskim, groził robotnikom wydaleniem z pracy, używając słów: „so werden wir die Bande raus-schmeissen“, w odniesieniu do tych robotników, którzyby w godzinach nadliczbowych od pracy się uchylili. Sąd skazał Buscha na trzy miesiące więzienia. (x.)

JARMARKI

— **Września.** Dnia 14 bm. odbędzie się w Wrześni jarmark kramny, na bydło i konie. Spęd bydła i świń dozwolony.

— **Koźmin.** Jarmark na konie, bydło oraz towary kramarskie odbędzie się 16 bm. Spęd zwierząt racicowych dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Rogoźno.** (Herbatka z tańcami). W sobotę, dnia 11. bm. grono Akademików z miasta Rogoźna urządza w lokalu p. Jarosza herbatkę z tańcami. Początek o godzinie 8 wieczorem.

— (Z Tow. Powstańców). Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków odbyło się

Obóz Wielkiej Polski

Placówka Lazarz

Zebrań placówki odbędzie się dziś, w środę, dn. 8 kwietnia o godzinie 20-iej w lokalu przy ulicy Marszałka Focha 62.

Referat wygłosi p. Ryszard Plestrzyński

Obecność wszystkich członków konieczna.

w lokalu p. Wieczorka. Obradom przewodniczył prezes p. Klemens Kosybalski. Referat p. t. „Opis terenu operacyjnego w Wielkopolsce” wygłosił p. Gomółski Na uroczystość Tow. Powst. i Wojaków do Zbąszynia, uchwalono wysłać delegację. W wolnych głosach omówiono sprawy organizacyjne.

— (Z życia „Sokoła”). Miesięczne zebranie Tow. Gimn. „Sokół” odbędzie się w piątek, dnia 10. bm. o godzinie 8-iej wieczorem w lokalu p. Jarosza. Na porządku dziennym referat.

— (Święconka dla bezrobotnych). Magistrat przy współudziale miejscowego komitetu niesienia pomocy dla bezrobotnych, obdarzył kilkadziesiąt rodzin „święconką” składającą się z mięsa, kielbas i chleba.

— (Statystyka). W jednym kwartale r. b. urodziło się ogółem 68 dzieci. W liczbie tej 40 chłopców i 28 dziewcząt. Zmarło 52 osoby. Ślubów udzielono 13. (ske).

— * **Kościan**, (Pruszczycy). Od dłuższego czasu panująca w tutejszym powiecie pruszczyca wygasa i obecnie nadal odbywać się będą jarmarki i targi na zwierzęta rąciowe (krowy, świniętko).

— (Zaczadzenie). W tych dniach zaczął się stróż nocny Łuszczak Wincenty z Szolder, który podczas służby wszedł do ubikacji, gdzie był piec rozpalony.

— (Z karty żałobnej). W ostatnich dniach przy licznych udziałach kolegów i publiczności odbył się pogrzeb śp. Walentego Jezierskiego, em. kierownika szkoły powszechnej w Kielczie. Nad grobem przemówił ks. prob. Bednarkiewicz i podniósł zasługi zmarłego jako wychowawcy i katolika. Następnie zabrział rżewny śpiew pożegnalny dzieci z szkoły kielczewskiej, gdzie zmarły długie lata wychowywał pokolenia. Liczny udział w pogrzebie był dowodem szacunku i poważania, jakim cieszył się zmarły w szerokich kręgach społeczeństwa. Zmarły opracował monografię powiatu kościańskiego, a ostatnio opracowywał „Historję szkoły polskiej w czasach zaborczych. Niestety śmierć nie pozwoliła tę pracę dokończyć. (mk).

— * **Smigiel**, (Dożywianie bezrobotnych i biednych). Magistrat uruchomił tanią kuchnię, która dostarcza 150 obiadów dziennie dla bezrobotnych i ubogich z miasta. Poza tem Magistrat rozpoczął dożywianie biednych dzieci w szkole powszechnej, gdzie 65 dzieci szkolnych otrzymuje codziennie po szklance gorącego mleka i 2 bułki

— (Budżet powiatu). Tutejszy Sejmik Pow. uchwalił budżet na bieżący rok w wysokości 520 176 zł, a budżet Pow. Kolei na 259.624 zł.

— (Z Tow. Cyklistów). Na miesięcznym zebraniu Tow. Cyklistów „Pogoń 1929” uchwalono urządzić wyścigi kolarskie i nagrody dla członków miejscowych i pozamiejscowych. Trasa wyścigów wynosi 50 km. Wyścigi odbędą się 10 maja.

— (Osobiste). Na Uniwersytecie Poznańskim otrzymał promocję na doktora wszech nauk lekarskich p. Aleksander Stachowiak, syn powszechnie cenionego obywatela-kupca i wiceburmistrza tutejszego miasta p. Maksymiljana Stachowiaka.

— (Nowy proboszcz w Buku). Po dłuższym sieroctwie parafia Buk otrzymała nowego proboszcza w osobie ks. Józefa Palkowskiego, który przybył z parafii Grodziszczko (pow. średzki). (mk)

— * **Zaniemyśl**, (Z działalności Banku Ludowego). Po dewaluacji w roku 1924 bank rozpoczął na nowo swą działalność w nadzwyczaj skromnych warunkach. W ciągu 6-letniej działalności pod przewodnictwem dyr. tej instytucji, p. Jana Gruszkiewicza, bank rozrósł się niepomiernie, wykazując przy zamknięciu za rok 1930 udziałów 134 000 zł, fundusz własny 220 000 zł, wkładów 358 tys. zł a zysków 12 576 zł. Ostatnio odbyło się walne zebranie. Obradom przewodniczył wiceprezes rady nadzorczej p. St. Rusiak z Sremu. Ustępujących trzech członków rady nadzorczej wybrano ponownie, a w miejsce p. Głowackiego powołano na jeden rok p. Rozmiarkę z Winny. Z czystego zysku przeznaczono dla członków 10 proc. dywidendy. Po walnym zebraniu odbyło się posiedzenie rady nadzorczej, której prezesem został p. Rusiak.

— * **Krotoszyn**, („Święconka” dla biednych). Stow. „Pań św. Wincentego a Paulo” urządziło w salce parafjalnej „święconkę” dla biednych. Święconka dokonał patron Stowarzyszenia, ks. dziekan Małec-

ki, poczem nastąpiło rozdanie „święconego”. Obdarowano 150 osób.

— (Kurs samochodowy). Z inicjatywy klubu sportowego „Astra” firma samochodowa „Brzeskiauto” w Poznaniu urządziła w Krotoszynie kursy samochodowe i motocyklowe. Pierwszy kurs odbędzie się od 4. 5. do 1. 6. br. Po ukończeniu kursu odbędzie się egzamin z wydaniem świadectw, uprawniających do prowadzenia wozów motorowych na drogach publicznych. Informacyj. o kursie udzielają: Sekretarjat klubu sport. „Astra” i firma „Mechanika” przy ul. Mickiewicza 5. (kl).

— * **Godziszewo**, pow. Wolsztyn. (Obchód w szkole) W ubiegłym tygodniu obchodzono 40-lecie istnienia szkoły powszechnej w Godziszewie. Dzięki wysiłkom naucz. p. Rogozińskiego i wydatnej pomocy p. Kosmowskiej dzieci szkolne odegrały teatrzyk. Bogaty a przytem starannie wykonany program obejmował poza utworami scenicznymi przemówienie, śpiew, deklamację i efektowny żywy obraz. Mali aktorzy sprawili zebraniem istotnie miłą niespodziankę. Czysty dochód z imprezy przekazano na fundusz „Tygodnia dziecka”.

W czasie tej uroczystości żegnano obecnego dyrektora dóbr p. Kosmowskiego kilkuletniego przewodniczącego Rady Szkolnej.

Z POMORZA

— * **Chełmża**. (Polak dyrektorem największej cukrowni.) W dniu 1. bm. kierownictwo cukrowni w Chełmży objął inżynier Makowiecki, dyr. cukrowni w Wierchostawicach pod Inowrocławiem. P. M. jest pierwszym Polakiem na stanowisku dyrektora cukrowni chłmińskiej, które objął po dyr. dr. Lange, podanym gdańskim. (x)

— * **Grudziądz**, (Nowy proboszcz.) — Prezentę na probostwo w Grudziądzu otrzymał ks. regens Partyka z Peelplina. (ski).

— * **Skarczewy**, (Tragiczna śmierć.) Czterolletni Edziu Ligmanowski w Skarczewach, bawiąc się na moście Wieżycy, wpadł do rzeki i utonął; chłopca wyciągnięto natychmiast z wody, lecz do życia nie zdołano go już przywrócić. (x)

Odwołanie uroczystości

przewiezienia zwłok poległych powstańców do Zbąszynia

Ponieważ polskie władze cywilne odmówiły ze względów sanitarnych zezwolenia na przewiezienie zwłok poległych powstańców z Cylichowy do Zbąszynia, odwołujemy niniejszem zapowiedziane na 11 i 12 kwietnia br. uroczystości w Zbąszyniu. Za Wolność!

Zarząd Związku Tow. Powstańców i Wojaków.

Sejmik Oświatowy T. C. L.

Tegoroczny Sejmik Oświatowy odbędzie obradował w Poznaniu dnia 20. bm. w sali Biblioteki Uniwersyteckiej o godz. 15.

Porządek obrad:

1. Zagajenie przez prezesa Rady Gł. TCL A. hr. Bnińskiego;
2. Wybór marszałka, zastępcy i 2 sekretarzy;
3. Sprawozdanie Zarządu Gł. z działalności T. C. L.;
4. Sprawozdanie Rady Główniej;
5. Udzielenie pokwitowania Radzie Główniej i Zarządowi Gł.;
6. Wybór członków do Rady Gł.;
7. Referat oświatowy „Zadania Tow. Czyt. Lud. w czasach obecnych” (X. Antoni Ludwiczak);
8. Wolne głosy i zakończenie.

Tow. Polsko-Angielskie

Pierwsze walne zebranie było godnym zamknięciem 5-miesięcznej wytrwałej pracy tego młodego stowarzyszenia. O zainteresowaniu się jego celami świadczy fakt, że liczba członków wzrosła od listopada ub. r. z 60 na 207.

Prezes, p. prof. U. P. Dr. B. Dembiński, zagaił serdecznymi słowami i apelem do dalszej owocnej pracy zebranie, którego przewodnictwem poruczył wiceprezesowi p.

inż. Krausemu. W zastępstwie sekretarza p. dr. Chelminowskiego przedstawił p. dr. Czernecki całokształt pracy stowarzyszenia. Próż 3 publicznych wykładów pp. prof. dr. Dyboskiego (Kraków), Massey (Poznań), dr. Tarnowskiego (Lwów) odbyło się 12 zebrań z angielskimi odczytami członków pp. dr. Chelminowskiego, dyr. Ligockiego, dr. Paszewskiego, Sypniewskiego, Kwiatkowskiego, profesora Roppa, profesora Sobeskiej. — Zarząd odbył 18 posiedzeń. Celem towarzyskiego zbliżenia się członków urządziło stowarzyszenie 2 herbatki. Sekcja gospodarcza, dająca pomiędzy innymi do powołania do życia Izby handlowej polsko-angielskiej, odbyła 3 posiedzenia. Śmierć członka tejże sekcji, śp. dyr. Doermana, uczczono powstaniem z miejsca.

Towarzystwo zorganizowało kursy języka angielskiego pod kierownictwem p. dr. Arenda, które cieszą się liczną i stałą frekwencją. Biblioteka dzieł angielskich powstała z darów i depozytów. Liczy 80 dz. el. które wypożycza bibliotekarka p. Punička dnia 10 każdego miesiąca przy ul. Śniadeckich 54 o godz. 17. Sprawozdanie kasowe zdał p. dyr. Ligocki, komisji rewizyjnej p. naczelnik Dybczyński, poczem udzielono zarządowi pokwitowania. Następnie p. dr. Paszewski referował o planowanej wyprawie do Anglii.

W dyskusji omawiano sprawy związane z dalszymi zamierzeniami stowarzyszenia, poczem przystąpiono do wyboru zarządu. Należą do niego pp. prof. dr. B. Dembiński, prof. i konsul bryt. Massey, inż. Krause, red. dr. Chelminowski, dr. Arend, prof. Ropp, dr. Czernecki, dyr. Ligocki, Rotnicki, prof. Znaniecka, dr. Opielński.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Kółko Wyc.-Muz. im. Mozarta**, Dnia 7, 8 i 11. bm. odbędą się lekcje o godz. 20 w lokalu p. Soleckiego, Masztalarska 7.

— **Pozn. Tow. Oratoryjne (Koło Śpiewackie Polskie)**. Lekcje odbywają się regularnie w niedzielę i czwartki o godz. 20-tej w sali Stronictwa Narodowego Ze względu na bliski termin zawodów śpiewackich uprasza się o regularne chodzenie na próby. Prosimy również o zgłaszanie się osób z dobrmi głosami na członków.

— **Stow. Młodzieży Polskiej pod wezw. św. Stan. Kostki, Wilda**. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 9. bm. o godz. 19.30 na salce parafjalnej.

— **Filja Handlowców Z. Z. P.** Zebranie odbędzie się w czwartek o godz. 20 w salce Zjednoczenia Zawodowego Polskiego przy ul. Działyńskich 3

— **Wydział Szewski Tow. Młodych Przemysłowców**. Lekcja odbędzie się w czwartek, 9. bm. o godz. 20 na salce p. Roehra w Domu Rzemieślniczym.

— **Tow. Kobiet „Wspólna Pomoc” na Wildzie**. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek dnia 9. bm. o godz. 6-tej wieczór w salce parafjalnej.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł”**. Plenarne zebranie, połączone z tradycyjnym święconem, odbędzie się dnia 9. bm. o godz. 19 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi

— **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz-Górczyca**. Miesięczne plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 9. bm. o godz. 20 w lokalu zebrań (Kasyno Obywatelskie) przy ul. Marsz. Focha 81. Z uwagi na obchód 9 rocznicy założenia Towarzystwa i wyjazdu delegacji do Zbąszynia uprasza się o liczny udział. Zebranie młodzieży przedporobowej odbędzie się w piątek, dnia 10. bm.

— **Stow. Młodzieży Polskiej — św. Wojciech**. Zebranie plenarne oddziału starszych odbędzie się w czwartek, dnia 9. bm. o godz. 19.30 w ognisku.

— **Zw. Pracowników Umysłowych Z. Z. P.** W piątek, dnia 10. bm. odbędzie się dalszy wykład o godz. 20 w salce przy ul. Działyńskich 3.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Józwia-kowa za otrzymaniem łaski z prośbą o dalsze, 10 zł. — Zofja Wojciechowska 5 zł. — Irena M. 10 zł. — Felicja Jagielska, Czechowo, 5 zł. — Weronika Szymańska z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Marja z prośbą o pracę dla męża 1 zł. — Ignacy Tasiemski, Rawicz, 10 zł. — I. R. z prośbą o wygraną 5 zł. — M. M. z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalszą pomoc i opiekę 5 zł. — F. D. 5 zł. — N. N. z Wolsztyna 5 zł. — Z. H. 2 zł. — Helena Witkowska, Inowrocław, 10 zł. — A. K. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 440,20 zł. — Dnia 31. marca złożyła p. Emma Wierusz-Kowalska z prośbą o zdrowie 10 zł, które w spisie z dnia 1. bm. zostały pominięte.

Na chleb św. Antoniego: W. Jezierska IV rata z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalsze błogosławieństwo 10 zł. — Józwiakowa za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 166 zł.

Na Tow. „Caritas”: 778 zł. wypl. dnia 3. 4. 31. Pozn. Okr. „Caritas”. — Z. G. 2 zł. — E. F. 3 zł. — L. F. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 40 zł.

Na bezrobotnych: Dr. Piechowicki 50 zł. Wl. Michalski, em. insp. szkolny 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 105 złotych.

Na biedne dzieci: 126,30 zł. wypl. 4. 4. Pozn. Okr. „Caritas”.

Na Tow. św. Wincentego a Paulo przy parafii Bożego Ciała: 20 zł. wypl. dnia 3. 4. 31. p. Michalskiej.

Na Tow. św. Wincentego a Paulo przy św. Marcynie: 74 zł. wypl. 3. 4. 31. r. p. Hahnowej.

EUGENJUSZ BODO przybywa do Poznania!!!

EUGENJUSZ BODO, polski Chevalier, filar teatru „Morskie Oko” w Warszawie, gwiazda ekranu polskiego, niezapomniany bohater filmu „Wiatr od morza” i wielu innych obrazów. — przybywa niebawem już do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście

w sobotę, dnia 11 kwietnia b. r., o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce”

Znakomity artysta, nierównany piosenkarz i pierwszy w Polsce imitator najslawniejszych postaci, jak „Lon Chaney”, „Chaplin”, „Chevalier” i wielu innych świetny twórca groteski scenicznej, — wykona wspaniały program, obejmujący szereg największych „przebojów” swego bogatego repertuaru. BODO reklamy nie potrzebuje. Wystarczy pójść choć raz do warszawskiego „Morskiego Oka”, a łatwo przekonać się można, że Bodo jest bezkonkurencyjnym ulubieńcem publiczności stołecznej, — wystarczy wspomnieć genialną kreację Boda w filmie „Wiatr od morza”. — a przekonamy się chyba najlepiej, jak zdumiewająco ogromną jest skala talentu tego naprawdę fenomenalnego artysty.

Ponadto w sobotnim wieczorze udział przyjmą znakomici artyści rewjowych scen warszawskich, a więc: uroczą, pełną wdzięku i pikanterji, do niedawna jeszcze ulubienicą Poznania ZOSIA DURANOWSKA, doskonały monologista STANISŁAW BELSKI i świetna para baletowa IRENA TOPOLNICKA i KONRAD OSTROWSKI, którzy zaprezentują publiczności poznańskiej szereg najpiękniejszych poematów tanecznych.

Niewątpliwie sobotni wieczór znakomitych artystów w najwyższym stopniu zainteresuje cały Poznań i jak poprzednie wieczory Krukowskiego i Ordonki, zgromadzi w komplecie całą elitę naszego miasta. Bilety po cenach b. przystępnych są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, Tel. 56-38, zw 28 754

„Śmiech to zdrowie”

Stosując się do powyższej dewizy, dyrekcja teatru-rewji „Dobry Wieczór” przy ul. Fr. Ratajczaka 21-g (3 minuty od Placu Wolności) naszpikowała goście swój wielki program wiosenny „Wiosna idzie” humorem tak, że publiczność, która szczerze wypielnia salę „Dobrego Wieczoru”, śmieje się do łez z Daneckiego „Prelekcji o małżeństwie” i ze skeczów „Się mi nie chce”, „Pudding radjowy” i „Niema Reginy bez wyjątku” w świetnym wykonaniu Blanki Orsząńskiej, Michała Daneckiego i Romana Juraska. A jeżeli się doda, że ozdoba i tego programu jest niezmierzona MELA GRABOWSKA, której piosenka p. t. „Pasterka” daje szerokie pole do popisu głosowego, to zrozumiałe jest to wielkie powodzenie tej 3-ciej rewji „Dobrego Wieczoru”. Pomysłową oprawę dekoracyjną przygotował art. mal. W. Skwocoff. Orkiestra pod batutą kapelmistrza Romana Kubika. Codziennie dwa przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15 wieczorem. Przesprzedaj biletów w kolekturze Loterii Państwowej J. Langera przy ul. Fredry nar. Sew. Mielżyńskiego, zw 28 732

Teatr Wielki

DZIŚ — „Lady Chic”. Czwartek, 9. 4. „Holender tułacz”. Piątek, 10. 4. „Młyn djabełski”. Sobota, 11. 4. „Lady Chic”. Niedziela, 12. 4. popoł. „Holender tułacz”. Niedziela, 12. 4. wiecz. „Lady Chic”. Poniedziałek, 13. 4. „Opowieści Hoffmana”. Wtorek, 14. 4. „Lady Chic”. Przesprzedaj biletów w biurze ogłoszeń „Par.” ul. 27 Grudnia 18 od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Początek i koniec” — Premjera. Czwartek, 9. 4. „Początek i koniec”. Piątek, 10. 4. „Początek i koniec”. Sobota 11. 4. „Ulica”. Niedziela po południu 12. 4. „O żonach złych i dobrych”. Niedziela wieczór 12. 4. „Początek i koniec”. Poniedziałek 13. 4. „Ulica”.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — o godz. 8 wiecz. „Gdy kawaler zostaje papą”. Gościnnie występ Junonoszy-Stępowskiego. Czwartek wiecz. godz. 8: „Gdy kawaler zostaje papą”, gościnnie występ Junonoszy-Stępowskiego. Piątek wiecz. o godz. 8 „Gry kawaler zostaje papą” — występ Junonoszy-Stępowskiego. Sobota wiecz. o godz. 8 „Tament” — gościnnie występ Junonoszy-Stępowskiego. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

Teatr Rewja — Dobry Wieczór

DZIŚ — „Wiosna idzie”.

Stronictwo Narodowe

Koło Lazarz

Zebranie miesięczne Koła odbędzie się w czwartek, dnia 9 kwietnia r. b., o godz. 20-tej w lokalu „Cukierni Słowiańskiej”, ul. Marszałka Focha 70.

Na porządku dziennym referat polityczny. Wszystkich członków, mężów zaufania i sympatyków, zaprasza

Zarząd.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

DOROCZNY SEJM PEDAGOGICZNY ZACZYNA SIĘ W KATOWICACH.

Z Katowic donoszą nam:

W czwartek, dnia 9 kwietnia, i w następujący piątek odbędzie się w naszym mieście doroczny Walny Zjazd Delegatów Kół Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, tak dobrze zastużonego, i tak dobrze znanego pod cyframi: T. S. N. W. Zjazd poprzednioroczny odbył się, jak wiadomo, w Gdańsku.

Po nabożeństwie w kościele św. Piotra i Pawła zbiorą się delegaci w sali gimnazjum męskiego przy ul. Mickiewicza, aby zacząć obrady. Otworzy je prezes T. S. N. W. prof. dr. Wacław Sierpiński, poczem nastąpi przemówienie powitalne i t. z. reprezentacyjne (wyraz ten jest obecnie coraz bardziej w użyciu). Pierwszy referat wygłosi ks. biskup Antoni Sługowski, prof. Un. Warszawskiego, a członkowie honorowi T. S. N. W. Za temat obrał „Etykę w wychowaniu”. Drugim będzie referat dr. Mieczysława Ziemińskiego, naczelnika wydziału w Kuratorium krakowskim. Mówić będzie dr. Ziemiński na temat: „Wychowanie państwowe w szkole”. Na tem zamkną się obrady przedpołudniowe.

Po południu, o godz. 16, będzie nasamprzód odczytany protokół z obrad poprzedniego Walnego Zgromadzenia, nastąpią różne sprawozdania administracyjne, poczem zaczną się obrady komisji. Jest ich cztery: statutowa, do spraw szkolnictwa średniego, państwowego, średniego komunalnego i średniego prywatnego. Dzień ten zakończy się rautem w salach województwa śląskiego, wydanym przez zarząd okręgu śląskiego oraz przez miejscowe śląskie szkoły T. S. N. W.

Ranek piątkowy zajmą dalsze obrady komisji poprzednich, oraz skarbowej i wyborczej (t. z. komisji-matki). Potrwają do południa, poczem zacznie się dyskusja ogólna nad sprawozdaniem Zarządu, która ukończy się po południu. Następnie będzie uchwalona zmiana statutu, delegaci przyjmą do wiadomości sprawozdania komisji, wreszcie dokonają wyborów do władz Towarzystwa. Na tem obrady zostaną ukończone, wieczorem goście będą w teatrze Polskim, w sobotę zaś udadzą się na wycieczki do Skarbofermu, do Huty Królewskiej i do Tarnowskich Gór. (ks)

POLONICA WŁOSKIE

Rivista di letteratura slave. Ostatni zeszyt z grudnia 1930, teraz wydany, przynosi w dziale polskim kilka obszerniejszych recenzji. P. Cristina Agosti omawia sumiennie monografię Adamczewskiego o Zeromskim, porównując ją z niedawną pracą J. Nardiego o A. Fogazzaro, ujętą w podobny sposób, podnosząc jej walory istotne i piękną szatę typograficzną. Tęż póra jest recenzja pracy I. Drozdowicz-Jurgielewiczowej o technice powieści Zeromskiego. Trzecią recenzję o J. Wieleżyńskiej studjach nad Asnykiem napisał E. Damiani. (P.)

MUZYKA

Filolog jako muzyk. Przed kilku dniami jak donosiliśmy, zmarł prezes czeskiej Akademii Umiejętności dr. Józef Zubaty, znakomity filolog indo-europejski, w szczególności słowiański. Należy dodać, że dr. Zubaty pozostawił trwały ślad swej działalności także w czeskiej literaturze muzycznej, gdyż napisał życiorys Dworzaka. Miał do tego uprawnienie, gdyż zajmował się czynnie muzyką, i nawet pozostawił kilka kompozycji na fortepian.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Muzeum współczesnego Wilna. Donoszą nam z Wilna: Taką nazwę obrała sobie nowopowstała instytucja, która ma na celu utworzenie w naszym mieście galerii sztuki współczesnej. Oczywiście zbieranie dzieł sztuki będzie się odbywało przede wszystkim pod kątem regionalnym. Ponadto towarzystwo zajmie się urządzaniem wystaw, na które będą sprowadzane dzieła sztuki, należące do zbiorów państwowych. Pierwsza wystawa ma odbyć się już w maju. Lokal został uzyskany w ten sposób, że województwo oddało towarzystwu gmach t. z. „Kordegardy” w dziedzińcu naszego opalacza reprezentacyjnego. (wp)

SZKOLNICTWO

„Wiek dojrzewania”. W języku rodziców nazywało się to do niedawna „ośle lata” — i załatwiano się nadzieją, że on lub ona „z tego wyrośnie”. Obecnie dla nauczyciela, wychowawcy, a także dla świadomych rzeczy rodziców jest ten okres jednym z najważniejszych i najtrudniejszych w całym problemie wychowania. Pod tytułem „Psychologia wieku dojrzewania” wydała Książnica-Atlas pracę S. Baley, która jest monografią tego przedmiotu, pierwszą w języku polskim. Autor zaczyna od psychiki wieku dziecięcego w ostatniej jej fazie, aby mieć punkt wyjścia do psychiki okresu przejściowego. Rodzice, nauczyciele i wychowawcy otrzymują w ten sposób materiał do lektury i przemyślenia, systematycznie opracowany i przejrzysto ugrupowany. (sn)

JĘZYK NASZYCH POETÓW I JĘZYKOZNAWSTWO

Język i jego wartości wyrazu — Krytyk literacki a językoznawstwo — Jakiej języki poetów już opracowywano? — Wielkie luki — Przez Chodźkę do Mickiewicza — Polszczyzna litewska — Oby dalej

Chodź mi o to, aby język gładki
Powiedział wszystko, co pomyśli głowa etc.

Ze strofy tej dowiadujemy się, co sądził Słowacki o języku i jak wysoko cenił go jako formę i narzędzie poezji, jak sobie doskonale zdawał sprawę z tego, że forma językowa utworu poetyckiego jest czynnikiem równej doniosłości jak i jej zawartość. Jeżeli tak jest, to do pełnego zrozumienia utworu poetyckiego nie wystarczy poznać jego treść, owszem trzeba jeszcze rozumieć jego język, trzeba sobie zdawać sprawę z jego walorów ekspresyjnych. Zwyczajnemu czytelnikowi może wystarczyć rozumienie intuicyjne; dla krytyka literackiego, tego pośrednika między poetą a czytelnikiem, tego przewodnika i nauczyciela rzetelnie czytających, takie rozumienie intuicyjne tylko nie byłoby dostateczną podstawą do wydawania motywowanych sądów o formie językowej utworu — musi on posiadać znajomość języka naukową, musi posiadać wykształcenie językoznawcze.

Tak przygotowanych krytyków literackich nie mamy, nie powiem: niestety, bo i trudno przyznać trzeba, że dać od jednego człowieka, żeby się dobrze orientował i w sprawach z zakresu umiejętności literatury i w kwestiach językoznawczych. To też funkcję tę spełniać muszą, niestety, zawodowi językoznawcy, mówię tym razem: niestety, bo na tę rzecz nie mieli oni, jak dotychczas, czasu, pochłonięci innymi, ważniejszymi, narazie, sprawami, poznawaniem najstarszych, przedliterackich faz języka, badaniem gwar etc. Od niedawna dopiero zwrócili się nasi językoznawcy także w tym, zaniedbywanym dotychczas kierunku, z nieobfitym, jak dotąd skutkiem, i tak opracowywano dotychczas język: Reja i Kochanowskiego, niedostatecznie, Kromera, Potockiego (słownictwo dokładnie Brückner), Bohomolca, Staszica (wszechstronnie i dokładnie: Szober), Mickiewicza (lituanizmy: Dobrzycki), Słowackiego (nieodstatecznie), Krasińskiego (pociągnął największą ilość pracowników i to nie złych), Norwida, Sienkiewicza (archaizowanie: Zborowski), Wyspiańskiego (dialekt: Klemensiewicz) — a gdzież ci wielcy Zmarli już mistrze języka jak Żeromski, Kasprzowicz i wielu, wielu innych?

Wobec takiego stanu rzeczy wita się z radością i wdzięcznością każdy nowy przyrządek, wzbogacający dotychczasowy nasz na tem polu dorobek. Tak też należy powitać rozprawkę p. Haliny Turskiej p. t. Język Jana Chodźki* (rozprawka ta, zapoznając nas z przeszłością języka polskiego, używanego przez Polaków zamieszkujących Litwę (historyczną), pozwala nam wyrobić sobie jaśniejsze wyobrażenie o języku Mickiewicza). Autorka próbując zrekonstruować system gramatyczny języka Chodźki, przyczynia się tem samym pośrednio do lepszego poznania języka spóczesnego mu kompatryjoty jego Mickiewicza. Jeżeli nie napisałem, że p. Turska zrekonstruowała system gramatyczny języka Chodźki, to dlatego, że trudności z jakimiś musiała walczyć, a o jakich wspomina w przedmowie i we wstępie, częściowo tylko pozwoliły jej cel osiągnąć. Trudności polegały na niejednolitej pisowni w rękopisach i dziełach drukowanych J. Chodźki i na świadomym dążeniu jego do poprawności językowej, zaclerajacem cechy polszczyzny litewskiej, o ile oczywiście autor je sobie jako takie uświadamiał. „Czystki” takiej językowej nie dokonywał tylko wtedy, gdy język miał mu służyć jako środek charakterystyczny, a i to tylko w zakresie składni i słownictwa, bo cechy fleksyjne i fonetyczne prowincjonalne były tęplone bezwzględnie.

Wobec tego jeżeli autorce udało się mniej więcej odwzorować fonetykę i fleksję J. Chodźki, to tylko drogą żmudnego zestawiania form i postaci

*) Biblioteka Prac Polonistycznych. Wydawnictwo Koła Polonistów Słuchaczy Uniwersytetu St. Batorego w Wilnie. Halina Turska. Język Jana Chodźki. Przyczynek do historii języka polskiego na obszarze północno-wschodnim Rzeczypospolitej. Wilno. 1930. Nakładem Koła Polonistów w St. U. S. B. z zasiłku Min. W. R. i O. P. Skład główny u Gebethnera i Wolffa w Warszawie, Zgoda 12.

pisownianych w jego dziełach z takimiż u innych współczesnych autorów polskich z terytorjum Litwy, jako też z faktami dziesiętowego żywego języka polskiego na Litwie. Drogę miała utworzoną w malej, ale ważnej części przez p. H. Jabłońską, która w „Języku Polskim” z r. 1929 dała rozprawkę p. t. „Kilka uwag o rymach Mickiewicza” (Rymy z „ó”); w rozprawce tej, metodą porównawczą został ustalony rozkład samogłosek „o” i „o pochylonego” w języku Mickiewicza, rozkład, jak wiadomo inny, niż w polszczyźnie literackiej, por. proba, dziób, chor, nożka etc. wobec literackich proba, dziób, nożka etc., i na odwrót: dóm, paciórki, słowny, spojrzeć etc. wobec literackich dom, paciorki, słowny, spojrzeć etc. Inne fakty fonetyczne ustala autorka samodzielnie, nie zawsze z powodzeniem, wobec wspomnianych wyżej trudności: tak na przykład nie łatwo jest ustalić, czy Chodźko wymawiał: pospiesznie czy pośpiesznie, smietana czy śmietana, piśmienny czy piśmienny, przeraźliwy czy przeraźliwy, a jeżeli wymawiał w tych wypadkach spółgłoskę miękką, to jaki był stopień tej miękkości. Nie mogąc się wdawać w wyszczególnianie treści rozprawki, zwrócę tylko jeszcze uwagę na słownik, obejmujący prawie dziesięć kartek, ale mimo to, wedle mego zdania, za szczupły, bo nieustannie ograniczający się do prowincjonalizmów, archaizmów, wyrazów mało używanych. Naprawdę do pewnego stopnia to ograniczenie wykaz wyrazów, obejmujący wszystkie wyrazy w tekście zachodzące. Przeglądając słownik, napotyka się wiele pozycji, znanych z Mickiewicza, jak np. ksykać, kumpie, trzęski, razem (=odrazu), za co (dlaczego) etc., ale daleko więcej prowincjonalizmów, których Mickiewicz w poezji nie mógł nie unikać, w rodzaju: wędzega, szlachtuna, przedpojki, poszliny, odkazanka, nabojka, pod łyżką, luszytk etc.

Koło Polonistów wileńskich, wydając omówioną książeczkę, zasłużyło się niepomału około historii języka polskiego; pożądanoby było, aby ten tomik był pierwszym w szeregu monografii, obrazujących język autorów litewsko-polskich, a także polszczyznę wyspy wileńskiej.

Poznań. Dr. E. Klich.

Pisma nadesłane

„Przegląd Teologiczny”. Nr. 4. Treść: Dedykacja. — S. Witkowski: „Św. Augustyn jako indywidualność”. — X. A. Słomkowski: „Charakter darów stanu pierwotnego według św. Augustyna”. — X. B. Gładysz: „Św. Augustyn u kolebki hymnografii łacińskiej”. — G. Kowalski: „De eis quae in Augustini Confessionibus non sint confessoria”. — X. P. Stach: „Św. Augustyn jako biblista”. — X. E. Bulanda: „Pogląd św. Augustyna na metempsychozę”. — X. J. Pastuszka: „Augustyniści dowód istnienia Boga”. — X. E. Zyczkowski: „Dzisiejszy stan badań nad augustynską teorią oświecenia”. — L. Halban: „Społeczno-polityczne wskazania św. Augustyna”. — X. H. Cichowski: „Święty Augustyn jako teoretyk ascezy zakonnej”. — X. J. Umiński: „Zagadnienie wpływu św. Augustyna na St. Hozjusza”. — Recenzje. — Kronika.

„Poradnik Biblioteczny”. Nr. 1-3. Miesięcznik, ułatwiający wybór książek dla bibliotek. Wydawnictwo Zjednoczenia Polskich Towarzystw Oświatowych.

„Przegląd Socjologiczny”. T. I. Zesz. 2-4. Treść: I. E. Blaha: „Współczesna socjologia czeska”. — J. S. Bystron: „Społeczna funkcja przysłów”. — J. Paczowski: „Dwie socjologie”. — F. Znaniecki: „Studia nad antagonizmem do obcych”. — J. Krzyżanowski: „Z zagadnień socjologicznych państwa pierwotnego”. — Recenzje. — Kronika. — Przegląd czasopism.

„Tęcza”. Nr. 14. Treść: (at): „Wielkanoc”. — R. Piestrzyński: „Wspomnienia b. prezydenta Francji”. — J. Szulc: „Ulica handluje”. — (at): „W dolinie rzeki „Loup” — (rot): „Procesja wielkanocna w Seville”. — J. Pietrzycki: „Nimfa Suchonka”. — S. Kozłowska: „Hiszpanka w mantyli”. — M. A. Kolatanowa: „Ich dzień”. — E. Herbert: „Studjum”. — J. Brzostowska: „Nasz dom”. — P. Maczewski: „Adam Mierosławski”. — Z Reutl-Witkowska: „Wieloryb św. Brandana”. — J. Sztudynger: „Poemat o niespodziance”. — (rot): „Wielkanoc w dawnej Polsce”. — T. Kraszewski: „Wielki pisarz, który nie może znaleźć wydawcy”. — Notatki. — Światło. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Kronika. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe.

Z PRZED 2000 LAT STAROŻYTNY CUD ŚWIATA MOŻNA OGLĄDAĆ DZISIAJ

A mianowicie w Berlinie. Jest to Pergamon.

Wśród berlińskich muzeów historycznych (w najszerszym tego słowa znaczeniu) obok „Museum f. Völkerkunde” prym dźwierz „Altes Museum”, obfitujące w niezmiernie cenne zabytki starożytności, które wciąż są uzupełniane. Niedawno, z końcem ubiegłego roku, otwarta się dla publiczności sala, w której zrekonstruowano z możliwą dokładnością jeden z najpiękniejszych pomników dawnej chwały Pergamonu, małego ale potężnego niegdyś kraiku w Azji Mniejszej, ojczyzny pergaminu. Jest nim olbrzymi ołtarz niewiadomego dziś boga, fundowany w latach 180—160 przed Chrystusem przez króla Eumenesa II, jako dziękczynienie za odniesione zwycięstwo. Starożytny pisarz Ampe-lius opowiada o tym ołtarzu, jako o jednym z cudów świata; i dziś można to powtórzyć, patrząc na całą budowę, a szczególnie na olbrzymie freski kamienne, świetnie zestawione ze znalezionych cząstek, przedstawiające walkę Gigantów.

O ogromie budowli pergamońskiej daje wyobrażenie fakt, że rekonstrukcja ołtarza zajmuje salę wielkości 47 x 30 m i 18 m wysoką, a stanowi tylko 1/3 wielkości oryginalnego ołtarza. Użyto zresztą do niej w dużej części kolumn i płyt wykopanych, uzupełniając tylko braki. Oryginalną swą wielkość prezentują natomiast freski, najcenniejsza część ołtarza, przewiezione do Berlina niemal w komplecie. Widzimy na nich bunt synów ziemi przeciw porządkowi świata ustanowionemu przez bogów olimpijskich. Potwory mające wężę zamiast nóg i głowy ludzkie na tułowiu zwierzęcych, wspólnie ze zwyczajnymi postaciami ludzkimi chcą zdobyć Olimp. Wszyscy bogowie i zwierzęta im podległe wyruszają na obronę, z jednym tylko człowiekiem Herkulesem. Patrzymy na rozmaite fazy tej walki, odczytując zachowane gdzieniegdzie napisy imion bogów umieszczone nad freskami a Gigantów pod freskami. Lista bogów jest bardzo długa, niestety ząb czasu pokrzywdził bardzo niektórych, n. p. Apolla i Venus, pozostawiając im tylko korpusy bez głów; ten sam los spotkał także Zeusa. Uszkodzenia dotknęły w większej mierze górę fresków niż dół, na czem najgorzej wyszli zwycięscy bogowie, a najlepiej zwyciężani, przyciśnani do ziemi Giganci, których postacie dzięki temu naogół lepiej się zachowały.

Twórcą rekonstrukcji i badaczem, który odnalazł wspaniały zabytek był Karol Humann, który całe życie poświęcił odratowaniu dla współczesności starożytnego cudu świata, lecz niestety nie dożył ukończenia swego dzieła. Była to istotnie praca całego życia. W r. 1873 odnalazł pierwsze płyty fresków w murach bizantyjskiej fortecy, do zbudowania której we wczesnym średniowieczu użyto materiału ze zbudowanego w tym celu ołtarza. Budowę zrekonstruowanego ołtarza rozpoczęto w r. 1908, ale dopiero w r. 1930 można było to wielkie dzieło ukończyć. Reprodukacja zrekonstruowanej całości nie oddaje w zupełności ogromu fresków i całej budowli i ani w przybliżeniu nie może wywołać wrażenia jakie daje oglądnięcie zabytku własnym oczyma.

Obok sali pergamońskiej, niemniej interesujące są sale babilońskie, w których oglądać można zrekonstruowany model sławnego grodu władców babilońskich (Tüdburg) i należące niegdyś do niego fragmenty, przewiezione w oryginale. Najstarsze płaskorzeźby kamienne królów sięgają wstecz poza 2000 lat przed Chrystusem. Znacznie młodsze są fragmenty olbrzymiej mozaiki ściennej, z motywami zwierzęcymi na granatowym tle, pochodzące z alei dla procesyj i z ogromnej rotundy/zbudowanej przez Nebukadnezara II, zmarłego w r. 604 przed Chrystusem. I te eksponaty, przeważnie udostępnione zostały dopiero po wojnie. Kto będzie miał sposobność oglądać „Altes Museum”, nie pożałuje tego z pewnością.

Berlin. Dr. M. W.

Książki nadesłane

Ks. Franciszek Walczyński: „Latwe preludja kalendowe na organy lub harmonjum” Tarnów 1931. Nakł. Księg. Z. Jelenia.

Delta Wisły w okresie wiosennym

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdańsk, w kwietniu.

Roztopy wiosenne zasilają polską królową rzek w wielkie masy wody; szeroki i bystry nurt, pozbawiony oków, toczy się nieprzerwanie ku morzu. Na terenie wolnego miasta Gdańska, pomiędzy osiedlami Schiewenhorst i Nickelswalde, Wisła łączy się z Bałtykiem. Z powodu przyboru wlewa się obecnie do morza co sekundę 4,000 metrów sześciennych wody. Średnia roczna wynosi czwartą część tego. Rekord ustanowiła Wisła w roku 1924, kiedy na sekundę dawała Bałtykowi — w okresie kulminacji — 10,500 m. sześć.

Obecne ujście Wisły istnieje dopiero 36 lat. Wisła uchodziła zrazu do morza pod Gdańskiem. W roku 1840 wiosenne fale wiślańskie przerwały duno koło Neufähr i tam połączyły się z Bałtykiem. Ustawiczne powodzie i niemożliwość regulacji koryta rzeki skłoniły rząd pruski do dania Wisły nowego, racjonalnego ujścia. Rzekę skierowano wprost i w tym celu przekopano duno koło Schiewenhorst w dniu 31 marca 1895 roku. Wisłę Martwą i drugą odnogę, Wisłę Elbląską wraz z Wisłą, raczej Wiselką Królewską, oddzielono od macierzy mocnymi słuzami w Einlage i Danziger Haupt. Ostatnie ujaznienie dolnej Wisły datuje się z roku 1917, kiedyto zbudowano słuzę na Narozniku Montawskim, powyżej Tezewa, celem oddzielenia Wisły od Nogaty.

Dwa razy do roku Wisła przybiera. Raz na wiosnę, w okresie ostatnich dni marca i pierwszych dniach kwietnia, zaś po raz drugi w końcu czerwca, gdy w rzece zbiera się tak zwana „woda

świętojańska“, powstała z roztopów w Karpalach i Beskidach. Pierwszy, wiosenny przybór wody jest wielki i stały. Przybór letni, przybywający do ujścia Wisły w miesiącu lipcu, jest nieregularny i czasami, jak na przykład w okresie susz w latach 1921 i 1927, wogóle nie nastąpił.

Wiosenny przybór wody jest zawsze groźnym zjawiskiem i dlatego od lat prowadzi się obserwacje stanów wody, których rezultatem są praktyczne prace nad regulacją koryta rzeki i zabezpieczeniem brzegów, które szczególnie w dolnym biegu Wisły, są często położone niżej od poziomu wysokiej wody. — Wzdłuż całej Wisły i jej dopływów pracują specjalne stacje obserwacyjne. Liczne rozmieszczone wodowskazy ujawniają niebezpieczeństwo powodzi, zaś doświadczenia i obserwacje z lat ubiegłych pozwalają na stawianie prognozy i czynienia odpowiednich przygotowań.

Podawane w gazetach stany Wisły w poszczególnych miejscowościach można zrozumieć tylko wówczas, gdy zna się średnią roczną dla poszczególnych miejscowości, lub wie, jaka była średnia najwyższa.

Poinformuje nas o tym poniższe zestawienie, podające stany średnie i stany obecne Wisły w porównaniu ze stanem najwyższym. Z zestawienia tylko dla trzech punktów Wisły przekonamy się, że w obecnym roku przybór wody w Wisłę nie jest tak groźnym, jakby to się zdawać mogło, gdy obserwuje się wezbrane nurty.

	Stan średni	Stan maksym.	Stan 1. 4. 1931.
Warszawa	+ 156	+ 558 (r. 1924)	+ 318
Toruń	+ 153	+ 779 (r. 1871)	+ 448
Tczew	+ 90	+ 854 (r. 1924)	+ 529

Z zestawienia widzimy, że obecny poziom Wisły w Tczewie jest przeszło o trzy metry niższy od maksymalnego poziomu w roku 1924, zaś, jeżeli uczynimy porównanie z tabelką, która podaje jeszcze średnią stanów najwyższych, to przekonamy się, że w roku obecnym brak jest jeszcze prawie pół metra do tej średniej.

W ostatnich dniach, poziom ujścia Wisły uległ podwyższeniu ze zgoła nieoczekiwanej przyczyny. Mianowicie wiatry północne, harujące po Bałty-

ku, spowodowały wysokie stany morza — coś około 70 centymetrów plus — i spiętrzyły wodę ku lądowi. Ta wysoka woda morza wdarła się w ujście Wisły i spowodowała t. zw. „cofkę“, która poszła w górę rzeki i dała się zauważyć aż w Tczewie, odległym o 30 kilometrów od morza.

Wisła nie przejmując się tą przeszkodą i poprzez spiętrzone fale wody słoneż wlewa do Bałtyku roztopy wiosenne całej Polski. F o b.

Tylko tuzin jaj i 1 i pół litra wina

W Pasajes, w Hiszpanji, żył robotnik, którego przyjaciele przewalili Ollagarri. — Mało kto wiedział, jak się właściwie nazywał, zresztą w Hiszpanji nie odgrywa to żadnej roli. Ollagarri więc był szczęśliwym posiadaczem nadzwyczajnie zdrowego i mocnego żołądka. Przechwalał się nim często i lubił kosztem swego żołądka robić zakłady, które zawsze wygrywał. — Zakładał się mianowicie o to, ile zje i wypije. Jadł więc masami, a wszystko na koszt drugich i żył dobrze.

Nadeszła wiosna. Ollagarri ponosił temperament. Chciał stanąć do nowego rekordu. Trzy kury, dwa litry wina i pół butelki koniaku na obiad, to obecnie nie sztuka. Znalazł w tem napewno wielu naśladowców. Tak samo cztery homary z przeszłej jesieni, po których nastąpiły trzy tuziny ostróg i omlet z sześciu jaj, też nie imponowałyby nikomu. Ale jakże skombinować nowy, oryginalny zakład? Ollagarri namyślał się właśnie nad tem, kiedy jeden z kolegów zaczął z niego drwić. Zarzucił mu skurczenie żołądka, apetyt noworodka i inne obrażające rzeczy. Wreszcie zaproponował mu zakład: dwanaście surowych jaj i półtora litra wina. Ollagarri wyśmiał projekt, Tuzin jaj, to drobiazg dla niego! Klócono się na ten temat zawzięcie. Ostatecznie Ollagarri zgodził się na propozycję, chociaż uważał, że taki zakład nie przyniesie mu zaszczytu. Dwanaście surowych jaj! Śmiech! Więc Ollagarri uzupełnił zakład małym dodatkiem. Był uczciwym człowiekiem i nie chciał okpić towarzysza. Oświadczył tedy uroczysto, że zje dwanaście jaj, ale z lupinami.

Słońce wiosenne grzało rozkosznie nad zatoką Pasajes. Nad brzegiem kołysały się trzy wąskie czółna. Przed gospodarz nad brzegiem stała ławka. Ollagarri wygrzewał się na niej w ciepłych promieniach słońca i, rozmawiając z swym współzawodnikiem, czekał na jajka i wino, które miała przynieść karczmarzka. — Następnie popił kilka tyków wina i gryzł jaja białymi jak śnieg zębami. Uczta nie trwała długo. W pół godziny znikły jaja w czeluszkiach żołądka Ollagarriego.

W godzinę potem Ollagarri umarł. Jego żołądek zniósł jako drugie danie cztery homary, ale nie strawił tuzina jaj z lupinami. Działo się to w środę. W niedzielę poszła osierocona naręczona Ollagarri z jego współzawodnikiem na tańcówkę. Niebawem poczęto przebąkiwać,

że jej nowy amant nie napróżno sprowokował zakład o 12 jaj i półtora litra wina. (kw.)

Prawie pół wieku w służbie trędowatych

(KAP). W roku 1883 miejscowy król Kalakaua prosił o przysłanie na wyspy Hawajskie misjonarzy katolickich. Odpowiadając na to wezwanie, jako pierwsza grupa przybyło do Honolulu ze Stanów Zjednoczonych A. P. sześć siostr Trzeciego Zakonu św. Franciszka. Ostatnią z nich, siostra Krescencja, zmarła w lutym r. b. Cały prawie swój pobyt tutaj poświęciła pielęgnowaniu trędowatych, najpierw w Kakaako, później w Molokai. Dopiero w roku 1929 z powodu podeszłego wieku pracy tej zaniechała.

Międzynarodowy Kongres gimnastyki szwedzkiej Linga w Kolonji

W czasie świąt Wielkanocnych odbędzie się w Kolonji Międzynarodowy Kongres zwołany przez stowarzyszenie gimnastyków Linga, celem złożenia hołdu pamięci „ojca gimnastyki szwedzkiej“, która w dziedzinie ćwiczeń cielesnych i gimnastyki leczniczej zajmuje pierwsze miejsce.

Per Hanryk Ling umarł przed blisko stu laty, ale jego system leczenia i pielęgnowania ciała znajduje dotychczas szerokie zastosowanie w wojsku, w szkołach, w szpitalach i w instytucjach sportowych. Słynnym ośrodkiem systemu Linga jest królewski centralny instytut gimnastyczny w Sztokholmie, założony przez Linga w 1831 roku. Instytut ten prowadzi stale kursa przeszkolenia uczniów w gimnastyce, w masażu i we wszystkich innych ćwiczeniach cielesnych, zarówno leczniczych, jak o charakterze czysto sportowym. Do instytutu zjeżdżają się studenci z całego świata, a dyplom „dyrektora gimnastyki“ jaki uzyskują na tych kursach posiada dobrze wyrobioną i zasłużoną markę w sferach sportowych i leczniczych całego świata.

Owi właśnie „dyrektorzy-gimnastyki“ stanowią wielotysięczny dzisiaj zastęp członków międzynarodowego stowarzyszenia gimnastyków Linga, — który to związek zwołał obecnie kongres do Kolonji, celem uczczenia rocznicy śmierci

swego wielkiego założyciela, oraz celem zademonstrowania pokazów najnowszych doświadczeń swego chlubnego zawodu.

Szwedzcy gimnastyki Linga spełniają dzisiaj na całym świecie nader doniosłą rolę, jako asystenci i pomocnicy lekarzy. Ich to wysiłkiem zawdzięczać należy powszechne teraz stosowanie t. zw. machanoterapii, opierającej się na masażu i na ogólnej gimnastyce ciała.

Sidi Okba, uniwersytet na pustyni

Sidi Okba jest jedną z najbardziej znanych uczelni Koranu w północno-zachodniej Afryce. Nazwę swą wzięła od wielkiego zdobywcy, który na ostrzu miecza niósł wiarę Islamu ludom północno-afrykańskim. Do meczetu, kryjącego wspaniały grób, przybudowana jest szkoła, schronisko i kuchnia studencka. Gospoda podobna jest kurnikowi o licznych przegrodach, do których, dostawczy się po drabinię, pakuje się tyłu studentów, łącznie z meblami, łóżkami, żadnej zapasowej garderoby. Wykłady odbywają się przeważnie na płaskim dachu meczetu. Tematem wykładów jest analiza pism świętych i badanie historii Islamu. Najbliższym zadaniem jest nauczenie się Koranu na pamięć od A do Z.

Nic nowego pod słońcem...

Nic nowego, lub prawie... Ktoby np. pomyślał, że wieczne pióro, które wydaje się wynalazkiem stosunkowo niedawnym, liczy już sobie ponad 175 wiosen? A jednak tak jest. W słowniku angielskim z 1754 roku znajdujemy taką oto definicję słowa „fountain pen“ — „pióro ze srebra lub miedzi, zrobione w ten sposób, by w jego wnętrzu mogła się znajdować dość znaczna ilość atramentu, który spływa na koniec małemi kropelkami“. (wl.)

100 tys. ludzi pada corocznie

ofiara automobilizmu w Stanach Zjednoczonych, jak wykazuje statystyka nieszczęśliwych wypadków. Cyfra ta ujawnia tendencję do ciągłego wzrostu wobec rozwoju ruchu samochodowego.

Czaszka Haydna

Stolica Austrii przygotowuje na rok przyszły uroczyste obchody celem uczczenia drugiego stulecia urodzin Józefa Haydna. Wielki ten muzyk, uważany za „ojca symfonji“, urodził się w Burgenland. Władze tejsze miejscowości, która po wojnie należy nadal do Austrii, wyraziły życzenie, by z okazji drugiego stulecia urodzin, prochy Haydna połączyć w jednym grobowcu; czaszka bowiem znajduje się obecnie w Wiedniu, w posiadaniu Tow. Przyjaciół Muzyki, podczas gdy szkielet spoczywa w kościele Drogi Krzyżowej w Eisenstadt.

Tak jak czaszka Mozarta, również czaszka Haydna przechodziła dziwne koleje. Administrator domu karnego Dolnej Austrii, Jan Peter, który zajmował się czaszkologią, umówił się z niejakim Rosenbaumem, sekretarzem księcia Esterhazy'ego, przekupił grabarza Jakóba Demutha, który dnia 31 maja 1809 roku pogrzebał zwłoki Haydna, by mu wydał jego głowę. W tydzień po pogrzebie dokonano strasznej operacji, i Peter zabrał ze sobą głowę Haydna, przechowując ją przez czas dłuższy. W obawie jednak, by sprawa się nie wydała, wręczył następnie czaszkę Rosenbaumowi. Gdy w 1820 r. książę Esterhazy, przyjaciel i opiekun Haydna, u którego przez długie lata mistrz uczył muzyki, otrzymał zezwolenie na wykopanie zwłok, władze wykryły profanację. Szczątki wielkiego muzyka pochowano w Eisenstadt a policja, po długich poszukiwaniach wykryła sprawców wykradzenia czaszki. Rosenbaum — zmuszony do oddania skradzionej czaszki, oszukał księcia Esterhazy'ego, wręczając mu inną, która przez dłuższy czas uważano za prawdziwą czaszkę muzyka. Dopiero kilkanaście lat później, na łożu śmierci, Rosenbaum przyznał się do popełnionej dodatkowej mstyfikacji i oddał księciu prawdziwą czaszkę Haydna, która po niedługim czasie przypadła w spadku Tow. Przyjaciół Muzyki w Wiedniu.

Nie wiadomo na razie, czy wiedeńskie Tow. muzyczne zgodzi się na wyrażone życzenie władz Burgenlandu, by oddać im czaszkę wielkiego muzyka. S. F.

Hodowla zwierząt domow.

w Polsce w latach ostatnich

Polska, jako kraj wybitnie rolniczy, jest jednocześnie terenem hodowli zwierząt domowych. Na jesieni 1921 r. obliczono, że na terenie Rzeczypospolitej hodowano: 3 miliony, 198 tys. koni, 7 milionów 878 tys. sztuk bydła rogatego, 2 miliony 170 tys. owiec i 5 milionów 166 tys. sztuk nierogacizny. W ciągu następnych lat siedmiu, liczby te wzrastają dość znacznie za wyjątkiem liczby owiec.

Pod koniec r. 1927 koni było w Polsce już 4 miliony 69 tys., bydła rogatego — 8 milionów 600 tys., nierogacizny 6 milionów 329 tys., owiec tylko milion 918 tysięcy.

W lecie r. 1929 cyfry te znów wyglądają nieco inaczej: liczba koni zmniejsza się nieznacznie, do 4 mil. 47 tys., liczba bydła rogatego wzrasta o przeszło 400 tys. sztuk, do 9 mil. 57 tys., gwałtownie zmniejsza się

liczba nierogacizny do 4 milionów 829 tys. sztuk, czyli o półtora miliona.

W stosunku do innych krajów w Polsce hoduje się dość dużo koni; tylko 4 państwa (Sewiety, Stany Zjedn., Argentyna i Brazylja) mogą się poszczycić większą liczbą rumaków, niż nasza Rzeczpospolita. Pod względem ogólnej liczby bydła rogatego Polska zajmuje wśród innych państw świata jedenaste miejsce: natomiast nierogacizny hodowano u nas dość dużo, tak że tylko w pięciu krajach (w Stanach, Sowietach, Niemczech, Brazylii i na Filipinach) — trzody chlewnej hodowano więcej, niż w Polsce.

Nareszcie hodowla owiec jest u nas stosunkowo słabo rozwinięta. Na stepach Rosji i Australji pasą się nieprzeliczone wprost masy tych zwierząt, oceniane w obu wyżej wymienionych krajach na przeszło sto milionów sztuk. I w kilkunastu krajach innych liczba owiec przekracza 10 milionów, podczas gdy u nas nie sięga nawet dwu.

Hodowla bydła, jako bardzo ważny dział gospodarstwa narodowego rolniczej Polski, ma przed sobą w kraju naszym specjalnie dobre widoki rozwoju. St. Cz.

Z różnych stron Polski

Akademja liturgiczna w Łomży.

(KAP). W niedzielę Palmową o godz. 5 w sali seminarjum duchownego w Łomży odbyła się akademja liturgiczna, urządzona staraniem ks. prof. M. Jasionowskiego. Odczyt p. t. „Co to jest śpiew liturgiczny“ wygłosił ks. prof. Jasionowski. Następnie chór męski z udziałem głosów chłopięcych wykonał sześć utworów gregoriańskich: Pueri hebraeorum, Pange lingua (Palestrina), Recessit Pastor, Vexilla Regis, Popule meus (Vittoria) i Christus vincit. Sala była wypełniona po brzegi przez doborową publiczność, która miała sposobność wsłuchać się w piękne metody chóralu gregoriańskiego.

Akademję zaszczylił swą obecnością ks. biskup Łukomski w towarzystwie ks. biskupa-sufragana Dembka.

Jakim warunkom uczynić trzeba zadość, aby uzyskać nadanie obywatelstwa Państwa Polskiego?

W myśl art. 8 ustawy z 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego petent, pragnący uzyskać nadanie obywatelstwa polskiego winien wykazać: iż: 1. prowadził nieskazitelny tryb życia, 2. przebywa w Polsce stale conajmniej jed 10 lat, 3. posiada źródło utrzymania względnie zarobkowania, 4. włada językiem polskim. Podanie o nadanie obywatelstwa wnosi się do wojewody, względnie w Warszawie do Komisarjatu Rządu. Do podania należy dołączyć w myśl rozporządzenia wykonawczego Ministra Sprawy Wewnętrznych z 1920 r. metrykę urodzenia, zaświadczenie władzy obcego państwa, iż z chwilą nabycia obywatelstwa polskiego traci petent obywatelstwo danego państwa. O ile chodzi o nadanie obywatelstwa dla żony petenta, winien być dołączony akt ślubu.

Aresztowanie uczniów żydowskich za działalność komunistyczną

Wielkie poruszenie wywołało w Częstochowie aresztowanie w tych dniach sześciu uczniów gimnazjalnych pod zarzutem uprawiania działalności komunistycznej. Aresztowania dokonała policja; uwięzieni są następujący uczniowie 8 klasy, wszyscy Żydzi: Artur Broniatowski, Leon Bem, Mojżesz Perc, Moryc Prusicki, Henryk Tencer i Moryc Torbecko.

Przy rewizji u aresztowanych znaleziono odezwy i okólniki centr. komitetu komunistycznej partji z oceną wyborów do Sejmu i Senatu, referat o międzynarodowym „dniu kobiet“, niemieckie czasopisma komunistyczne i t. p.

Z nowych wydawnictw

„W górę serca!“ — modlitewnik dla dzieci szkolnych, wydany przez ks. radcę Kaźmierskiego z Szamotuł, ukazał się świeżo na półkach księgarskich. — Książeczka istotnie doskonała, umiejętnie opracowana przez doświadczonego duszpasterza, znawcę duszy dziecięcej i miłośnika dziatwy. Na szczególniejsze podkreślenie zasługuje zamieszczenie nauki o Roku Kościelnym, pięknych modlitw podczas mszy św. (pięć wzorów), modlitwy do polskich patronów; uwzględnione są również nasze wiekami usiwione nabożeństwa, jak: Godzinki, Gorzkie Żale, Droga Krzyżowa, Procesja Żalobna itp. Dalej spotykamy modlitwy dla Tow. Dzieciątwa Jez. i spraw misyjnych oraz wiele innych dla dzieci odpowiednich modlitw, przygotowanie do sakramentu św. w tej formie jest wprost wzorowe. Dobór pieśni jest bogaty i staranny zarazem; pieśni stosuje autor, całkiem słuszenie, wśród modlitw podczas mszy św. i sakram. Pokuty, to znowu przytacza pieśni do naszych patronów, oraz ogólnie czczonych, jest Tantum ergo, jest Veni Creator, Te Deum i wiele innych znakomicie dobranych pieśni; jest również nasze treściwe Credo społeczne „My chcemy Boga“, które od dziecka każdego człowieka winien umieć na pamięć.

Pamiętaj o Komitecie niesienia pomocy bezrobotnym — Nowy Rynek 13, telefon 55-88 — P. K. O. 213 005.

Ofiary składać też można w naszej administracji.

Czy Ojciec św. wyjedzie z Rzymu

na odpoczynek wakacyjny?

(KAP). Prasa francuska i inna zastanawia się, czy Ojciec św. wyjedzie z Rzymu w czasie nadchodzących miesięcy letnich. Pogłoski o jego wyjeździe na odpoczynek były tak częste i tak liczne, że w końcu przestano w nie wierzyć. A jednak, zdaje się, że w tym roku fakt ten nastąpi: przynajmniej tak utrzymują mieszkańcy Castel Gandolfo. Ale oni i w przeszłym roku mówili to samo, tym razem jednak mają pewne dane. Oto od kilku tygodni w letniej rezydencji Urbana VIII w renowacyjnej pracują murarze, stolarze i inni rzemieślnicy pracując w pośpiechu i z wielką energią. Zamek podany jest gruntownej restauracji, której zresztą potrzebuje. Od jesieni 1869 roku, kiedy Pius IX spędził tam ostatnie swoje wakacje, budynek był zamknięty a gruba warstwa kurzu pokryła jego mury i sprzęty.

Zamek jest pełen wspomnień. Pozostał takim, jakim go zastał zbudować Maffeo Barberini, późniejszy papież Urban VIII. Ozdobili go tacy artyści, jak Maderno, Braccioli, Castelli i Gian Lorenzo Bernini, a Aleksander VII z rodu Chigi polecił go znacznie rozszerzyć. Castel Gandolfo, leżący w malowniczej okolicy nad jeziorem Albano, był ulubionym miejscem wypoczynku papieża w ciągu dwóch stuleci, szczególnie jednak upodobał go sobie Pius IX.

O dole robotników budowlanych

W tych dniach toczyły się w lokalu p. Jazyka żywe obrady robotników budowlanych miasta Poznania. Zainteresowanie było znaczne, albowiem sala była do ostatniego miejsca wypełniona.

Na temat prac zawodowych mówił p. Nader, poczem zebrani uchwalili trzy rezolucje, które wysłane zostaną do władz.

Rezolucje występują przeciwko obniżeniu płac w zawodzie budowlanym, fabrykach, hutach i gospodarstwach. Obniżka ta stała się — jak zebrani twierdzili — na skutek zezwolenia Ministerstwa Pracy. Poza tem zebrani wystąpili przeciwko zapowiedzianym reformom w kasach chorych. Zmiany te, jak wiadomo, miałyby ten efekt, że za lekarstwami pobieranoby dodatkowo 50 gr. — Przeciwno tym zmianom wypowiedzieli się ostro zebrani.

Zebranie to — zwołane przez Zw. Pracowników Budowlanych Z. Z. P. — Zw. Czeladzi i Podmajstrów murarskich oraz Zw. Cechowej Czeladzi Ciesielskiej — miało charakter poważny, nacechowany troską o byt licznej rzeszy robotniczej i rzemieślniczej, która dziś najwięcej cierpi pod ciężarem bezrobocia. (z)

Z życia Towarzystw

Towarzystwo Marynarzy Rezerwy w Poznaniu podaje, iż na walnym zebraniu w dniu 14 marca br. wybrany został nowy zarząd, do którego należą: prezes — Aleksander Wicwalski, Poznań, Młyńska 6, zastępca — Władysław Krzywoś, sekretarz — Antoni Piasecki, skarbnik — Stefan Trojankowski, lawniczy: Haremska, Kardasz, chorąży — Franciszek Nowacki, kierownik oddz. strzeleckiego Jan Kuliński, rewizorzy kasy: Mizgalski, Nowacki, Łączyński. Obrady walnego zebrania toczyły się pod kierownictwem delegata Zw. Tow. Marynarzy z Bydgoszczy p. Nalezaka. Na zebraniu poruszano sprawy ściśle dotyczące Towarzystwa, między innymi uchwalono jednogłośnie wysłać telegram imienny do Głównego Dowódcy Floty Komandora Unruha w Gdyni. Dalszy ciąg obrad toczył się przy b. ożywionej dyskusji nad dalszym dobrym i pomyślnym rozwojem Towarzystwa, poczem nowy prezes o godz. 10 min 45 zamknął zebranie hasłem: Cześć Flocie!

Następnie miesięczne zebranie odbędzie się w dniu 11 kwietnia br. na sali p. Jarockiej przy ul. Maszalarzkiej 8. punktualnie o godz. 20, na które Zarząd wzywa wszystkich członków, oraz jeszcze dotychczas niezorganizowanych byłych marynarzy wojennych i handlowych.

RADJO

Programy radijoniczne:

Czwartek, dnia 9 kwietnia 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 Gimnastyka poranna; godz. 7.15 Gazeta poranna; godz. 13.05 Koncert gramofonowy; godz. 14.00 Komunikaty; godz. 17.45 Koncert kameralny (transmisja z Warszawy); godzina 18.45 Dialogi humorystyczne; godz. 19.00 Kurs elem. języka ang.; godz. 19.15 Feljeton rolniczy p. t. „Racjonalne zakładanie i obsiewanie łąk”; godz. 19.30 Rolnicza skrzynka radijowa; godz. 19.45 Dodatek

lotniczy; godz. 20.30 Koncert solistów. Wykonawcy: Janina Świąćicka, art. op. (sopran), Stanisław Kincel (skrzypce), Mieczysław Mierzejewski (akompanjament); godz. 21.30 Słuchowisko p. t. „Sublokatorka” Grzymały Siedleckiego (transmisja z Warszawy); godz. 22.15 Sygnał czasu.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 Muzyka gramofonowa; godz. 14.00 „Twarz kobieca w słońcu wiosennym”; godz. 14.40 Dla maturalistów: „Ignacy Krasiński” — prof. K. Górski; godz. 15.00 Dla maturalistów: „Pol-ska a Prusy” — prof. H. Mościcki; godz. 15.50 „Na słowiańskiej Riwierze”; godzina 16.10 Komunikat dla żeglugi i rybaków; godz. 16.15 Muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Ludzie genialni”; godzina 17.45 Koncert kameralny; godzina 19.10 Giełda rolnicza; godz. 19.25 Muzyka gramofonowa; godz. 19.40 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.00 Feljeton: „W 24 godziny dokoła świata”; godz. 20.15 Pogadanka o Finlandji; godz. 20.30 Koncert narodowościowy muzyki fińskiej; godz. 21.30 Słuchowisko p. t. „Sublokatorka” Grzymały Siedleckiego; godz. 22.15 Koncert solisty z Katowic; godz. 23.00 Muzyka lekka i taneczna.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 7 kwietnia zgłoszono: Krystyna Wroncka, 6 l. Zbigniew Widolny, uczeń szkolny, 11 l. Helena Haremżanka, uczennica szkolna, 13 l. Józef Feyerhern, biurowy, 54 l. Marja Gronikowska, z domu Biskupska, 57 l. Antoni Piegza, robotnik, 61 l. Marianna Powaska, z domu Krajewska, 41 l. Józef Roszyk, 1 mies. Katarzyna Kossaczowa, z domu Matuszczakówna, wdowa, 81 l. Józefa Ratajczakówna, kucharka, 81 l. Marja Tarczewska, z domu Owczarczakówna, 31 l. Mieczysław Okoniewski, uczeń szkolny, 9 l. Kazimiera Olejnikówna, 4 l. Leon Bogajski, kupiec, 55 l. Józef Michalak, strzelec 55 p. p., 24 l. Marja Nowicka, 2 dni Karol Świerczyk restaurator, 66 l. Wiktor Falkenstein, miejski dozorca filtrów, 75 l. Franciszek Józefowski, krawiec, 56 l. Helena Wykowska, z domu Nielubowicz, 30 l. Joanna Pers, ekspedjentka, 25 l. Marja Rojtko, 22 l. Stanisław Wrzyszczyński, ślusarz, 43 l. Feliks Büttner, kupiec, 37 l. Teofila Nowak, z domu Gaca, 44 l. Adam Senenko, 5 min. Zenon Majchrzak, 10 mies. Lucja Pospieszalska, z d. Mizgalska, 82 l. Helena Szurna, 15 dni.

22-ga Loteria Państwowa

(Bez gwarancji)

W dwudziestym drugim dniu ciągnięcia 5-jej klasy wygrane padły na numery następujące:

10.000 zł na nr. 203946.
 5.000 zł na nr. 134333.
 Po 3.000 zł na nr. nr. 35811 45423 47071 69877 105508 152156 172726 180139 188512.

Po 2.000 zł na nr. nr. 23203 48668 54157 64131 70939 76068 124550 125542 127598 138289 143239 140008 204563.

Po 1.000 zł na nr. nr. 61 7240 13134 13845 29814 33676 44876 48597 56343 62665 64960 68516 76255 80017 82937 90903 91294 98870 109752 118828 124034 141865 186865 188009 189552 196448 205302 207649.

Po 500 zł na nr. nr. 2448 2751 3213 5280 6225 6574 7068 8325 9334 17004 17170 18564 20155 20872 23306 23445 25528 32412 32661 35051 35777 38168 39806 40168 40375 43909 44972 47080 47842 50734 50894 55179 55828 56705 58986 61890 61908 62848 64061 65720 67073 68480 71062 73569 74671 76319 78293 80059 80948 81829 82725 86027 87117 89326 93258 94709 96949 97058 97289 99051 99529 100710 101632 102296 104016 106966 107242 108655 110935 114263 115020 116750 116847 119671 122865 126864 127686 127970 129061 129447 132503 134644 134688 143811 144102 144147 145032 146266 148617 149101 156762 158093 158180 150019 150277 152870 156150 159694 160089 161528 161975 162663 163982 164477 164961 167855 167974 168307 170016 170113 170809 172854 179880 180447 180979 181031 181908 181941 182766 183787 185019 185087 188028 188080 189289 189535 190921 191929 192021 193156 193551 194121 195169 195913 197981 199531 200677 202623 205569 206625 207183 209221 209459.

Po 250 zł wygrali numery następujące:
 67 444 542 73 712 24 55 878 1089 182 279 88 728 862 65 67 2054 101 12 278 518 830 39 935 65 3056 127 90 254 323 68 466 83 548 70 89 690 869 904 30 4031 124 33 99 238 94 340 42 49 449 851 87 88 971 5012 107 229 66 92 324 77 469 517 629 977 6377 480 501 97 601 83 725 33 49 65 81 836 990 7077 218 74 76 98 305 524 710 871 900 8112 442 542 95 789 9045 77 89 199 215 42 50 377 419 594 673 742 801 15 57 10012 95 256 90 313 477 547 650 724 884 956 11038 66 112 45 73 95 208 35 36 85 355 509 605 62 760 84 896 12025 112 48 252 322 38 431 45 561 639 66 83 98 781 967 76 13013 49 141 53 60 68 276 344 519 22 36 97 789 97 925 69 73 14018 79 188 229 64 378 495 618 55 68 75 870 948 16039 85 316 31 43 418 68 91 686 721 849 17066 104 7 241 432 606 22 81 790 18004 98 117 74 211 396 437 43 50 52 533 919 19001 19 41 97 170 215 62 255 442 86 636 71 725 75 809 969 20008 26 62 70 92 193 252 57 330 35 694 898 925 21169 272 370 401 9 62 687 724 22022 72 110 275 311 516 688 715 47 71 817 942 49 23109 292 99 309 87 503 16 99 637 90 842 908 25 40 82 24072 138 53 85 235 71 307 507 68 77 665 802 96 902.

25054 65 151 80 225 40 97 331 450 507 24 642 751 97 26142 67 202 69 70 362 76 531 666

95 745 72 834 942 20097 127 35 332 72 85 584 659 927 64 23065 194 203 64 444 83 645 58 728 48 90 872 948 29085 105 13 43 47 393 400 37 76 708 9 53 874 970 87 30016 47 87 173 228 79 317 499 512 47 635 55 514 38 990 31104 46 66 86 99 246 323 417 56 873 627 33 50 760 925 72 95 32058 145 213 16 38 345 68 70 488 614 45 761 92 958 74 97 33128 32 75 263 65 355 626 908 34153 57 266 82 376 436 595 623 83 800 927 35025 162 20032 91 355 80 94 426 68 506 23 43 632 739 897 990 36177 224 399 494 719 35 89 893 37116 278 95 635 728 47 67 76 815 38206 63 305 62 592 94 758 832 54 71 963 39083 240 307 96 449 60 63 547 642 737 822 25 88 927 89 40056 251 356 556 647 94 743 840 919 79 41087 185 87 251 52 802 921 96 42008 94 284 583 96 621 801 34 82 84 43138 51 99 203 25 27 53 84 86 427 33 772 809 76 928 44038 102 62 86 233 76 94 348 514 52 601 774 837 83 966 45189 202 13 77 93 433 91 98 543 65 649 57 776 870 955 46083 105 257 482 504 621 37 68 805 955 62 88 93 47049 75 92 189 282 342 83 91 406 39 521 688 883 913 82 92 48002 70 119 99 321 30 406 81 685 729 43 52 816 61 82 85 49088 176 273 319 411 60 698.

50258 312 534 95 674 709 966 51026 55 105 22 422 662 729 52003 39 57 492 631 73 701 838 46 70 981 53028 152 239 47 300 34 44 49 461 75 568 614 52 67 746 88 867 900 28 54004 87 95 208 74 92 433 35 502 635 748 55021 111 26 218 324 406 60 61 85 540 622 59 809 15 30 972 56007 15 308 20 414 652 67 721 86 823 918 57116 212 345 82 427 703 6 41 885 58015 55 93 111 395 422 38 99 63 577 720 24 865 59040 47 202 91 356 788 984 60034 93 323 71 424 43 602 65 61039 70 120 245 330 410 17 88 502 3 20 829 965 91 62043 50 136 39 51 243 393 45899 572 75 726 35 884 940 63007 12 19 81 302 71 404 516 708 33 835 54 70 64072 235 351 599 701 10 50 898 906 52 65031 65 200 6 86 300 59 526 34 653 779 805 40 72 912 43 55 66203 16 85 330 45 47 98 598 749 68 806 31 69 91 921 43 75 67201 78 451 537 888 68050 98 334 441 97 535 37 801 23 85 994 69022 91 120 258 71 388 589 684 722 60 804 42 900 70225 52 317 490 530 660 811 80 71005 27 43 50 263 93 383 518 57 78 631 45 741 56 92 888 923 37 52 88 72009 17 37 91 95 250 71 396 475 545 60 57 8204 41 69 901 64 97 73121 218 96 519 603 24 810 79 959 74005 19 79 82 279 654 95 701 2 79 825.

do I. klasy 23-cie.
Losy Polskiej Państw. Lot.
 Klas. są już do nabycia w najszczęśliwszej kolekturze
Juljana Langer
 Tel. 16-37. Tel. 31-41.
 Centrala Poznań, Wieka 5.
 Filja: Poznań, Sew. Mieżyńskiego (Hotel Monopoli) nr 8881
 1/2 losu à zł 10.—

75004 47 52 129 202 126 70 436 620 66 56 732 74 76079 84 101 28 225 498 554 630 802 5 52 940 77120 37 288 93 341 427 29 595 608 747 847 904 98 78002 14 99 295 460 596 652 709 60 72 829 911 31 79034 288 350 419 21 503 675 774 835 37 80 954 69 80114 221 25 63 394 97 525 657 95 845 89 936 40 86 81110 44 91 397 461 556 645 98 805 23 65 82061 236 44 78 99 406 25 94 801 23 901 2 71 83001 16 114 263 428 56 532 639 724 84004 22 71 75 111 41 83 89 217 26 35 68 86 445 46 83 96 535 608 96 715 22 981 85020 52 70 75 224 349 433 607 85 817 97 86041 178 235 89 335 575 684 784 816 29 44 903 51 87040 274 436 629 712 92 872 97 926 88004 48 68 87 126 85 206 500 769 839 80 89144 86205 372 406 10 89 508 667 96 98 868 924 25 90014 75 95 353 413 53 95 654 730 812 16 91118 240 337 54 434 47 618 90 759 864 934 44 92058 201 91 415 54 651 793 860 83 93035 55 81 110 32 293 340 44 64 415 38 93 521 22 53 628 51 75 86 92 822 48 961 94117 238 304 18 22 74 491 508 18 33 80 82 734 46 57 855 968 95018 222 29 46 374 91 94 438 68 87 89 733 72 844 47 977 81 96145 67 98 279 91 306 562 726 62 85 91 812 90 97036 46 83 173 320 29 433 51 86 504 38 59 691 719 219802 98 129 222 30 351 61 416 49 53 74 911 99006 69 85 126 214 57 312 48 69 99 494 519.605 35 58 772 833 62 947 53.

100051 184 226 32 83 303 28 67 424 899 960 101073 138 240 67 97 301 437 73 521 53 644 75 707 82 91 852 974 102087 157 203 381 456 616 48 50 801 21 947 66 103248 55 314 51 55 97 506 21 650 744 859 95 937 45 98 104013 91 195 318 435 60 80 516 42 86 608 731 49 821 29 991 105063 127 66 68 525 641 57 64 756 851 90 982 106018 82 130 273 75 401 5 699 775 107005 13 290 380 81 96 561 65 635 44 706 94 934 108026 52 108 36 80 287 322 57 452 654 778 833 109000 131 98 208 17 39 445 73 514 51 53 57 627 57 628 880 85 966 110095 125 267 302 410 550 611 608 88 750 851 94 111102 40 83 326 55 451 554 647 83 792 98 957 112145 76 363 451 93 504 631 56 838 113022 68 125 84 280 302 86 442 549 776 811 34 50 911 53 114027 107 68 327 405 33 52 70 570 635 46 764 95 983 96 115021 56 71 131 78 97 242 74 343 473 500 53 801 16 36 927 56 116057 215 17 35 328 469 577 691 895 947 117015 18 165 246 52 302 604 5 69 700 31 43 915 118054 68 105 253 58 347 425 658 61 97 705 903 25 119003 10 206 82 344 494 785 98 120009 42 193 232 333 44 428 49 78 68 756 952 121149 382 84 96 478 507 12 72 77 785 122009 35 195 237 313 583 718 40 44 123056 124 75 292 318 58 476 530 57 663 807 14 58 922 124076 115 88 265 377 524 35 63 645 781 841 82 932 41 93.

125003 49 101 29 68 265 89 327 665 722 893 936 126005 81 259 303 75 493 674 76 91 900 30 127004 91 184 240 300 74 82 98 405 45 638 80 702 9 29 811 39 903 128004 33 184 92 238 47 351 435 531 36 804 35 63 71 86 94 933 128077 111 232 369 558 678 817 929 130102 201 14 322 524 25 131032 85 111 202 13 29 301 35 62 68 400 25 28 93 831 95 958 132041 42 140 45 159 79 309 490 655 82 945 133049 341 435 44 645 770

904 25 134012 113 25 93 336 54 459 517 626 783 834 903 51 135052 120 235 52 338 98 605 80 633 915 63 89 98 136256 76 301 10 60 526 817 59 137049 64 66 165 89 329 48 489 638 753 817 138054 135 85 228 387 412 520 27 66 699 747 83 802 42 993 139001 137 218 671 700 7 23 84: 64 89 993 140077 90 98 207 24 48 323 434 549 649 781 93 872 926 141159 67 298 508 622 798 818 938 142006 115 22 495 515 626 797 890 97 994 143023 38 42 64 102 518 41 647 53 77 96 755 70 806 30 144026 50 82 201 45 64 365 417 531 57 716 29 93 888 926 37 38 73 145086 267 313 57 427 31 73 658 86 740 98 835 903 9 76 146072 354 93 655 59 723 53 147186 313 17 70 460 618 92 148324 29 41 70 416 65 544 745 99 895 149:222 31 331 38 48 422 547 52 726 65 94 836 931 71.

150013 64 102 34 88 231 65 319 24 26 69 80 720 849 151133 316 423 502 645 704 57 950 65 152078 122 432 508 668 733 53 811 60 909 55 153031 119 38 53 86 230 492 538 790 912 21 41 61 74 154007 113 26 61 488 714 51 155007 38

Dnia 5 kwietnia 1931 r., o godz. 9-tej wieczorem zasnął w Bogu po krótkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., nasz najdroższy brat, szwagier, siostrzeniec i wuj, ś. p.

Feliks Büttner

w 38 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 9 b. m. o godz. 4-tej po południu z kościoła cmentarza św. Trójcy, za Dębem, o czym donoszą

zw 28 752

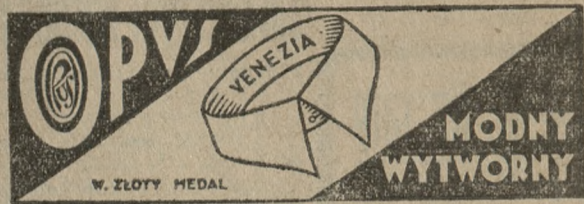
w głębokim smutku pogrążeni
siostry, bracia i rodzina.

Poznań, Pobiedziska, Miejska Górka, Duszniki, Chicago.

Osiedliłem się
Ostrów (Wlkp.) ul. Kaliska 21, telefon 66.

Dr. L. Tilgner

Lekarz specjalista chorób gardła, nosa i uszu.
Przyjm. 10 — 12 i 4 — 5,30 za wyjątkiem niedziel i świąt
oraz soboty po południu.
Pw 10 208-54.112

nr 8740

Sok czosnkowy

wysoc skoncetrowany oddawna wypróbowany środek do-
mowy przeciw zwapnieniu żył, wszystkim chorobom prze-
miany materji. 1 butelka 7 zł 3 butelki 18 zł nr 8 648
Dr. Caspary & Co., Gdańsk, Oddział 162

RÓŻE KRZAKOWE

kwitnące jeszcze w tym roku, śliczne odmiany z na-
zwiskiem i z wykazem uprawy. 12 sztuk róż i 10
wielkokwiatowych cebul „Gladiole” z 15,— włącznie
opłaty pocztowej i opakowania wysyła

B. KAHL, Szkoła Róż, Leszno (Wlkp.)
nr 9 518

Na sprzedaż

Hotel z restauracją

salą i wielkim ogrodem w mieście pow.
10 000 mieszkańców w dobrym położeniu.

Poważni reflektanci z większą gotówką
proszeni są o złożenie piśmienne zgłosze-
nia do Kurjera Poznański pod zw 28 738.

Aparat wulkanizacyjny

nżywany lecz w dobrym stanie, z wszelkimi nar-
zędziami, tanio do nabycia. Zgłoszenia do
agentury Kurjera Poznańskiego Leszno,
Komeniusza 42, telefon 204. nr 9 118

Tragarze żelazne

Profil 34, 36, 38, kupię okazyjnie.
Oferty do Kurjera Pozn. zw 28 746

Ekspedjent-dekorator

na stałą posadę potrzebny zaraz. **H. RAKOWSKA.**
Poznań, Stary Rynek 40, magazyn białawców.
zw 28 745

SEKRETARKI

prywatnej, inteligentnej, zręcznej i praktycznej, rutyno-
wanej maszynistki, znającej doskonale język niemiecki
oraz nieco francuski i możliwie angielski, biegłej w ra-
chunkach, poszukuję. Zgłoszenia z dokładnym życiory-
sem, podaniem wszelkich dotychczasowych zajęć, kilku
referencjami i fotografią pod zw 28 747 do Kurjera Po-
znańskiego w Poznaniu. — Oferty, nie odpowiadające
wszystkim powyższym warunkom, zupełnie bezcelowe.

Tokarnia czołowa
tarcz 1250 m/m, cztery
przekładnie.

Rewolwerówka
przełot średnicy 300 m/m,
6-cio częściowa.

Exenter sztanca
do ładowania, 500 m/m.

Maszyna
do zwijania blachy, 2 m sze-
roka, 4 wálki średnicy 100
m/m. nr 9 096

6 imadeł
kutyh, po 2 zł za kilogram.
Wszystkie maszyny i nar-
zędzia znajdują się w bar-
dzo dobrym stanie z kom-
pletnymi przystawkami,
poleca

IGNACY TATARSKI,
Gniezno, telefon 169.

Kaflarze! Garncarze!

Glejtę i minję
prawdziwą, dostarcza nałtaniej
firma „TECHEBU”, Kraków.
Flakjanska 7. zw 28 425

AZOTYNA

pokarm dla roślin, do
nabycia w składach kwia-
tów, słoik 50 gr. zw 28 748

Cement portlandzki,
Cement n'epromakalny,
Cement szybkwiazający,
Wapno budowlane,
Wapno hydrauliczne,
Gips murarski i sztuk,
Trzcina sufitowa,
Cegły szamotowe,
Zaprawa szamotowa,
Płyty posadzk i ścienne,
Kury kamionkowe,
Koryta glazurowane,
Farby cementowe,
Tynk szlachetny,
Specjalna masa do naszczeln.,
Papa dachowa, dw 2 223
Dachówki,
Sufitówki i płyty ścienne
i t. d.

posiada s'ale na składzie

Gustaw Glaetzner,
Poznań 3, ul. Mickiewicza 36.

Składnica:
ul. Kraszewskiego 10.
Telefon: 6580 i 6328.

Dnia 7 kwietnia 1931 r., o godz. 8-mej, zmarł
długoletni członek nasz, ś. p.

Leon Bogajski

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się w pią-
tek, dnia 10 b. m., o godz. 4 po południu, z do-
mu żałoby przy pl. Bernardyńskim 4 na stary
cmentarz św. Małgorzaty. zw 28 756

O liczny udział pod sztandar uprasza

Zarząd Towarzystwa Restauratorów
na miasto Poznań i okolice.

Dnia 7 kwietnia 1931 r. rozstał się z tym świa-
tem członek nasz, ś. p.

Leon Bogajski

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 10. IV. 1931.
o godz. 16-tej, z domu żałoby Plac Bernardyński 4,
na cmentarz św. Małgorzaty. Szan. Członków upra-
sza się o liczny udział w pogrzebie.

Cześć Jego pamięci! zw 28 755
Wypadek 28. **Tow. Powstańców i Wojaków**
Poznań-Śródmieście.

Dnia 7 kwietnia, o godzinie 8 rano, zmarł długo-
letni radca Komisji Ubogich XII. ś. p.

Leon Bogajski

W Zmarłym straciliśmy serdecznego Kolegę i su-
miennego opiekuna ubogich. Pamięć Zmarłego za-
chowamy w długiej pamięci. Pogrzeb odbędzie się
w piątek, dnia 10 kwietnia, o godzinie 4-tej, z domu
żałoby plac Bernardyński 4.

Komisja Ubogich XII.

Za duszę ś. p.

siostry Józefy Mellin

zmarłej 3. 4. 1931 r. w Gostyniu, b. długoletniej prze-
łożonej domu sierot w Zdunach, która przez 8 lat,
a mianowicie w latach powstania była współpracow-
niczką moją w pracy duszpasterskiej i narodowej,
odprawi się w poniedziałek, dnia 13 b. m., o godz. 9
w kościele św. Mikołaja w Inowrocławiu dw 3 277

nabożeństwo żałobne.

Wiel. Ks. Ks. Konfratrów, którzy Ją znali, pro-
szę o memento. **Ks. B. Jaśkowski, b. proboszcz Zdun.**

Pryw. Lecznica

KOSMETYKI CHIRURGICZNEJ

w POZNANIU.

Konsultacje: w piątki i soboty ul. Sew. Mielżyńskiego 21,
10 — 13 i 15 — 19. zw 28 744

Ofiarujemy

seradełę,

wykę, peluszkę

oraz koniczynę czerwoną

w partjach drobnicowych wzgl. pół i calo-
wagonowych — loco Bydgoszcz.

Opróbkowane oferty wysyłam na żądanie.

Zefiryn Rzymkowski

Ziemiopłody
Bydgoszcz, D-ra Em. Warmińskiego 15, telefon 1793 — 1787.

Aug. Hoffmann, Gniezno

Szkółki drzew owocowych i wielkie hodowle róż
Telefon 212. Kanton, ul. Trzemeszńska 42

poleca na wiosenne zasadzenie

wszelkie drzewka i krzewy owocowe i ozdobne,
rośliny żywoplotowe, konifery, róże, datie etc.
w znanym najlepszym wyborze. zw 28 642

Opisujący katalog oraz cennik bezpłatnie.

Dnia 6 kwietnia 1931 r., o godzinie 3.30 rano,
zmarł długoletni członek nasz, ś. p.

Karol Świerczyk

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w czwar-
tek, dnia 9 b. m., o godz. 5 po południu, z Za-
kładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ulicy
Bukowskiej. zw 28 757

O liczny udział pod sztandar uprasza

Zarząd Towarzystwa Restauratorów na miasto Poznań i okolice.

W drugie święto Wielkiejnocy, o godz. 11.10,
zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach,
opatrzone Sakramentami św., mój najdroższy
mąż, ś. p.

Kazimierz Porankiewicz

przeżywszy lat 31. Pogrzeb odbędzie się w czwar-
tek, dnia 9 bm., o godz. 15-ej, z kościoła 7 Szpi-
tala Okręgowego, Wały Jana III, na cmentarz
Garnizonowy, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona
żona.
zw 28 751

Swarzędz, Poznań, Berlin, w kwietniu 1931 r.

Za liczne dowody współczucia, przesłane wień-
ce oraz za oddanie ostatniej przysługi drogiemu
mężowi i ojcu, ś. p.

Stefanowi Sławińskiemu

składamy wszystkim Krewnym i Znajomym ser-
deczne

Bóg zapłać!

żona i dzieci.
zw 28 753

W drugą smutną rocznicę bolesnej śmierci
mego ukochanego męża i troskliwego ojca, ś. p.

Józefa Napieraly

zostanie odczytana

msza św. żałobna

w piątek, 10 kwietnia, o godz. 9-tej, w kościele
św. Marcina, przed ołtarzem wielkim.

Pw 10 406-14.11 **Żona z synem.**

PLUSKWI
Jedyny, prawdziwie skuteczny.
Zadanie wszędzie.
tepi radykalnie
MOGIL
nw 8753

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży
maszyn do szycia potrzebni.
Pw 9543 4 11 39 40

Restauracja Ogrodu Zoologicznego
Wszystkim moim Szan. Gościom podaję do łask. wiadomości, iż z dniem
9 b. m. rozpoczynają się u moie
CZWARTKOWE WIECZORKI TOWARZYSKIE
na które najuprzejmiej zapraszam.
Pw 10 400-14,9
St. Kaczmarek,
gospodarz.

Zarządczyni-gospodyni
z długoletnią praktyką, znająca wszelką pracę gospodarstwa domowego, podwórzowego i szycie, poszukuje posady od 1 maja r. b. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. pod nw 9158

Poszukuje zaraz
doświadczonego
sekretarza
do spraw notaryalnych.
Dr. Lerch, Pszczyzna G. Sl.
dw 8754

Zwyczajne Ogólne Zgromadzenie
członków Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

odbędzie się
we wtorek, dnia 28 kwietnia 1931 r., o godzinie 5 po poł., w lokalu Giełdy, z następującym porządkiem obrad:
1. Zatwierdzenie sprawozdania Rady Giełdowej oraz bilansu i rachunku zysków i strat Giełdy za 1930 r.
2. Wybór członków Rady Giełdowej na miejsce ustępujących z koleji.
3. Wybór członków Rady Giełdowej na miejsce opóźnionych mandatów.
4. Wybór Komisji Rozjemczej.
5. Wolne wnioski.
Wiceprezes Rady Giełdowej
(-) Adamczewski
Pw 10 403-14,8

W Orędowniku Urzędowym st. m. Poznania ogłaszamy przetarg w dniu 13 kwietnia 1931 r. na **zwózkę kamieni brukowych**.
nw 9 159/60
MAGISTRAT VII

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W czwartek, dnia 9 b. m., o godz. 12-tej w południe, sprzedawac będą za natychmiastową zapłatą w Gnieźnie przy ul. Chrobrego 12:
całkowite urządzenie składu, większą ilość bielizny damskiej, dziecięcej i towarów krótkich. nw 8 351
Licytacja odbędzie się napewno. Obejrzenie towarów jak i wgląd do taksy może nastąpić godzinę przed licytacją. Sprzedaż nastąpi w całości lub w większych partiach.
Baczyński
komornik sąd. w Gnieźnie, ul. Trzemeszeńska 74, tel. 166.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W czwartek, 9. 4. 1931 r., o godz. 10-tej, ul. św. Marcina 46, II, sprzedam publicznie najwięcej dającymu: **maszynę do pisania, biurko, szafę do ubrań, maszynę do szycia i komode.** nw 8 847
W. Trzeciak, komornik sąd. Poznań, Młyńska 3, tel. 51 18.

Magistrat st. m. Poznania ogłasza niniejszem przetarg na skanalizowanie projektowanej ul. 14 pomiędzy ul. Rolną a ul. Lanową.

Blisze informacje i podkłady ofertowe za opłatą 5.— zł. można otrzymać w ratuszu, pokój 33.
Otwarcie ofert nastąpi dnia 11. IV. 1931 r. o godz. 9-tej w pokoju 33.
nw 9 161/2
MAGISTRAT VII

4. K. 1/31. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Rakoniewicach i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Rakoniewice k. 545 i 546 na imię Romana Simińskiego, kupca w Rakoniewicach, zostanie dnia 6 czerwca 1931 r., o godz. 11.30 przed południem, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 8. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 6 marca 1931 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert, i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyli im przeczyl. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw. oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przyzbicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Wolsztyn, dnia 4 kwietnia 1931 roku. Sąd Grodzki. nw 9 937**

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W piątek, dnia 10 kwietnia b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2, w podwórzu, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
2 maszyn do pisania, 2 maszyn do szycia, maszyny do drukowania, fortepianu, 2 samochodów, rusztowania do budowl, aparatu do kawy, 2 szaf do rzeczy, szyfonierki, 2 biurek, 3 stołów, 2 luster, umywalki, zegara, 2 krzesel, wagi stołowej, 2 stojaków do kwiatów, 2 reflektorów, radioaparatu z głośnikiem, tokarki, 20 tuz lampionów, obuwia i win. Obejrzc można 15 minut przed sprzedażą. nw 9 156/7
Poznań, dnia 8 kwietnia 1931 r.
MAGISTRAT XIII/4.

Izba Przemysłowo-Handl. w Bydgoszczy, Nowy Rynek 8 ogłasza

KONKURS
na stanowisko referenta Izby w charakterze kierownika Referatu Administracyjno-Prawnego.

Wymagane: wyższe wykształcenie prawniczo-ekonomiczne, praktyka zawodowa, szczególne przygotowanie w zakresie podatkowym i socjalnym. Znajomość języków polszana.
Objęcie stanowiska natychmiast, pobory około 600 zł. zależnie od kwalifikacji.
Podania należy udokumentowane z podaniem życiorysu należy wnosic na ręce Urzędującego VPrezesa Izby.
(-) R. Stobiecki
Urzędujący VPrezes Izby.
dw 3 281

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo.
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble
wszelkiego rodzaju, nowe i używane po znionych cenach na najdogodniejszych warunkach spiaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Telefon 64 25. Pw 9 015-5 99

Gramofony
Płyty - Przybory
Sprzedaz po najniższych cenach. F. Balon, Woźna 12. Pw 9 539-10 53

Meble
po niebywałych niskich cenach. Hilscher, Górna Wilda 56 i ulica Żydowska 34. nw 8 159

Meble
na raty i za gotówkę najtaniej poleca Szpryngacz, Wielka 13. Pw 9 502

Dobrze zaprowadzony
sklep drogerijno-kolonjalny z 50 tysiącami obrotu, w bardzo ruchliwym punkcie na kresach zachodnich jest okazynie do sprzedania. Do objęcia potrzeba ca. 8-10 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 78 538

Sypialnie
ładne, solidne, jasnodębowe nadzwyczaj tanio sprzedca Stolarnia, Kwiatowa 6. zw 78 548

Książki
naukowe, powieściowe korzystnie sprzedam. Wiadomość: Grudziński, Plac Sapieżyński 5. zw 78 947

Niebywała okazja
Nowoczesne apa ty 5-lampowe 295 zł. Gramofony gabinetowe, walizkowe, płyty gramofonowe, po znionych cenach. Aparaty anodowe 120 zł. nowoczesne schematy montażowe L - Przyjmujemy asygnaty „Kredyt”. Dnia p. urzadzików kredyt do 12 miesięcy. „Radjoton”. Wieczorek Rzemyskiwicz, Poznań, ul. Półwiejska 4. dw 3161

Z
powodu wyjazdu sprzedam handel kolonialno-delicatesowy przy ul. Włocławskiej, bardzo dobre miejsce też dla innej branży. Oferty Kurjer Poznański zw 78 780

Sprzedam
w Kiekrzu 3 domy czynszowe wraz z zabudowaniem gospodarzem ogrodem owocowo-warzywnym, gdzie kościół, szkoły, dworzec, poczta, duże jezioro w miejscu, dochód 6 000. zabudowania maszynowe, nowe za 37 000 złotych wpłaty 16 000. reszta dogodnie warunki spłaty mieszkanie wolne, 3 pokoje, kuchnia, 2 mieszkania dla letników. Spieszne zgłoszenia Koterwa, Kiekrz, pow. Poznań, zw 78 877

Taksówkil
Sprzedam dwie taksówki samochodowe z koncesją i zegarami, razem lub oddzielnie ewentl. zamienie na parcelę etc. Oferty Kurjer Poznański zw 78 809

Samochód
osobowy Studebaker gotowy do jazdy sprzedam tanio. Owianny, Górna Wilda 74. zw 78 865

Fabrykę
wód mineralnych sprzedam. Kurjer zw 78 864

Taksówka
Ford na sprzedaż. Piekary 8 a. m. 30. zw 78 863

Mniejsza
restauracja w śródmieściu z pełnym wyszynkiem, z mieszkaniem lub bez zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Jewasiński, Długa 8, parter. zw 78 859

Aparat
fotograficzny (ewentl. powiększeniem) sprzedam. Maleckiego 35, mieszkanie 2. zw 78 836

Gdynia
parcela budowlana 600 m kw. centrum sprzedam. Kurjer zw 78 831

Wózek
dziecięcy, niklowany na pasach sprzedam. Różana 10/10 a, mieszkanie 6. zw 78 886

Pianino
krzyżowe sprzedam tanio Rynek Łazarski 3, III, Wasielewski. zw 78 889

Jezioro
rybne ca. 120 mórg i kilkanaście mórg ziemi na osadę rybacką powiat Srem sprzedca zaraz Biuro Parcelacyjne Poznań, Kantaka 5 zw 78 900

Maszynę Singera
sprzedam. Szwajcarska 16, mieszkanie 16. zw 78 948

Sztychy
szafa gdańska i rozmaite starożytne meble na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo, zw 78 750

Singera
damska jak nowa. Zmięziński, Szyperka 3. zw 78 946

Platformę
i szor tanio sprzedam. Wielkie Garbary 17, mieszkanie 12. zw 78 969

Piekarnia i kolonjalka
dobrze prosperująca na przedmieściu Poznania, do wynajęcia. Do objęcia potrzeba około 8 000. — Oferty Kurjer zw 78 956

100 mtr.
toru kolejkowego, 2 wywrotki tanio sprzedca Tynecki, Towarowa 21 a. zw 78 921

Fortepian
koncertowy czarny, krótki jak nowy sprzedam. Za Bramką 4, m. 5. zw 78 928

Kiosk
dobrze zaprowadzony, w dobrej okolicy, wraz z towarami i urządzeniem sprzedam inwalidzie wojennemu za 6 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zw 79 106

2
morgi pszennej ziemi, na tem dom w dobrym stanie sprzedam. Adres wskaże Kurjer. zw 78 993

Maszynę
do szycia mało używaną sprzedam. Półwiejska 20, podwórze, prawo. zw 79 019

Sypialnie
sprzedaje bardzo tanio. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zw 78 986/7

Sprzedam
natychmiast konia, wóz. — Droga Urbanowska nr. 13, parter, lewo. zw 79 025

Lornetkę
teatralną z rączką i kożuch używany okazynie sprzedam. Adres Kurjer zw 79 024

Wyży
dobrej tresury i metody sprzedam. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zw 79 034

Sypialnie
biała, bardzo duża, z lustrami, cena 400 zł. Cieszkowskiego 7, mieszkanie 12. zw 79 041

Okazyjnie
nowa nasiodówka tanio, od 11-4. Patrona Jackowskiego 25, mieszkanie 4. jw 5 797

Gramofon
szafkowy i rower tanio sprzedam Słowackiego 48, mieszkanie 6. jw 5 798

Parcela
przy ul. Palacza 900 kw. mtr. do 4,50 zł. na sprzedaż. Oferty zw 79 056

Skład
towarów spożywczych, bardzo dobrze zaprowadzony, bez konkurencji z małym mieszkaniem sprzedam za gotówkę. Informacje: Różana 22, skł. zw 79 119

Wózek
elegancki, dobrze utrzymany, tanio. Bojanowska, Stary Rynek 91 zw 79 138

Zakład
fryzjerski, nowoczesnie urządzone, tanio sprzedam. Marszałka Focha 36. zw 79 079

Róże krzaczaste
silny towar, w dużo odmianach w cenie 10 sztuk 8 zł, 100 sztuk 70 zł poleca W Loll Inowrocław, Szyborska 15. zw 79 007

Okazjal
Sypialnie dębowa fornierowana, nowa tanio sprzedam. Grobla 30, II, lewo. zw 79 117

Skład
spożywczy mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer zw 79 049

Sprzedam
samochód „Praga” Alfa na chodzie za 1 500 zł. Adres Kurjer zw 77 781

Skład
cukierków z pokojem sprzedam. Adres Kurjer zw 78 934

Zakład
fryzjerski za 3 tysiące zł, wtem 1 1/2 roku dzierżawy sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zw 79 058

Maszyna
damska, rower męski sprzedca. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zw 79 055

Odkurzacz
„Elektrolux” mało używany korzystnie. Śniadeckich 26, m. 6. zw 79 067

Skład
kolonialny, dobrze zaprowadzony z towarami i magłem, koncesji tytoniowej z komfortowym mieszkaniem zaraz do objęcia. Adres wskaże Kurjer zw 79 063

Gdzie najtaniej?
Tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24. zw 79 066

Wóz
handlarski na resorach, nowy i 3 calowy jak nowy, Staszica 21, mieszkanie 16. jw 5 792

Biurko
orzechowe sosnowe oddam korzystnie niehandlarzowi. Oferty Kurjer zw 79 165

Gospodarstwo
25 mórg, 3 bydl, 1 koń, sadem owocowym, Krzyżownik, Adamczyk. zw 79 176

Jadalnię
dębowa, bogato rzeźbioną, bardzo tanio sprzedam Stolarnia, Bąkowska 9. zw 79 172

Po porcelanę
tylko do Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24. zw 79 064

Dom składowy
zawierający 2 składy, duży zajazd, 18 średnich mieszkań, wiele przynależności pobocznych korzystnie na sprzedaż. — Wetr, Toruń, św. Duchy 11, nw 9 146

Zakład fryzjerski
sprzedam Caliński, Zbąszyń, nw 9 154

Maszynę
do pisania „Underwood” tanio sprzedam. Młyńska 12a, mieszkanie 6. zw 79 184

2 placzce
damskie, eleganckie, kostium jasny dobrze utrzymany, sprzedam. Bojanowska — Stary Rynek 91, skł. zw 79 127

5 KUPNA

Buifetu
z obudowaniem nadającego się do lepszej kawiarni i cukierni, długości od 3-4 mtr poszukuje od zaraz. Oferty zw 78 619 do Kurjera.

Poszukuję
kupna gospodarstwa obszaru 140-206 mórg dobrej ziemi lub dzierżawy od 400-600 mórg. Zgłoszenia do Kurjera zw 77 330

Repozytorja
nadające się do drogerji z szufladami, naczyń a, słoiki, stół wagi itd. kupę zaraz. Spieszne zgłoszenia do Kurjera pod zw 78 853

Palnę
większą okazynie kupię. Oferty do Kurjera zw 78 844

Kanarka
samca kupię. Zgłoszenia Kurjer zw 78 909

Pianino
kupię. Oferty Kurjer zw 78 958

Urządzenie
restauracyjne kupię. Oferty Kurjer Poznański, zw 78 942

Psa
pokojowego czujnego, rasowego kupię. Oferty Kurjer zw 79 031

Samochód
kupię, mało używany, k-ty. 2-4 osobowy. Łaskawe oferty z podaniem marki i rocznika, siły koni, ilości przebytych kilometrów i ilości kół zapasowych i ostatecznej ceny proszę do Kurjera zw 79 039

Przy Operze
Ale! Wielkopolskiej, Starościński ej. Waly Leszczyńskiego poszukuje willi z wolnem mieszkaniem 5-8 pokoi, lub plac pod budowę willi. Zgłoszenia Kurjer zw 79 103

Posiedziaciele ziemscy
groch „Wiktoria”! Kupuję wagonowo ładny duży groch „Wiktoria” placę dobrą ceną. Oferty skierować pod zw 79 091 do Kurjera Poznańskiego.

Młynarze!
Zakupuję wagonowo mąkę żytnia i pszenną z dogodnymi dla młynarza warunkami: zapłaty ewentualnie obejmie zastęstwo. Łaskawa odpowiedź skierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 79 090

Gitare
kupię. Dybalski, Górna Wilda 15 zw 79 062

6 KAMIENICE

Kamienica
3 piętrowa, dochód 8 000, cena 75 000, wpłaty 40 000. Kamienica centrum, składami, cena 110 000. Tomczak, Wierzbicze 31. zw 79 069

Wille
Puszczynskie dziewięć pokojową nową pięknie położoną przy lesie, tanio sprzedam. Wroniecka 19, skł. obuwia. zw 78 959

Kupię
dom czynsz. w Poznaniu wartości ca. 100 tysięcy, wpłace 70 tysięcy — bez pośredników. — Oferty Kurjer zw 79 070

Dom
II. piętrowy Łoznań, wpłaty 15 do 20 tysięcy sprzedam. Adres wskaże Kurjer zw 78 977

Wille
czynszowa, dochód 15 500, cena 115 000 sprzedam. Czarnecki Ratajczaka 13. zw 79 182

Kamienica
komfortowa, większe mieszkania, przy ulicy Ratajczaka, dochód 17 000, cena 160 000, wpłaty 100 000 sprzedca „Krakus”. Pocztaowa 30. zw 79 144

7 PIENIADZ

20 — 25 000 zł
poszukuję na 1. hipotekę bardzo dobrego folwarku 380 mórg Procent podług umowy. Zgłoszenia Kurjer zw 78 824

Kto pożyczcy
mi 30 000 złotych na 1. hipotekę kamienic w Krotoszynie, dam 4 pokoje z kuchnią. Złoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 268

Pożyczki
12-13 000 na 1. hipotekę gospodarstwa 98 mórg blisko Poznania poszukuje. Oferty Kurjer zw 78 856

Pożyczki
200-300 z poszukuje, wzamian za procent dam obiady lub pokój Spieszne oferty Kurjer zw 78 837

300 zł
poszukuje urzędnik Zgłoszenia Kurjer zw 78 898

20 000 zł
pożyczki ewentualnie w ratach poszukuje przedsiębiorstwo przemysłowe na 2 do 3 lat za zabezpieczeniem hipotecznym na warunkach według umowy. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 78 902

300 zł
pożyczki poszukuje, dam wysoki procent. Oferty Kurjer zw 78 927

Poszukuję
pożyczki 3 000 zł. Stała posada biurowa zaraz do objęcia. Zgłoszenia do Kurjera zw 79 007

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
6 pokojowe kuchnia pokój dla służącej, duża łazienka i t. d., słończne, w centrum, bez odstepnego wprost do gospodarza, od zaraz do wynajęcia. Oferty do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 14.3. Pw 10 395-14 3

3
pokoje z kuchnią wydzierżawia. Jan Kurkiewicz, Mosina. zw 78 882

Mieszkanie
5 pokojowe z zwrotem kosztów. Adres wskaże Kurjer zw 78 848

Dwupokojowe
kuchnia zaraz wolne Warunek: dzierżawa zgóry lub pożyczka. Komunikacja Poznań doskonała. Dokowicz, Kostrzyn, zdw 78 851

Trzy pokoje
z kuchnią, łazienka przy ulicy Warszawskiej wprost od gospodarza. Adres Kurjer zdw 78 849

3 pokoje
komfortowe nowa willa wprost od gospodarza zaraz. Adres Kurjer zdw 78 840

Mieszkanie
6 pokojowe komfortowe. willi Sołacz do wynajęcia od zaraz. Kurjer zdw 78 832

Mieszkanie centrum
piękne słoneczne, 9 pokojowe komfortowe z balkonem za dzierżawę miesięczną. Warunek: obficie czesnego mebli cena 7000. Oferty Kurjer zdw 78 830

2
umeblowane pokoje z kuchnią i łazienką wynajme Adres Kurjer zdw 78 804

Biuro
(obszerny pokój) przy Placu Wolności pierwsze piętro. front ewtl. z przejęciem mebli zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 78 923

Skład
zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza ul. Szamarzewskiego 30. zdw 78 908

Słoneczne
mieszkania 2 razy 3 pokojowe w nowej willi zaraz do wynajęcia. Gendera, Górna Wilda 119, skład zdw 79 011

Pokój
kuchnie wydzierżawie. Świerczewska 24, Debiec, zdw 79 044/5

Mieszkanie
z meblami, 3 pokoje, pokój dla dziewczyny na parterze, zaraz do oddania. Zieliński, Wierzbiciec 29, w podwórzu, zdw 79 033

Pokój
dla małżeństwa z wejściem z korytarza na stałe mieszkanie do wynajęcia. Meble w nim do wykupienia, niska dzierżawa (wśródmięściu) Oferty Kurjer zdw 79 170

Pokój
kuchnia za miesięczną dzierżawę wskaże Krzyżowski, Łukaszczyca 6, zdw 79 181

Pokój
dla małżeństwa z wejściem z korytarza na stałe mieszkanie do wynajęcia. Meble w nim do wykupienia, niska dzierżawa (wśródmięściu) Oferty Kurjer zdw 79 170

Do wynajęcia
zaraz 2 pokoje i kuchnia słoneczne, I. piętro, w Staszewie. Zgłoszenia K. Bartosiów, Staszew, Rynek, I. zdw 9 151

Dwa
próżne pokoje z balkonem zaraz. Objeżdżenie po godzinie 16. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 79 101

Mieszkania
za dzierżawę wskaże Blicharski, Półwiejska 26, zdw 79 039

Czteropokojowe
komfortowe za miesiecznie czynszem. Agencja Kurjera. Przecznicza 1a, zdw 79 161

5
pokoi z komfortem zaraz do wynajęcia Marynarska 5, zdw 79 052

Dwupokojowe
roczna dzierżawa 1500. Agencja Kurjera Przecznicza 1a, zdw 79 160

Cztery pokoje
kuchnia (łazarz) wolne zwrot remontu, czynsz miesiecznie płatny wynajmie. "Pawłoni", Marszałka Focha 15, zdw 79 169

Trzypokojowe
z komfortem w willi, ogród wazny, pięć minut od tramwaju okolica cytadeli, natychmiast bez odstępnego, za miesięczną dzierżawę z powodu wyjazdu do wynajęcia. Warunek kupno niektórych mebli i stolowego, bardzo tanio. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 79 178

Mieszkanie
pięciopokojowe za dzierżawę oddam. Czarnecki, Ratajczaka 13, zdw 79 183

9 SZUKA MIEZSK.

Mieszkania
parterowe lub sutereny wprost od gospodarza szukam. Agencja wykluczeni. Oferty z ceną Kurjer zdw 79 003

Mieszkania
5 pokojowe słoneczne, czystego z balkonem, łazienka, pokojem dla służby, II. lub chętnie III. piętro, okolica Jasnej, Słowackiego, Matejki od 1 czerwca lub lipca wprost od gospodarza poszukuje, czynsz półroczny lub roczny zgóry Oferty Kurjer zdw 78 847

Bezdzietne
małżeństwo 3-4 pokojowe - wśródmięściu lub blisko tramwaju toczny czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 78 895

2 lub 3
pokoje, kuchnie przynależności poszukuje od lipca lub rychlej wprost od gospodarza starszy urzędnik. Oferty do Kurjera zdw 78 941

2
pokoje z kuchnią poszukuje przy ulicy handlowej. Warunki do umowy. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia telefon 79 03 dla pana A., zdw 79 032

Bankowiec
szuka pokoju lub dwóch z kuchnią od gospodarza. Czyszn 1/2 roku. Oferty Kurjer zdw 78 974

Urządnic
poszukuje pokoju kuchni, dzierżawa zgóry, wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 78 929

Poszukuje
mieszkania dwupokojowego z kuchnią za opłatą dzierżawy zgóry Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 78 922

Urządnic
poszukuje pokoju i kuchni wprost od gospodarza za rok zgóry. - Oferty Kurjer zdw 78 878

Mieszkania
słonecznego o 3 lub 4 pokojach poszukuje nauczyciel emeryt. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 79 180

Poszukuje
stróżstwa z mieszkaniem podejmując małe reparacje. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 080

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
mieszkanie 3 pokojowe z przynależnościami na Wildzie na 7 do 8 pokojowe przy Marszałka Focha. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 950

Centrum
9 pokojowe słoneczne mile komfortowe mieszkanie zamienie na 3 lub 4 pokojowe Oferty Kurjer zdw 78 829

5 pokojowe
mieszkanie w wśródmięściu. I. piętro, nadające się dla adwokata, lekarza lub biura, zamienie lub oddam za 4 do 5 pokojowe, dalej od centrum. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 79 016

Pokój
kuchnia z portjerskim na takie same bez portjerskiego. Strzałowa 7, zdw 79 077

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
wolny, Kreta 4, II. prawo, zdw 78 831

Pokój
frontowy, balkonowy wynajme. Zielona 2, I, zdw 78 860

2 pokoje
umeblowane dla lepszego pana lub dla starszego małżeństwa. - Św. Marcin 5, mieszkanie 13, zdw 78 850

Umeblowany
Małackiego 35, wysoki parter, zdw 78 835

Pokój
elegancki (gabinet), telefon wynajme. Ratajczaka 40, III. prawo zdw 78 828

Niekrepujący
dwuosobowy wynajme. Strzelecka 6, III. wrost, zdw 78 901

Pokój
wynajme, Poznańska 27 a, II. lewo, zdw 78 910

Śródmięście
ładny pokój paniom wskaże Kurjer zdw 78 957

Pokój
wynajme, Kreta 24 III. prawo, zdw 78 955

Centrum
swobodny z wszelkimi wygodami, telefon od zaraz. Góra Przemysła 4 I. p., zdw 78 952

Elegancki
niekrepujący przyjezdnemu inteligentowi zaraz. Półwiejska 2, mieszkanie 3, zdw 78 990

Pokój
z utrzymaniem wynajme zaraz. Ratajczaka 11 a, 8 wejście 114, zdw 78 918

Przy dworcu
umeblowany Focha 27. front. I. wejście, mieszkanie 12, Adamska zdw 78 933

Pokój
Kraszewskiego 19, III., prawo, zdw 79 002

Słoneczny
pokój wynajme, Waly Jana III, 11. m. 5, zdw 79 040

Pokój
Raczyńskich 2, m. 6, zdw 78 990

Podgórną
2 a, III., prawo, pokój utrzymaniem, bez, zdw 79 189

Małżeństwa
przyjmie Kryniewiecka, Kreta 5, zdw 79 151

Pokój
z dwoma łózkami. - Ratajczaka 11 a, 6 wejście, mieszkanie 98, zdw 79 012

Pokój
lepszy, Pomorska, Zygmunta Staroego 6, zdw 79 027

Pokój
panienkom. Strzelecka 28 a, parter, lewo, II. drzwi, zdw 79 023

Elegancki
duży pokój 1 lub 2 osoby zaraz. Dąbrowskiego 33, mieszkanie 8, zdw 77 494

Pokój
dobrze umeblowany z telefonem zaraz. Ul. Reja 1, m. 6, zdw 78 991

Pokój
frontowy do wynajęcia, elektryczność, łazienka, Reja 5, mieszkanie 8, zdw 78 984

Pokój
1-2 osobom zaraz, Bukowska 9, I, zdw 79 036

Słoneczny
frontowy 1-2 intelig. zaraz. Dąbrowskiego 35 a, I., lewo, zdw 79 035

Pokój
umeblowany, Cieszkowskiego 7, mieszkanie 12, zdw 79 042

Mały
pokoi, Wodna 17 18, mieszkanie 7, r.w 13 078

Pokój
Górna Wilda 42, III., prawo, zdw 79 156

Pokój
z używaniem kuchni zaraz. Górna Wilda 189, Osada Kolejowa 16, zdw 78 618

Pokój
na biuro przy Placu Wolności. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 185

Pokój
dla dwóch panienek ewentualnie panów (utrzymanie lub bez), Nięgolewskich 1, mieszkanie 5, z w. 79 123

Pokój
dwuosobowy. Kalczyńska, św. Marcina 4, zdw 79 152

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni za zapłatą za 2 miesiące zgóry Oferty Kurjer zdw 70 112

Pokój
wolny, Fr. Ratajczaka 11 a, VII, wejście, parter, prawo, zdw 79 076

Centrum
elegancki, słoneczny pokój z utrzymaniem dla inteligenta, Ratajczaka 23, I., lewo, zdw 79 081

Dobrze
umeblowany pokój, telefon, Słowackiego 27, mieszkanie 10, j.w 3 796

Małżeństwu
pokój zaraz oddam. Koparnika 4, m. 7, zdw 78 931

Małżeństwu
wynajme zaraz. Łakowa 17, podwórze, prawo, m. 34, zdw 79 110

Panienkom
wspólny pokój, utrzymanie - bez, przyjm. Podgórną 12 b, parter, prawo, zdw 79 137

Dwa
duże słoneczne frontowe pokoje z balkonem na biura lub praktykę lekarską do wynajęcia od 15 kwietnia. Plac Sapieżyński 5, mieszkanie piąte, zdw 79 087

Pokój
umeblowany 15 kwietnia. Konopnickiej 13, zdw 79 090

Frontowy
15. 4. Manikowska, Dolna Wilda 79, Naróżnik, zdw 79 073

Duży
słoneczny, frontowy, małżeństwu. G. Wilda 24, front 6, zdw 79 074

Pokój
słoneczny, elektryczność, blisko Jasnej, Dąbrowskiego 25 a, mieszkanie 4, zdw 79 072

Pokój
Strzelecka 5, III., lewo, zdw 79 071

Frontowy
panom, Łakowa 13, m. 5, zdw 79 175

Słoneczny
dla panów. Różana 16, Lechnowa zdw 79 131

12 SZUKA POKOJU

Pokoju próżnego
centrum dużego słonecznego na mieszkanie niekrepującego zaraz ewentl. 3 miesiące plac. Kurjer zdw 78 862

Urzędniczką
poszukuje czystego pokoju z obiadami u lepszej rodziny od 15. 4. Oferty Kurjer zdw 78 853

Małżeństwo
dwóch pokoi, słonecznych, czystych, wygodny używaniem kuchni, gaz szuka, nie wyżej II. piętra. Zgłoszenia do Kurjera zdw 78 855

Pokoju
eleganckiego, centrum, telefon, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 78 925

Niekrepującego
ładnego pokoju w centrum poszukuje. Oferty Kurjer zdw 79 010

Młode
bezdzietne (Niemy) małżeństwo poszukuje eleganckiego umeblowanego pokoju wszelkim komfortem z używaniem kuchni. Oferty z podaniem ceny zdw 79 125

Pokoju
umeblowanego, niekrepującego szuka przemysłowiec. Oferty Kurjer zdw 79 084

Małżeństwo
szuka pokoju próżnego z utrzymaniem. Oferty Kurjer zdw 79 153

13 LOKALE

Ubikacja
nadająca się na biuro składnicę, fabrykę, wprost od gospodarza. Piekary 13 b, zdw 78 785

Garáže
wolne do wynajęcia. Sp. Akc. "Eligor", ul. Gasiorowskich 6, Pw 9858-12.54

Lokalu
w większym mieście prowincjonalnym nadającego się na drogerię poszukuje. - Szczegółowe spieszne oferty Kurjer zdw 78 833

Pokój
na biuro w wśródmięściu, parter, zaraz Zgłoszenia Kurjer zdw 78 903

Na biura
wynajme 5 pokoi przy Ratajczaka Zgłoszenia Kurjer zdw 78 936

Obszerne
jasne i suche ubikacje suterenowe, nadające się na cele drohne go przemysłu względnie warsztaty w wśródmięściu wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 148

14 DZIERŻAWY

Piekarnia
z składem i urządzeniem i 3 pokojowym mieszkaniem w najlepszym położeniu miasta zaraz do wynajęcia. Centrala Rolniczo-Handlowa, Rakoniewice, powiat Wolsztyn, zdw 78 972

Ubikacje
fabryczne warsztatowe wydzierżawie. Dąbrowskiego 88, gospodarz, zdw 79 106

Kiosk
do wydzierżawienia zaraz Droga Debińska 20, zdw 79 179

2 pokoje
kuchnie, chlew 1/2 morgi ogrodu, wydzierżawie, najchętniej urzędnikowi Luboń, Kazimierz Linka Luboń, zdw 79 162

15 UZDROWISKA

W pięknej
okolice lesistej przyjmuję się od 15 maja panie na letnisko. Powiat Kościan Kościół, duży park, połączenie kolejowe autobusowe do Leszna i Kościana w mieście. Utrzymanie pierwszorzędne 6 złotych dziennie Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 3 278

16 OSOBISTE

Za długi
meza megi Ignacego Palacza z Lubonia nie odpowiadam Barbara Palacz zdw 78 870

Obrączkę
ślubną H. Sz 1912 oddać za wynagrodzeniem. Knastowa 3 Maja 3 a, zdw 78 861

Konces
wyszynkowy potrzebny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 935

Uwaga okazja
Aparaty radiowe do sieci, ceny fabryczne, poleca R. Rybacki, Piekary 24, zdw 79 022

21 ZGUBY

Zgubiono
branzoletkę złotą z perłą niedziela 5. w Teatrze Nowym. Proszę oddać za nagrodą. Adres Kurjer Poznański zow 79 192

22 ROZMAITE

Wszelką
garderobę damską, również modernizowanie wykonuje wykwiłnie i tanio. Słowackiego 39, III., prawo, zdw 78 700

Reparacje
zegarków i wszelkiej biżuterii wykonuje predko i solidnie. Firma F. Parkowska, Poznań, plac Wolności 11 (pod filarami), Pw 9 533-9.92

Przerabiam
naprawiam garsonki i swetry, pulowery itp. "Tricot". Szymańskiego 10, III., Pw 9 509-1.48

Zi 1,90, 2,90, 3,90
ponożony jedwabne, ponożochy jedwabne do prania, prima ponożochy jedwabna nadzwyczaj trwałą od 4.90 poleca Specjalny Magazyn Pończoch J. Schubert, Wrocławsk 3, Pw 10 213-13.95

Zi 4,90
fartuch biały z rekawami płaszczy od 8.50; jaski żelazniczek od 4.90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Wrocławsk 3, Pw 10 212-13.94

Płaszcz, kostjum
suknie wykonuje pierwszorzędnie Warszawski Salon Mód "Rena" Wielka 24, wejście Słusarska 2, II., front, Pw 9850-54.57

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań, centrum ulca Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw 76 153

Kalle
ostrzeszowski mojej własnej fabrykacji znajdują się na składnicy przy ul. Bukowskiej 11/13. - Wszelkim moim odbiorcom proszę się zgłosić pod adres wskazany. Karol Nier i S-ka, Ostrzeszów, zdw 78 912

Bilanse
książkowość, nadzory sądowe szafatwian tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 945

Masła
mleczarskiego na stałą dostawę poszukujemy D.H. Potestas Dąbrowskiego 69, jw 5 793

Uczennice
do krawieczyzny, półroczne, przyjmuje Przybyłówna, Romana Szymańskiego 9 I, zdw 79 036

23 OZENKI

Panna
dobrze wychowana posiadająca osobistą wyprawę i 2000 złotych pragnie wyjść za mąż. Panowie dobrego charakteru do lat 45, na stałym stanowisku raczą sprzesłać oferty z fotografią pod zdw 78 944

Panna
przystojna, zawodowo wykształcona pragnie wyjść za mąż. Panowie na dobrem stanowisku, którym nie zależy na majątku raczą przesłać oferty pod zdw 78 943

2 nauczycielki
blondynka i szatynka pragną poznać panów powyżej lat 30 w celu matrymonialnym, najchętniej profesorów lub nauczycieli z prowincji Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 949

Lekarz
Dr. med pozna panie inteligentne, przystojne, większem mieszkaniem w Poznaniu cokolwiek zotówki. Cel matrymonialny. - Zgłoszenia Kurjer zdw 78 975

Poznam
celem ożenku panienkę z zawodu ogrodniczkę, Panie do lat 26, - przystojne, inteligentne gospodarnie pochodzenia jak ja biedne, cenicie własny dorobek - mające zamiłowanie do własnego kawałka ziemi upraszam o laskawe oferty zdw 75 592

Dzierżawcy mleczarni
pierwszorzędnej blisko Poznania wdowa w średnim wieku, przystojna, inteligentna szuka męża, panowie najchętniej mleczarze z gotówką lub własnością. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 938

Kawaler
lat 30, starszy asystent kolejowy, skromny, trzeźwy, z braku znajomości szuka pani od lat 21-25 celem ożenku, najchętniej z mieszkaniem i cokolwiek majątkiem dla wspólnego dobra. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 938

Kawaler
lat 28, kupiec z dobrą opinią, wykształcony i inteligentny bez żadnego nalogu mówią że przystojny, poszukuje równych zalet towarzyszy życia, tylko z miasta Poznania. Pośrednictwo krewnych lub znajomych mile widziane. Oferty Kurjer zdw 79 095

Dla
brata kawalera, lat 32, posiadającego ładny dom, dobrze prosperujący skład poszukuje znajomości. Panie religijnie wychowane, gospodarne, proszę o złożenie poważnych nienanoimnych ofert Kurjer zdw 79 078 Cel matrymonialny. Dyskrecję zapewniam.

24 NAUKA

Udziałem
lekcji polskiego. Oferty Kurjer zdw 78 842

Kursy kroju
szycia, Szpotajska, św. Marcin 18, zdw 78 951

Akademik
przygotowuje do gimnazjum i udziela korepetycji zakres 6 gimnazjum, Zgłoszenia Kurjer zdw 78 917

Francuski
konwersacja Przygotowanie matury (Dyplom paryski), Plac Nowomiejski 6 a, parter, zdw 78 924

Panienki
chcą się wyczyć szycia kroju, przyjm. Pracownia. - Podgórną 12 b, zdw 79 136

Nauczycielka
matematyki poszukuje lekcji w szkole średniej na rok 1931/32. Pełne kwalifikacje. Wrocławsk, Słowackiego 8, Marja Uziemłowska, Pw 9153

25 MUZYKA

Lekcji
gry skrzypcowej udzielam. Pełny, Poznańska 28 30, zdw 78 907

Lekcji
gry na fortepianie, energicznej, z ćwiczeniem dla dziewczęcia poszukuje Zgłoszenia Kurjer jw 5 799

Treback
skrzypce (miody) znajdujące stałą posadę na prowincji. Podać warunki przy wolnym utrzymaniu. Oferty "Par" Al. Marcinkowskiego II pod nr 147, Pw 10 402-14.7

26 ROZRYWKA

Kino Edison
Hrabia Cagliostro, niezwykle przygody i awantury najniebezpieczniejszego awanturnika 18-go stulecia Pw 10 399-14.5

Służąca
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 984

Posługaczka
poszukuje posady lub prania zaraz. Oferty Kurjer zdw 78 982

Kucharka
która już pracowała w kasynie Oficerskim poszukuje posady 15. 4 lub 1. 5 w kasynie Oficerskim lub dobrze zaprowadzonym kasyynie Podoficerskim. Adres Kurjer zdw 78 981

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego zaraz do dwóch lub jednej osoby. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 78 983

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami i samodzielnie gotowaniem szuka posady od 15. 4. Zgłoszenia do Kurjera zdw 78 989

Werkmistrz
glusarski, maszynowy. 22 lata praktyki, ostatnio 6 lat jednej firmie, przeprowadza wszelkie remonty maszyn rolniczych innych. Specjalnie monter podróży, szuka posady. Wymagania skromne. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 986

Czysta
pracowita poszukuje posady do dobre świadectwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 78 908

Panienska
poszukuje posady 15. 4 do dzieci lub początkująca panna służąca. zna szycie, cerowanie i prasowanie sztywnej bielizny. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 78 982

Poszukuje
posady do ubierania kapeluszy męskich i damskich. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 960

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego 15 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 78 920

Pomocnik
gastronomiczny poszukuje posady w Poznaniu lub na prowincji. — Oferty Kurjer zdw 78 978

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do jednej osoby. Oferty Kurjer zdw 78 973

Po
południu posady lub biura. Oferty Kurjer zdw 78 906

Dziewczyna
umiejąca gotować, szyc, poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 78 905

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady lub posługi. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera zdw 78 904

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady w mieście lub w majątku. Oferty Kurjer zdw 78 911

Gospośnia
przyjme posadę samodzielną, najchętniej w majątku lub do samotnych osób. Oferty Kurjer zdw 78 950

Gospodyni
kucharka znająca wszelkie prace w zakresie gospodarstwa wchodzące szuka posady od 15 kwietnia lub 1 maja. Oferty uprasza Kurjer zdw 78 930

Kucharka
samodzielną do wszystkiego poszukuje posady 15. 4. lub 1. 5. Oferty Kurjer zdw 78 968

Kucharka
samodzielną, która ukończyła szkołę gospodarczą dłuższy czas praktyki i posiada bardzo dobre świadectwa, poszukuje posady zaraz lub 15. 4. Oferty Kurjer zdw 78 967

Kucharka
wiejska z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 966

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Serce na ulicy”.
- Aurora: „Duchy Zamczyska” i „Na właściwym tropie”.
- Casino: „Pat i Patachon w opalach”.
- Corso: „Bohaterowie ognia” i „Pat i Patachon”.
- Edison: „Hrabia Cagliostro”.
- Harfa: „Dzika Miłość”.
- Metropolis: „Wielka Parada” i rewja p. t. „Wiosna, miłość i... bociany”.
- Odeon: Tragedja domu Habsburgów (Tajemnica śmierci arcyksięcia Rudolfa).
- Renaissance: „Złoto Kalifornji”.
- Słońce: „Rycerze miłości”.
- Stylowy: „Owoc zakazany”.
- Tęcza: „Zatrzacona ulica”.
- Wilsona: „Melodja Serc”.

Pokojowa
z dobrymi świadectwami poszukuje posady, najchętniej na wieś od 15. lub 1. Oferty Kurjer zdw 78 965

Osoba
umiejąca gotować prasować sztywne bielizne zna szycie i robotki poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 964

Dziewczyna
która pracowała w restauracji przy kucharach z dobrymi świadectwami, szuka posady 15 kwietnia do restauracji lub cukierni. Oferty Kurjer zdw 78 970

Panna
poszukuje posady do dzieci, język niemiecki, szycie, robotki, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 979

Młodsza
poszukuje posady w okolicy Jezyc. Oferty Kurjer zdw 78 919

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 78 915

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem i praniem poszukuje posady u starszych lub bezdzietnego małżeństwa zaraz lub 15. 4. Oferty Kurjer zdw 78 914

Poszukuje
posady w charakterze początkującego biuralisty. Specjalność: ładny charakter pisma i znajomość języka niemieckiego w słowie i piśmie. Wynagrodzenie skromne. Kazimierz Urbański, Wielkie Garbary 10, u pp. Gozyńskich. zdw 78 940

Technik budowlany
absolwent Państw Szkoły Budownictwa w Lesznie poszukuje odpowiedniego zajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 939

Pokojowa
która zna szycie, prasowanie wszelkiej bielizny i obsługuje poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 78 937

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady lub innej pracy. Oferty proszę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 79 000

Służąca
do wszystkiego szuka posady — Oferty Kurjer zdw 78 907

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 78 995

Posługaczka
poszukuje posady z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 78 992

Szofer mechaniczny
żonaty lat 32 z kilkuletnią praktyką z dobrymi poleceniami, szuka stałej posady z powodu sprzedaży samochodu zaraz lub później. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 79 009

Panienska
poszukuje posady z szyciem do dzieci na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 79 020

Panienska
poszukuje posady do dzieci 15. 4. lub 1. 5. z szyciem. Oferty Kurjer zdw 79 017

Gospodyni
szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 79 015

Posługaczka
uczciwa, pracowita szuka posady na cały dzień 15. 4. Oferty Kurjer zdw 79 028

Dziewczyna
młodsza, bez gotowania poszukuje posady od 15. 4. do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 13 675

Młody człowiek
władający językami francuskim, niemieckim i holenderskim poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 13 676

Panienska
lat 23 poszukuje posady do dzieci z szyciem. Poznań lub prowincja zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 3 280

Onorodnik
żonaty poszukuje zajęcia w prywatnych ogrodach, przyjmie także posadę domową z ogrodem lub podobną. Oferty Kurjer zdw 5 795

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady 15. 4. Kurjer zdw 78 982

Kupiec
2000 gotówki, później więcej przyjmie jakiegokolwiek posadę. Oferty Kurjer zdw 77 768

Stenotypistka
początkująca poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 79 116

Dziewczyna
do wszystkiego, z nianiem, gotowaniem poszukuje posady od 15. 4. Oferty Kurjer zdw 79 113

Dziewczyna
starsza, wiejska, z dobrym gotowaniem poszukuje posady do wszystkich prac domowych u samotnej osoby lub dorosłych zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 79 111

Sierota
w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek pracy lub posługi. Oferty Kurjer zdw 79 109

Uczciwa
dziewczyna z dobrymi świadectwami i gotowaniem poszukuje posady od 15 kwietnia. — Oferty Kurjer zdw 79 105

Panienska
młoda, inteligentna poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 79 104

Dziewczyna
sumienna poszukuje posady z gotowaniem i wszelkich prac domowych od 15. 4. lub 1. 5. Oferty Kurjer zdw 79 102

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 79 124

Kaucje
złożyć za otrzymanie dobrej posady kelnera w Poznaniu od 1 maja. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 122

Dziewczyna
poszukuje posady 15. 4. gotowaniem, świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 79 121

Służąca
szuka posady zaraz lub od 15. — Oferty Kurjer zdw 79 118

Asystent farmacji
(katolik) 8 letnia praktyka, dobre referencje, poszukuje stałej posady lub zastępstwa w Poznaniu. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 54 161 Pw 10 401 54. 161

Młoda
kucharka z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady od 15 kwietnia lub 1 maja Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 79 098

Starsza
panna, siostra księdza z dziesięcioletnią praktyką na probostwie oraz ukończonymi kursami gotowania pragnie przyjąć posadę gospodyni u arobostwie lub w rzeczywistości. Oferty Kurjer Poznański zdw 79 096

Osoba
samodzielną z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 79 100

5 000 kancji
kancji złoży były urzędnik gospodarczy lat 30 przyjmując stałą posadę kasjera magazyniera lub inna biurowa w poważnym przedsiębiorstwie. Łaskawe oferty Kurjer zdw 79 159

Pomocnik handlowy
z 6 letnią praktyką w składzie żelaza i artykułów budowlanych poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 79 048

Gospodyni
kucharka starsza, samodzielną z wykwintnym gotowaniem i za prawy, pieczeniem, prasowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 79 047

Szofer
początkujący poszukuje posady na warunkach najskromniejszych lub za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 79 061

Wychowawczyni
freblanka z dwuletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 158

Nauczycielka
wychowawczyni przyjmie posadę. Zna język niemiecki, francuski, muzykę. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 157

Panienska
do dzieci, umiejąca szyc szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 79 167

Posady
inkasenta, magazyniera, woźnego lub placowego poszukuje zaraz lub później. Język polski, niemiecki w słowie, piśmie. Służylem 10 lat w straży granicznej. Kurjer Poznański nr 9155

Uczciwa
osoba poszukuje posady przed południem lub po południu. Oferty Kurjer zdw 79 145

Poszukuje
posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 79 146

Młoda
inteligentna pani poszukuje posady do zarządu domu na wsi, także zastąpić dziećmi matkę. — Oferty Kurjer zdw 79 154

Kucharka
bardzo dobrze gotująca poszukuje posady 15. lub 1. do restauracji albo na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 133

Dla uczennicy biurowej
inteligentnej sumiennej szukam zajęcia. Oferty Kurjer zdw 79 164

28 WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
do dzieci, zdrowa, czysta i religijna, umiejąca szyc i prasować potrzebna zaraz. Zgłoszenia z życiorysem, fotografią i podaniem wysokości ułożenia do Kurjera zdw 78 752

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych, zdrowa, młoda i czysta z powściągliwością potrzebna zaraz. Zgłoszenia z życiorysem, fotografią i podaniem wysokości wymaganej pensji do Kurjera zdw 78 753

Kucharka
z dobrymi świadectwami na wyjazd do Warszawy poszukiwana. Zgłaszać się Marynarska 12, Evert, parter zdw 78 758

Do dziecka
2 letniego lekkich prac, osoby dobrze polecone poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 868

Posługaczka
potrzebna zaraz Plac Sapieżyński 6 Restauracja zdw 78 967

Elewka
chętna się wyżyć dobrego gotowania może się zgłosić zaraz. — Poznań Hungaria, godz. 12—13, 7—8 wiecz. zdw 78 854

Zegarmistrzowski
pomocnik potrzebny zaraz. Henryk Rychel, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15 zdw 78 852

Pokojowa
pierwszorzędna potrzebna 15-go kwietnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 846

Pomocnik szklarski
na stałą posadę potrzebny od zaraz. Oferty do Kurjera z podaniem wynagrodzenia zdw 78 845

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Adres Kurjer zdw 78 899

Potrzebna
maszynistka z niemieckim. Oferty Kurjer zdw 78 885

Poszukuje
starszego gospodarza z kaucją na gospodarstwo 200 morgowe. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 890

Kucharka i dziewczyna
mogą się zgłosić. Nowa Kawiarnia Wypielńskiego 9 zdw 78 963

Kołodziej
potrzebny, Focha 72, gospodarz. zdw 78 961

Dziewczyna
do dzieci z świadectwami potrzebna. Jasna 9, III, parter. zdw 78 954

Zdolna
rzetelna ekspedjentka z branży może się zgłosić z świadectwami. „Roma”, Kawiarnia Ratajszaka 33. zdw 78 953

Cukiernika
samodzielną od zaraz poszukuje. Zgłoszenia św. Marcin 29, cukiernia. zdw 78 971

Poszukujemy
ekspedjentki do składu elektro-technicznego w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 78 913

Uczeń
techniczny - dentystyczny z wyższym wykształceniem szkolnym. Zgłoszenia z życiorysem do Kurjera zdw 78 931

Służąca
samodzielną z dobrym gotowaniem, wzorowo czysta skromna i uczciwa z bardzo dobrymi i dłuższymi świadectwami potrzebna. Ludkiewicza, ul. Ostrobrza 70 Diakoniskami. zdw 79 001

Panowie
panie do nowości poszukiwani. „Novitas”, Poczta 14, mieszkanie 2. zdw 78 999

Służąca
zaraz potrzebna. Ceglowski, ul. Woźna 14 b. zdw 78 996

Kroju
i szycia wyucze w 2 miesiącach, także wieczorami. Linba Wały Królowej Jadwigi 8 a parter lewo, przy Półwiejskiej zdw 78 994

Przykrawacz
obuwiczny potrzebny zaraz. A. Swickalkin, Matejki 50. zdw 79 037/8

Zaraz
może się zgłosić nawłóczarka szczerok. Piekary 13 b. zdw 78 988/9

Poszukuje
osoby, która podejmie się wykopać 100 nar rekawie gumowej dla bartników. Materiał dostarczamy. Oferty Kurjer zdw 79 018

Potrzebna
panna do dzieci na wyjazd do rodziców do dwójki małych dzieci, tylko dobre referencje. Oferty Kurjer zdw 79 107

Panne
do dzieci przyjme. Drewniak, ul. Wielkie Garbary 2 zdw 79 068

Służąca
młodsza, porządna zaraz. Zaczęła 2, parter, narożnik Jasnej. zdw 79 073

Krawcowa krojezini
tylko kwalifikowana siła zaraz na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 79 092

Szukam
zaraz lub później miejsca jako matka. Pochodzę z lepszej rodziny i znam się na gospodarstwie kobiecym. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 095

Karmelkarz
w starszym wieku dobry fachowiec potrzebny na samodzielne stanowisko. Oferty z podaniem wieku oraz pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 79 051

Fanna
młodsza, umiejąca cośkolwiek szyc może się zaraz zgłosić. — Prusa 20, skład czapek. zdw 79 050

Potrzebny
parobek kawaler, Przemysłowa 43, Lewandowski zdw 79 043

Poszukujemy
dzielnego organizatora z kaucją na Pomorze. Zgłoszenia 8. 4. — między 5 a 6 Maształarska 8a, Restauracja ajrockiego. zdw 79 060

Uczennice
krwieckie przyjmie 15. 4. Lucja Klanczyńska, Plac Sapieżyński nr. 5. zdw 79 059

Kobieta
do kopania ogródka potrzebna. — Gensler, Koczyńskiego 63. zdw 79 1

Marszantka
potrzebna zaraz. T. Ludwig, magazyn kapeluszy, Poznań, Szkolna 9. zdw 79 032

Poszukiwani
zdolni kwalifikowani akwizytorzy. Nowość w reklamie. Zgłoszenia: Bobrowski, Spokojna 12. zdw 79 142

Służąca
do wszelkich prac domowych, uczciwa i zdrowa od 15 kwietnia potrzebna. Nadbrzeźna 12. zdw 13 679

Uczeń
może się zgłosić Wł. Gronowski, Wielkopolski zakład zelowania. Poznań, Gołbia 4. zdw 13 673

Uczeń
ryzierski może się zgłosić Kościelna 11 zdw 5 794

Służąca
zaraz potrzebna do wszelkiej pracy. Św. Marcin 16/17 skład kolonialny. zdw 78 985

Szofer ogrodowy
kawaler, potrzebny. Kościński, Czartoria 1. zdw 79 139

Marszantki
samodzielną z kaucją poszukuje. Oferty Kurjer zdw 79 135

Dwie dziewczyny
do wszystkiego, dobrze polecone, z prowincji, potrzebne. Kawiarnia Kucharski, Dąbrowskiego 49. zdw 5 800

Pomocnik
krawiecki potrzebny. J. Wiśniewski Długa 4. zdw 79 004

Humor zagraniczny

— Czy zaszło coś nowego w czasie mojej nieobecności?
— Owszem, proszę pana. Nie zgłaszał się nikt po pieniądze!
(London Opinion). S. F.

Przedpłata
na kwiecień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.00 kwartalnie zł 15.00, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstaje wakat matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.